1000 .

Isaac Hollandois.

Opera mineralia, sive de Lapide Philosophico.

.

Richardus Schilders. Middelbvrgi.

1600 .

Avertissement au lecteur.

Le format de ce document est une photocopie texte, c'est-à-dire est exactement conforme à l'original, au caractère près. Ainsi la pagination, le nombre de lignes par page et le nombre de caractères par ligne est respecté, permettant ainsi une recherche facile des références citées par d'autres auteurs. Seules les pages blanches sont supprimées pour faciliter la lecture.

Les éventuelles erreurs d'orthographe, de numéro de page, etc... du document sont en principe identiques à l'original. Cependant malgré le soin apporté à la mise en texte de cet ouvrage, il peut subsister des différences par rapport au texte original. En effet la procédure de création de ce fichier texte, à partir du livre original, nécessite un grand nombre d'opérations délicates, laissant place à d'éventuelles erreurs.

En cas de doute, prenez le soin de vérifier sur le texte original du livre papier.

(C) Copyright 2020 by Jean Pierre Donabin. Site : livres-d-hermes.fr

MAGISTRI IOANNIS ISAACI HOLLANDI, VIRI IN Philoſophia, potiſſimùm verò in Chymia celeberrimi,

Opera Mineralia, ſiue de Lapide Philoſophico, omnia, duobus libris comprehenſa.

Nunquam antehac edita, ac nunc primùm ex optimis manu-ſcriptis Teutonicis exemplaribus fideliſſimè in Latinum ſermonem tranſlata, à P. M. G.

MIDDELBVRGI,
Excudebat Richardus Schilders, Ordinum Zelandiæ Typographus.
1600.

@

DE IOANNIS ISAACI BATAVI PHILOSOPHI OPERE Minerali iam demùm in publicum prodeunti.

AVRIS Batava, craſſa ſi fuiſti
Cùm te diceret eſſe Martialis;
Qualem dixerat eſſe deſiderium,
Cùm Deſiderius tuus, tuumq́;
Pro! deſiderium eſſe te negaret,
Negaret ſimul & ſimul probaret.
Stat ſententia tum negationis,
Stat ſententia tum probationis:
Alter qui neget, ille quod negavit
(Auris Batava) prodit & tacendo
Confirmat priùs ille quod probarat;
Vt vel martius æſtimator ille
Cauſam iudicet ipſe Martialis.
Prodit Batavus inſolentiore
Arcanæ genio refertus auræ.
Euge plaudite quotquot inter umbras
Ignoti procul ambulatis horti:
Hic filum ſimul ingredi volenti,
Et filum dabit exitum paranti;
Manum porrige, meta te ſequetur,
Et finem feret ultimum labori:
Si finis modò ſemper ambigenti
Aut meta, amplius uſque quæritanti eſt.
*At ô! quam * * * * * te beaſti,*
Huius muneris explicatione?
Quam nos, illius applicatione?
Vive Belgia, particepſq́; vive
Auris Batavæ notioris auræ.

P. HONDIVS.

@

In editionem operis Mineralis M. IOANNIS ISAACI, nunquam antehac visi.

FAMA vetus, spolium pretiosi Velleris aureum
Colchidos Æsonidē diripuisse solo. (hortis
Creditur Hesperidum Alcides bona plurima ab
Vexisse in patriā, cùm aurea mala tulit.
Pone tuos fastus, nec tecum tolle triumphos
Græcia; non soli gloria tanta tibi est.
Maior apud Belgas nunc erit Romanus Iason,
Maior & Alcides Teutona rura beat.
Qui quātū inter oues Aries supereminet omnes
Fuluus, & Hesperidum gloria præstat agri:
Tātùm hic Alcida est, & maior Iasone: idipsum
Ex certis poterit cuique liquére notis.
Quippè semel prędā hanc tulerint heroes opimā
Quæ tamen hinc natis commoda nata suis?
Cùmq; pares nequeat tanto in certamine vires
Promere Posteritas, excidit vsque bonis.
Adde quod, & rapuisse pudor, spoliasse cruentū,
Contra naturæ fœdera ijsse, parum est.
Te minor Alcides ergò, Minor ipsus Iason
Iane, quod auspicio sit patefacta tuo
Semita, qua Crassò parasangis pluribus auro
Præstes, Naturæ conveniente modo.
Et Chymiæ claras animum dimittis in artes
Naturæ effœtæ subsidium arte ferens.
Salue Iane redux, tenebris emersè profundis:
Cùm antè fores tenebris semisepultus atris.

ENOCH STERTHEMIVS.

@

CORNELIVS HERLS MEDICINÆ VTRIVSQVE STVDIOSVS, in doctiſſimum ſpagyrum IOANN. ISAACVM.

HErmeté Alchymię Regé, produxit Egyptus:
Raymundū Heſperia, & Græcia Ariſtotelé:
Aſt non inferior fuit his, quem Belgia Belgis
Ædidit, ingenio, nec minus arte parem.
Sicut enim fuerat Hermes ter maximus illis
Dictus, ſic nobis noſter ISAACVS erit.
Nam Vegetabilium naturas novit, & omne
Foſſile, tùm quidquid ſpiritus intus alit.
Hic monſtrat cœlum terrę cõiungere, & ignem
Iungere aquæ, Iuſtæ fœdere amicitiæ:
Hic fixum ſolvit, docet hicque volare ſolutum,
Hacque via certum, fingere elixirium.

ILLV-

@

ILLVSTRI AC GENEROSO COMITI, DOMINO *GEORGIO EBERARDO*, Comiti *Solmenſi*, &c.

ETSI non ignoro, Generoſe D. Comes, quãtam negotiorum publicorum molem ſuſtineas: tamẽ opinio ſingularis humanitatis tuæ fecit, vt auderem præſenti ad te epiſtola de his duobus diſſerere: primò de cauſis quæ me impulerunt, vt authorem hunc latinitate donatum in publicum ederem, deinde cur illum tuo adeò illuſtri nomini inſcriberem.

Principio quia comperiebam multa hodie à multis de arte Chymica in lucem dari, quorum ferè nulla eſt nec Veritas nec authoritas. Multoſq́, hoc tempore huius artis naſci ſtudioſos, qui infinitis laboribus, nec minoribus ſumptibus eò

@

aſpirant, vt tandem in hoc ſtudij genere excellant: Putabam optimè me de ijs mereri poſſe: ſi M. Ioan. Iſaaci ſcripta, cuius nomen per totum Chriſtianum Orbem eſt celeberrimum, Latinitate donarem, atque prælo ſubijcerem.

Eſt & alia ratio, quæ me ad hunc laborem impulit: nempè, quod magnã in manu-ſcriptis exemplaribus comperi varietatẽ: multis multa deeſſe, nonnulla ea etiam continere, quæ authoris ſtylum parum ſapiunt. Denique in quibuſdam ordinem omnino eſſe inuerſum. Quorum primũ eſt, quod temporis lapſu (vt ferè fit) quædã ſcripta ab alijs elaborata, ſub noſtri Philoſophi nomine ſubornari, vulgoq; obtrudi potuiſſent. Ex quo quantum damni ſchola Chymica acciperet, dici vix poteſt. Huic malo non melius remediũ adhiberi (mea quidem ſententia) potuit, quàm ſi poſtquam doctiſſimi viri in hac arte peritiſſimi, varia huius authoris exemplaria inter ſe contuliſſent, tandem clariſs. Iſaaci ſcripta optima fide, prælo committerentur.

Et quanquam plures in hac arte Philoſophus conſcripſerit libros, ſcilicet Vegetabilium, Mineralium atque Animalium, &c. Tamen ab ijs quæ de Mineralibus tractavit, incipiendum putaui,

@

ſauì, vt ex ijs quis de reliquis fructus exſpectandus ſit, primùm periculum facerem: ea tamẽ ſententia, vt, ſi ex iſto meo labore fructus non pœnitendos ad iſtius artis Candidatos peruenire intelligam, breui reliqua etiam (Deo dante) luci expoſiturus ſim.

Duos de Mineralibus (quos Celſ. T. offero) conſcripſit libros. In quorũ primo varias enunciat huius operis rationes: docetq́, ex Saturno, Luna ac lapide quodam (quem album vocat) ſimul iunctis, tincturam Lunificam componere. Oſtendit etiam varios fixandi, incerandi, atque fermentandi modos. Multiſq́, de erroribus qui in hoc opere interdum committuntur, ſtudioſos cautos facit. Annotat inſuper, quomodo ritè lapidis proiectionem facere conueniat. Ac quinam lapis ex mero Sole ad rubrum: itemque oleum quo metalla tingenda, immutandaque ſint, conficiantur. Tradit quoque rationem formandi lapidis ex luminaribus vnà iunctis. Poſteà tractat de ſale Sapientum. Deniq́ue apertè, quî Lapis multiplicetur, demonſtrat.

In initio libri ſecundi varias difficultates, quæ in opere phyſico incidere poſſunt, enumerat. Deinde multa tùm de ſubiecto, tùm de operatio-

@

ne magni operis disceptat. Proponitque varias rationes incerandi Lapidem, quò fusibilis efficiatur. Multorum hominũ errores in hoc operi refutat. Proponit deinde opus quod vocant Solificũ & Lunificum: ac quomodo ex Mercurio, Sde & Luna cõficiatur, cõmonstrat. Tandem tractat de salibus, oleisq; quibus metalla tinguntur. Postremò varias particulares tincturas docet.

Translatio est simplex, atque omnino incompta fateor, sed tamen eiusmodi, qualem putamus arti atque operi maximè conuenire. Etenim relicta omni verborum pompa, atque orationis ornatu: in hoc vnum incubuimus, vt nudam authoris mẽtem, quàm potuimus, clarissimè atque integerrimè exponeremus. Hunc ad scopum summo cum studio collimamus, in hoc laudem quærentes, quod maxima pars eorum, qui authores transferunt, vitio nobis verterent: qui putant vix laudem se aliquam mereri, nisi vbique inani verborum strepitu omnia repleant. Quod facit vt quam plurimum ab authoris mente toto cælo aberrent, atque lectoribus suis molestiam incomparabilem pariant. Qui nostra vel potius authoris spreta simplicitate atque candore, populo suas proponit ineptias, næ ille Lectori facilè imponit.

Si

@

Si nuſquam non Celſ. T. in tautologiam impinget, ſciet nos maluiſſe Philoſophi noſtri vitium ſequi (ſi alioqui vitij nomẽ id meretur, quod ſponte atque data opera tantus vir expreſsit) quàm vt latum vnguem ab eius ſententia, vana eloquẽtiæ oſtentatione recederemus. Et (vt paucis dicam) Lectori inſervire mens nobis fuit: eiuſque vtilitati conſulere, ne ſub præclaro titulo Magiſtri Iſaaci noſtra commenta tibi obtruderentur. Opera viri tanti condignis laudibus celebrare, mearum virium omninò non eſt. Hoc vnum (quod omnes facilè comperient) dicam: vix quenquã huius artis ſtudioſum tria verba ſine ſumma admiratione deguſtaturum. Certè illum qui legere authoris noſtri ſcripta incipit, tantum capit deſiderium, tantaq; afficitur voluptate, vt non priùs à lectione abſtinere poſsit, quàm principio finem attexuerit.

Vtitur quidem mira in ſcribendo author noſter ſimplicitate, atque multoties, ac variè vnam eandemque rem inculcat. Quod tantum abeſt, vt quenquã à ſtudioſa indagatione lucubrationũ eius auertat, vt eum potiùs ad diligentiorem inueſtigationem earundem alliciat. Quid enim magis veritati conſentaneum, quam ſimplici-

tas

@

tas, veritatis vera lux, atque indiuidua comes? Quamobrem vbi valedicto omni candori, ad verborum involucra confugitur, suspicio erroris, ac falsitatis ibi statim enascitur.

Quanquam (ne quenquam fallam) hoc mihi hîc addendum est: Philosophum nostrum, nisi cum singulari iudicio, magnaq; cum diligentia atque attentione legatur, parum Lectori profuturum. Neque enim inertes Philosophia vnquã pro filijs suis amplexa est, sed eos qui studys insudantes, scientiam magno labore emunt: quam equidem nullo alio pretio, auro (puta) aut argento quispiam comparare sibi potest. Cæterum, clarius Chymiæ artem à nemine hactenus Philosophorum traditam fuisse, multorum doctissimorumq; hominum iudicio constat. Itaque Philosophus noster mediũ tenens, & nimiã simplicitatem & obscuritatem nimiam, in tractanda sua arte omnino vitavit; ne si, in alterutro modũ excessisset, aut sancta obijcere canibus, aut Chymicæ artis studiosos à regia via abducere, aut verborum involucris fallere eos videretur. Vbique omnia sententijs sunt referta, & ne quid Lector in eo desideret: Habet de ijs quæ tractat veterum Philosophorum, habet & recentiorum

senten-

@

ſententiam. Denique habet hîc de quavis re authoris iudicium firmiſſimum: vtpote quod & demonſtrationibus infallibilibus, & experientiæ ſtultorum magiſtræ innititur.

Quid dicã amplius? Habet in hoc vno Philoſopho artis Chymiæ abſolutiſſimum compendiũ. Adeo vt mirum non ſit, ſi is qui ſemel iſtius autoris lucubrationum energiam deguſtauit, relictis infinitis libris qui de eadem materia vbiq; extant, ſemotiſq; authoribus vulgaribus, parumq; probatis, vno noſtro Philoſopho ſit contẽtus. Etenim ſi id temporis quod in evoluendis variorum authorum ſcriptis maxima pars impendit, vni noſtro Philoſopho darent: profectò longè vberiores fructus ex iſta ſtudiorum ſuorum ratione colligerent.

Addam & hoc, Paracelſum arcanorum (vt ita dicã) Monarcham, quicquid in hac arte habuit cognitionis, ex iſto authore ferè id omne hauſiſſe. Nam illud quidẽ extra controuerſiam eſt omnem: noſtrum hunc ante illum Philoſophũ natum: hoc etiam: Paracelſum vbique, maximè verò in ijs quæ de Principijs rerum ſcripſit, authorem hunc noſtrum eſſe ſequutum. Adeò vt ſi quis libros Paracelſi pro doctiſſimis Philoſophi noſtri

@

ſententiam. Denique habet hîc de quavis re authoris iudicium firmiſsimum: vtpote quod & demonſtrationibus infallibilibus, & experientiæ ſtultorum magiſtræ innititur.

Quid dicã amplius? Habet in hoc vno Philoſopho artis Chymiæ abſolutiſsimum compendiũ. Adeo vt mirum non ſit, ſi is qui ſemel iſtius autoris lucubrationum energiam deguſtauit, relictis infinitis libris qui de eadem materia vbiq; extant, ſemotiſq; authoribus vulgaribus, parumq; probatis, vno noſtro Philoſopho ſit contẽtus. Etenim ſi id temporis quod in evoluendis variorum authorum ſcriptis maxima pars impendit, vni noſtro Philoſopho darent: profectò longè vberiores fructus ex iſta ſtudiorum ſuorum ratione colligerent.

Addam & hoc, Paracelſum arcanorum (vt ita dicã) Monarcham, quicquid in hac arte habuit cognitionis, ex iſto authore ferè id omne hauſiſſe. Nam illud quidẽ extra controuerſiam eſt omnem: noſtrum hunc ante illum Philoſophũ natum: hoc etiam: Paracelſum vbique, maximè verò in ijs quæ de Principijs rerum ſcripſit, authorem hunc noſtrum eſſe ſequutum. Adeò vt ſi quis libros Paracelſi pro doctiſsimis Philoſophi noſtrĩ

@

noſtri commentarijs accipiat: haud multùm in iſthac ſua opinione fallatur. Neque id Paracelſus ipſe (ſi viveret) Præceptori ſuo clariſsimo invideret. Non pigebit itaque iſtius artis candidatos illo vti magiſtro, qui talem habuit diſcipulum, cui vix ab origine mundi quiſpiam hominum par extitit.

Porrò denuò ad tranſlationẽ, laboreſq; noſtros redeamus. Scio operam hanc meam quam plurimis fore ingratam. Iis primo, qui artis Chymiæ omninò ignari, eam multis modis lacerant. At quid mirum, ſi (quemadmodũ in proverbio eſt) ars inimicum non habeat niſi artis ignorantem?

Sed & ab ijs exiguam gratiam referam, qui ab invidia canina penè conſumpti, ſibi ſolis viuunt, eos puto, quibus huius authoris manu-ſcripta exemplaria ad manum cum ſint: mallent doctiſsimas clariſsimorum virorum lucubrationes à tineis corrodi: quam vt ijs in lucem mittendis publicæ vtilitati conſulatur. His vt ſatisfaciam non magnopere laboro. Arcana naturæ (aiunt) me omnibus, maximèq; ijs indignis cõmunia facere: Philoſophiam me prodere, quæ nõ niſi filijs ſuis vult innoteſcere. Quaſi verò doctiſſimorum Philoſophorũ ſcripta antehac ab ipſiſmet

@

met Philoſophis nunquàm ſint evulgata. Quaſi ctiam propterea ſtatim omnibus palàm fierent abſtruſa naturæ, quòd Philoſophorũ ſcripta omnium hominũ manibus teruntur. Meminerint iſti homines cius, quod aiunt olim Ariſtotelem Alexandro magno reſpondiſſe, qui iſtorum opinione imbutus Ariſtoteli ſignificabat non parũ ſe dolere, quod libros de Philoſophia, priuatim ſibi in ſchola prælectos evulgaſſet; Libros ſcilicet illos editos fore tanquam nõ editos, quia nemo illos intellecturus eſſet, quàm qui ab ipſo Ariſtotele eoſdem audiret. Omitto me ideo noſtri authoris opera latinitate donaſſe, ne homines omnino indocti, quique non niſi maternum idioma callent per me ad hanc artem admittantur.

At rogabit fortaſsis quiſpiam, quem quis fructum ex iſtiuſmodi Philoſophorum ſcriptis colligere poſsit: cùm experientia abundè doceat, eos ferè ad extremam miſeriam, paupertatemq́, pervenire, qui ſe inani ſpe lactantes, huic ſtudij genere inſudant? Reſpondeo: Illud palàm eſſe, eum de Republica nõ malè mereri, qui vt publico malo medeatur, ſummam dat operam. Nunc quia certum eſt, huius mali fontem in eo conſiſtere, quod plærunque artis Chymiæ ſtudioſi,

in

@

in perſcrutanda hac arte, authores ſequuntur, aut nimium obſcuros, aut parum probatos (qui cùm cæco de coloribus diſputant.) Quis non videt illum de Rep. optimè mereri, qui iſtiuſmodi devijs erroribuſq; captis, & maximè probatos, & præter cæteros candidos tradit authores, vt ab erroribus ſuis purgati ad meliorem tandem redeant mentẽ: vtque miſeriam ſuam cum ſumma felicitate, animiq; quiete commutent. Sanæ mentis eſt, errores corrigere, non errorum cauſa artem ipſam tollere, aut ſtatim ſepelire velle. Addam & hoc, quòd nunquam me meorum nec laborum, nec ſumptuum pœnitebit, modò eorum fructus ad aliquos quantũvis paucos pertigerit, à quibus tandem ad infinitos homines defluat.

Nunc tempus eſt, vt ad alteram epiſtolæ partem tranſeam, ne æquo longior nauſeam tuæ C. pariam. Rationes ergo quæ me mouerunt, vt authorem hunc C. T. potiſsimùm nomini dedicarẽ conſecaremq;, etſi multæ graveſq; à me in medium adferri poſſent: vna tamen atque altera in præſentia ero contentus.

Prima eſt, quod Philoſophi ſiue authoris habita ratione, talem mihi in dedicatione virum eligendum putaui: qualem ille, ſi viueret, aut ſi olim

@

olim ſua ſcripta in lucem expoſuiſſet, fuiſſet electurus; cui inſcriptio, materiaq; ipſa honorifica futura, quique viciſsim decus atque æſtimationem à ſplendore nominis ſui, ipſi operi allaturus videretur.

Secunda cum priore concurrit, ſcilicet, quoniam authoris noſtri nomen apud omnes ſerè nationes, quæ Chriſtum Dominum profitentur, eſt celeberrimum: maximè verò apud artis ſpagiricæ candidatos: putaui tanti viri operum dedicationem nunquam cuiquam maiore iure competere, quàm illi, cuius nomen ac fama merentur per totum Chriſtianũ Orbem celeberrima fieri.

Quæ ratio exigit vt quæ in C.T. laudem dici poſſunt longa oratione proſequerer. Quod autem in tuarum laudum præconium non digredior, facit conſcientia meæ tenuitatis. Ea eſt enim amplitudo illarum, & cumulus, vt etiam eloquentiſsimũ quenque abſterrere poſsint. Vnum tamen (ne nihil dicã) eximium imprimis, adeoq; admiratione dignũ ſilentio præterire nõ poſſum, quod is qui à prima adoleſcentia in caſtris inter arma & ſtrepitum militarem vixit, ita tamen literas doctrinamque complectitur, vt excellere in ijs, & cum ſummis artificibus comparari poſ-

ſit.

@

ſit. Accipies ergo, Illuſt. & Generoſ. D. Comes munuſculum hoc levidenſe ab animo tui ſtudioſiſsimo profectum, ea clementia & benevolentia qua ſoles etiam leviora. Ita ego nec laborem meum mihi perijſſe videbo, & ad cætera eiuſdem authoris opera emittenda, vulgandaque, animabor. Datæ è muſæo meo pridie calendas Septẽbris, Anno à Chriſto nato quadragies quadrageſimo.

Tuæ Celſitudinis obſervantiſsimus,

L. D.

@

Operum Mineralium M. IOANNIS ISAACI Hollandi, siue de Lapide Philosophico, *Liber primus.*

NVNC Filium meum docere volo primum modum in Alchymia inuẽtum, omnia metalla quæ mortua & impuræ sunt, ad verum Solem & Lunam reducendi: scietq; filius meus hanc rationem in Alchymia primum ordinem vocari, quia prima est quæ in rerum natura inuenta fuit, ad imperfecta metalla perficienda.

Opus primi ordinis.

Cap. 1.

RIMVM recipe Saturni lb. 12. eum in cineres mouendo redige in oblongo vase luteo, ita vt exiguo cribro transmittere possis: tum ablue prædictos cineres Saturni, aqua munda pura, donec aqua pura defluat: quo facto exsicca tuum Saturnum igni

1 In opere primi ordinis Saturnum sumẽdum docet, ac quomodo is parandus.

@

puſillo donec puluereſcat. Deinde ſumito ſal populare ſiue non decoctum; proijce in aquam frigidam, ac quicquid in aqua frigida reſolui nequit, abijcito, prorſus enim inutile: Sal verò reſolutum in eam ſiccitatem congela, vt puluereſcat. Accipito tum partem illius ſalis & Saturni tantundem, ſimulque ſuper lapide cum acri aceto ex vino confecto conterito: tum lento igni ſiccato vt pulvereſcat: Deinde in vas calcinatorium luteum ita coctum vt ignem ferre poſſit, immittito, factum in hunc modum.

Salis pars 1. & Saturni ana.

Lutabis id forti operculo, poneſque in fornace calcinatoria calcinandum per dies noctesq; 12. ineſque hoc pacto modicè candere, ita vt Sal non liqueſcat: vas verò adeò firmũ eſſe debet, vt prædicto 12. dierum ſpacio nec findatur, nec rumpatur: quibus exactis eximes, ac ſalſedine abluta, calcẽ moue, & identidẽ reſidere ſine, rurſuſq; ſuperinfunde, moue & ſine reſidere, donec aqua pura defluat, guſtumque ſalis non amplius retineat: tum calces tuas terendo ſuper lapide cum aqua munda tam tenues effice vt ijs penicillo pingi queat: tũ denuò laua calces aqua pura calida toties, donec aqua tua pura defluat: deinde exſiccabis in

Calcinandũ 12. dies & noctes.

ſar-

@

Tartagine ad lentū ignem, donec in pulverē redigantur. Hoc facto calces in aceto deſtillato ſoluendas pones in cantharo lapideo mundo, aut vitreo: ac ſi non omninò reſolvantur iterùm calcinandas pones cum ſale, vt ſupra dictum eſt per tres dies, ac facito vt ſupra: quibus exactis iterùm ſolvendas pones in aceto, ac breui ſoluentur. Tum congela aut acetum decola, ac remanet tibi pulvis ſubtilis qui in aquam non reſoluetur, tumque Saturnum tuum paratum habes.

Calcinandum vt prius 3 dies.

Saturnus paratus.

Cap. 2.

NVNC ſcies, mi fili, tibi ſumendam eſſe Lunam Cupellatam puram, eamq; in laminas tenues, rediges, ac calcinabis cum ſale communi præparato, vt ſupra, per tres dies, quibus exactis Sal aqua calida ablues, quodq; non eſt calcinatum denuò calcinandum, vt prius, pones, donec omninò in calces fuerit redactum, tum calces aqua communi calida lauabis, & à ſale repurgabis, donec aqua pura defluat: tum exiccabis calces ac ſoluendas in aceto deſtillato pones, ac ſingulis octo diebus acetum effundes, recenſque denuò infundes, donec omne ſolutum fuerit: ac ſi omne reſolui nequeat, ſale rurſum calcinabis, vt ſupra, per diem ac noctem, ſalque elues, & calces exſiccabis, ac pones ſoluēdas in aceto deſtillato, donec omninò ſolutæ fuerint: tum congelato, ac

ij. Sumendam Lunā, & quomodo paranda

Singulis 8 diebus acetum recens infundendum.

@

Luna tua facilè ſoluetur in aqua communi deſtillata: ac ſi nõ omnis reſoluatur in aqua cõmuni deſtillata, ignefiant calces, vt prius dictum, & reſolue iterùm in aceto, ac denuò congela, ac facilè in aqua communi deſtillata ſoluetur, atque Luna tua parata erit.

Luna parata.

Cap. 3.

iij. Sumendum eſſe album lapidem, acquomodo is parandus.

TVM verò ſumes album lapidem tibi notum, eoque in ſubtilem puluerem conterendo redacto, recipe alumen per diem integrum calcinatum igni puſillo, vt tantummodo candeſcat, nec amplius: tum recipe Sal commune præparatum vt ſupra, etiam partem aluminis calcinati, contere ſimul cum aceto deſtillato in denſam pultem: tum in vas ſublimatorium infrà latum impone, alembico magno & amplo ſuperimpoſito, luta receptaculum ad roſtrum, eiq; exiguum ignem adde, vt humiditas abſumatur, qua deſtillata ſublimabitur in alẽbico ſubtiliſſimus ſpiritus cõbuſtibilis: quod cùm videbis ignem minues, tamque exiguum efficies, vt ſoli media æſtate lucenti, calore ſit ſimilis, ac tamdiu in eo calore retinenebis, donec certus eris nullam humiditatẽ ampliùs ſupereſſe: tum ignem inſigniter minues: humiditate enim deſtillata, & ſubtili ſpiritu deſtillante, niſi ignem minueres, ſubtiles illi ſpiritus vnà cum aqua deſtillarent in receptaculũ: idcirco per diem vnum

Vas ſublimatorium infra latum.

Ignis minuendus cùm ſpiritus combuſtibilis ſublimatur.

ad

@

ad puſillum ignem habeto, donec certus eris nullam humiditatem reſtare: tumq; augeatur ignis per gradus, ita vt validè ſublimare incipias, ſublimaque ad horas 24. igni mediocriter vehementi, ita vt materia vnâ cum olla ſublimatoria infra candeat ad horas 2. tùm finito vt frigeſcat, & alembico ſublato, exime id quod ſublimatum eſt: fæces remoue; an verò nihil præter fæces remanſerit ſuper carbone ardente, aut lamina ærea aut ferrea candente probabis.

Cap. 4.

TVM denuò ſublimabis id quod ſemel ſublimatum eſt, per materiã recentem, facies verò modis omnibus vt ſuprà: iſtamque ſublimationem tertiò iterabis, ſemper per materiam recentem: poſtremò ſublimabis per ſe, 1. ſine vlla alia materia, donec nihil amplius remaneat: tum lapis purus eſt. Primùm enim ab omni ſuo ſulphure combuſtibili repurgatus eſt, ità vt non amplius ſit igni conſumptibilis: eſt etiam perpurgatus à ſua terreſtritate quæ ingreſſum prohibebat: nam terreſtritas illa & ſulphur combuſtibile vtraque cum fæcibus relictæ ſunt. Sulphur combuſtibile urebat priùs corpus eius cum igni admoueretur, ac terreſtritas ingreſſum prohibebat, vt in metalla ingredi nequiret: ab his duobus iam ſeparatus & liber eſt, vti dictum.

@

Cap. 5.

IAM etiam ſciet filius meus lapidē iſtum adhuc materiam in ſe habere, quæ fixationem eius adimit : quamdiu enim materiam eam in ſe habet, nō poterit hic lapis vllo tempore fixari. Et in hoc multi decipiuntur qui hanc materiam non nouere. Quærat verò filius meus quæ ſit iſta materia? Habeat itaque filius meus pro magno arcano, huic lapidi tam albo quā rubro, ineſſe quendam ſpiritum ſubtiliſſimum tam fugacem ac ſubtilem, vt lapis nunquam fixari poſſet, quamvis vel 1000. annos in igni eſſet : cùm enim fixabitur ſiue cum ferméto, ſiue cum aliquo corpore, tam puſillus ei ignis adhibendus erit, vt nihil prorſus ſurſum ſublimetur, alioqui fixum non fiet cum fermento aut corpore, atque ita denuò identidem agglutinandum eſſet, quomodo vllo tempore id fixari queat? Habet verò lapis iſte ſubtiles illos ſpiritus quorum nihil aſcendere poteſt. Itaque ſubtilis ſpiritus à lapide ſeparandus eſt, ſicuti rudis illa terreſtritas, ſiue materia terrea ingreſſum prohibens. Ita 2 iſtæ materiæ à lapide ſeparandæ erunt, antequam lapis cum vllo fermento aut corpore fixari poſſit.

Lapidi inſunt ſpiritus quidā ſubtiles.

Medius ſpiritus eſt ſumendus aut materia quæ ſemper medio loco reperitur, eſtque is ſpiritus quem quærimus qui eſt inter fixum

&

@

& nõ fixum. Nam ſi eam materiã crucibulo vitreo indideris, ipſa prius liqueſcet quam evolare incipiat: nec citò volabit, ſed ad modum ceræ purè ac ſenſim ab igni aſcendentis. Ita materia lapidis temperata eſt inter fixum & non fixum, cùm ei adempta eſt eius ſuperfluitas. 1. primùm Sulphur combuſtibile, deinde eius terreſtritas ingreſſum prohibens aut adimens, eiuſq; ſubtiles ſpiritus cõbuſtibiles fixationem lapidi tollentes. Et in hoc errant omnes Alchymiſtæ, cò quod lapidem non nouerunt neq; naturam eius, ac ſuperfluitatem ei non adimunt: hoc eſt, quia ſuperflua eius non tollunt, nec poſſunt temperata inter fixum ac non fixum ſervare: eſtque hoc maximum in hac arte ſecretum. Quocirca diſce lapidem, eiuſque naturam noſſe, & non errabis.

Lapis partim fixꝰ eſt, partim non fixus.

Lapis à 3. ſuperfluitatibus mundificandus eſt, videlicet, à Sulphure combuſtibili, à terreſtritate ingreſſum prohibente, & à ſpiritu ſubtili fixationem impediente.

Superflua à lapide remouẽda, temperata autem in eo ſeruanda ſunt.

Cap. 6.

NVNC ſumet filius meus lapidem cum ſimul omnis aſcendit, ita vt nihil remaneat, ac ollæ vitreæ aut lapideæ indet, & alembico ſuperaddito, ponet ſuper fornace ſublimationis, receptaculo ad roſtrũ probè lutato, perpuſillum ignem addet, paulò calidiorem quam Sol æſtate media, eumq; calorem ſeruabit ad horas 10. deinde augeatur ignis paulatim modicè per gradus ad horas 12. poſt augebis adhuc ignem inſigniter per gradus ad horas 12. ita vt olla ferè in fundo

Quomodo ſpiritus ſubtiliſſimus à medio ſeparetur.

@

candeat, ita tamen vt vix percipiatur vtrum fundus candeat nec-ne, ſicq; retine per horam vnam aut duas in eo calore: tum ſinas frigefieri: ac tum ablato alembico, ſubtilis ſpiritus aſcenderit in ſuperiorem partem alembici, aut circa marginē eiuſdem: hunc deme ſubtiliter, eſtq; ſpiritus iſte ad nullam rem vtilis, præterquam ad corrodendum in ferro aut chalybe, &c. Et materia lapidis quæ omnibus naturis aſſimilatur, eſt & in medio, ad collum ollæ ſublimata non tam altè aſcendit, quam ſubtiles illi ſpiritus combuſtibiles. Nam materia lapidis non poteſt, neque valet ad eam altitudinem aſcendere, ad quam ſpiritus ille ſubtilis aſcendit: habet enim materia lapidis aliquas partes fixas in ſua natura, quæ volatiles illas partes retinēt, vt tam altè aſcendere nequeant, quam ſubtiles illi intemperati ſpiritus, quibus nullæ partes fixæ ſunt permiſtæ. Nobilem verò materiam lapidis exime ac ſerua, eſt enim verus ille lapis quem nobis Deus omnipotens gratis donauit, eſtque ad opus noſtrum paratus: eſt enim in omnibus ſuis æqualis ad operandum, idque in omnibus operibus Philoſophorum. Pone enim lapidem iſtum in crucibulo vitreo ad ignem, liqueſcet ad modum ceræ, prius quam ſit aſcenſurus, tumque ſenſim aſcendet, vt cera, aut aliud quippiam quod per ignem aſcendit: idque

efficī-

@

efficiunt partes eius fixæ quas in ſe habet, hæ retinent apud ſe partes illas volatiles, adeò vt cum ipſo liqueſcere debeant, antequam aſcendant: atque ita aſcendunt etiam partes illæ fixæ interdum vnâ: partes enim volatiles lapidis ſunt maiores quam fixæ, ideircò partes volatiles partim ſecum attollunt partes fixas vi ignis. Scito hoc, mi fili, notitiam huius lapidis opus tuum ad exitum felicem perducturã, ope Dei Optimi Maximi, ignorantia verò lapidis multos errores parit.

Cap. 7.

TENEBIS item nunc, mi fili, te impurum corpus tibi præparaſſe. 1. Saturnum, & animam. 1. Lunam, quam ei infundes aut indes, & lapidem qui ſpiritus eſt, qui animam & corpus cõtinet, vt nullo vnquam tempore ſeparentur: quique hoc medium non intelligit, is nullo vnquam tempore in arte noſtra quicquam proferet.

Cap. 8.

SCIES prætereà fili mi tibi ſumendas 10. ℔. Saturni præparati ac ℔. 1. Lunæ præparatæ quæ efficiunt 11. ℔. ſimul, tum ſumes pro 12. de ſpiritu tuo præparato, ac probè ſimul miſcebis, tũ teres ſuper lapide cum aqua communi, ita vt pictor penicillo pingere ea materia poſſit, tum humiditatem evapo-

Quomodo materiæ præparatæ ſint miſcendæ.

@

evapora ſuper balneo, donec pulueresçat, tumq́; pone in ampla olla vitrea aut lapidea facta in hunc modum, ollam verò ſuper æquali lapide levigabis, ciq́ue operculum etiam levigatum impones, eiq́ue pondere plumbeo ſuperimpoſito, in fornace Philoſophorum collocabis, in teſta cum cineribus, tribus concavitatibus fornaci ſuperimpoſitis, ita vt tam ſupernè quam infernè calorem recipiat: ac quicquid agas exiguum ignem adde primùm ad ſex hebdomadas, quibus exactis ignem gradatim augebis, donec magnum ignem ferre poſſit, idq́ue ſæpius proba eximendo parum laminæ impoſitũ, vt videas num fixum ſit: ſi nondum eſt fixum ſtare ſinito, eumq́ue fixum evaſiſſe vides, exime drachmam, inde crucibulo vitreo, igniq́; imponito, ſinaſq́ue candere 4 partem horæ, tum verò ſinas frigefieri, ac appendas, vt videas an pondus tuum habeas, ſi non habes, iterùm impone donec fixum fiat. Tum habes bonam Lunam in omnibus probis, eaq́; Luna exiguo labore ad bonum Solem reduci poſſet. Atq; hoc modo Iupiter ad Lunam reducitur, vt hîc de Saturno traditum, & ſi ponas Solem fermenti loco, fiet Sol ex Saturno: ſed in opere Iouis nihil præter Lunam efficere poſſis. Eſtq́ue hic liber primi ordinis de Ioue &

Satur-

@

Saturno ad Lunam & Solem reducendis: si verò Saturnum ad Solem voles reducere, lapis ruber erit præparãdus, sicuti de albo traditum est, sumenduſq; Sol in suo esse, saltem vt in calces redigatur.

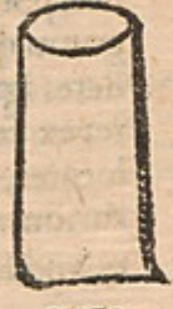
Opus secundi ordinis.

Cap. 9.

IAM tenebit filius meus esse præterea aliud opus secundi ordinis, idque est ad medicinam parandam in metalla mundificata proijciendam, quæ iam viuificata sunt.

Primùm para Saturnũ sicuti à me edoctus es, ac deinde tuum fermentum vt vicissim te docui in opere primi ordinis, lapidemq; itidem præpara vt edoctus es. Tum sume 4 partes, fermenti, 2 partes tui spiritus præparati, cõtere subtiliter super lapide duro cum aqua communi destillata, ita vt penicillo ijs pingi queat: quo facto iterum siccabis in vase vitreo in quo operari vis, aut super balneo, pelvi cum arena superimpoſita in phialam vitream immissum: exsiccabis verò donec puluerescat: deinde in tale vitrũ immittes, in superiore parte leuigatum super æquali lapide, vitreo leuigato operculo impoſito, cui pondus plumbi superimpones, ac in for-

Prædictis materijs quomodo vtendum.

@

nace ſecreta collocabis, in cuius ſuperiore & inferiore parte æqualis ſit calor. Adhibebis verò initio ignem puſillum continuè ad 12. dies & noctes lampade, deinde ignem augebis paululum per gradus, provt ignem aut calorem poſſe ferre videris. Id verò hoc modo perſpicere aut animadvertere poteris.

Sume aliquantulũ tuæ materiæ inſtrumento argenteo, laminæque argenteæ impone, qua carbonibus ardentibus ſuperimpoſita: ſines interdum calorem magis magiſq; augeri: tum facilè videbis quam calidum poſſis efficere: materiam autem quam ex vitro ſumes pondera prius quam laminæ imponas, cùmque eam à lamina removes, rurſum pondera, ſi fortè quid impuri abierit: ita noſſe poteris numquid ſis perditurus nec ne, & ſecundum id ignem augere poteris: ac quicquid agas nunquã ignem augeas, quin prius aliquid eximas, ponderes, ac laminæ argenteæ imponas, vti prius dictum eſt: & quin videas quem calorem ferre poſſit, antequam aſcendat: ita facilè in igni errare non poteris, eſtque hoc ſecretum tam magnum quàm eſt in arte. Nam ſi tantum adderes ignem vt ſublimaret, aut ſpiritus exiret ex fermento, ac ſupra fermentum ſeſe locaret, quamuis ſurſum non ſublimaret, rurſum tibi eximendũ eſſet, ac denuò conterendum: quomodo enim lapis vnâ cum fer-

@

fermento fixari posset, cum sibi inuicē permista non essent, id omninò foret impossibile. Itaque nihil aliud hic nobis curandum est, quam vt ignem ita regamus, ne spiritus è fermento sublimet, néue exeat, ac sese supra fermentum locet, aut prætereà ne supernè talem illi adhibeas caloré, vt spiritus per fermentum exeat, infraque in fundo vitri sese reponat. Itaque hoc pacto ignis regendus, vt in superiore ac inferiore parte fornacis sit æqualis calor. Valdè fallereris si maiorem in superiore quam in inferiore parte fornacis calorem excitares, ita vt spiritus per fermentum infra subsideret, & tum inde aliquid ad probandum sumeres. Quocirca fac, vt suprà edoctus es, videlicet vt probes & ponderes: nam si eximeres & probares, non autem pōderares: cùm de tuo fermento sumeres ex quo spiritus esset sublimatus infra supráue, plenum pondus reperires: tum fixum esse reputares, verùm fallereris: Spiritus enim infra in fundo iaceret, & fermentum super Spiritum, nihilque probasses aliud quam solum fermentum. Quare accuratè prospice vti ignem ita regas, vt calor infrà & suprà, & in lateribus sit æquè magnus: & quicquid agas potius minorē quam maiorem ignem adhibeas: ita falli non poteris, ac tametsi tempore multò longiore opus erit antequam fixabitur, tamen multò certius

Præstat errare in paucitate quam in vehementia ignis.

@

tius eſt. Itaque ſapias, mi fili, tibique in igni ſtruendo caueas, ne de integro iterum tibi ſit incipiendum, perinde ac ſi igni admotum nõ fuiſſet. In tota enim arte nihil magis hac fixatione curãdum eſt. Spiritus enim ac fermentum coniuncta & coadunata manere debent, ſi alioqui tandem fixarentur. Nam quomodo duo vnum fierent, cùm vnum alteri ſe ſubſtrahit; cumque à ſe inuicem ſeparantur? Itaque, mi fili, prudenter vide, vt ignem tuum ita modereris, ne ſpiritum, animam & corpus à ſe inuicem fuges igni vehementiore, ſed ſemper exiguũ ignem ſtrue, vt coniuncta maneant, vt anima & corpus vtraque vnum eſſe poſſint. Hanc lectionem ſæpius relege, animoque imprime; ignis enim negligentia multa opera perdũtur: nam orationis dominicæ ſpatio fit vt ignis negligatur, ita vt rurſum de integro ſit incipiendum. Item nunc, fili mi, aliquoties aliquid eximes, vt prædictum eſt, ac diſpicies quem calorem ferre poſſit; addeſque talem calorem per gradus donec fixum ſit, ac flammam ferre poſſit eo temporis ſpacio, quo decies aut duodecies oratio dominica recitari poſſet: tum ſi nihil in pondere amittis, fixum eſt, ac tum illi adhuc quintam partem ſpirituũ appone, hoc eſt, evacua vitrum, materiamque tuam pondera, ac ſume pro 4 partibus materiæ vnam partem ſpiritus, quæ efficiunt ſimul

Nota, orationis dominicæ ſpatio ignem poſſe negligi, ita vt ab integro incipiendum ſit: quare iſta ſæpius relegenda & retinenda.

@

mul 5 partes: tum optimè miſcebis inter ſe, ſuper lapide conterens, vti antea doctum eſt: quo facto ſiccabis rurſumque ſuo vitro indes, iterumque impones, vt prius, ignemque vt prius, admouebis, &c. Ac vbi denuò fixum fuerit, ſume iterum quintam partem ſpirituum, vt prius, pro 4 partibus materiæ, impone vt prius, hocq; tandiu facito, donec materia liqueſcat inſtar ceræ. Id verò hoc pacto probabis. ℞. æs mundificatum, radas atque bellè polias, ei paululum tuæ materiæ impone, ignique ſiue carbonibus immitte, ſi materia liqueſcit, ac ſeipſam diffundit ſuper lamina candente, locuſque vbi materia iacet albus eſt, medicina tua ſecundi ordinis perfecta eſt. Age gratias Deo, &c. Proba perfectionis.

Proiectio.

Cap. 10.

SVMES item, mi Fili, Veneré puram mundificatam, eiuſq; 4 partes liquefacies ſuper vna parte Lunæ, cumq; liquitur ac optimè fluit, injice dimidiã partẽ tuæ medicinæ, ſinaſq; ſimul fluere octauam partem horæ, tum reſtingue, effunde, habeſq; bonam Lunam in omnibus probis: ſiq; nimiũ tuæ medicinæ inieceris, tota maſſa frangibilis erit, itaq; liquefacito, vt prius, adde plus Veneris, facitoq; id tandiu, donec maſſa tua malleabilis eſt, tum habes verã mẽſurã virtutemq; tuæ

@

tuæ medicinæ, ſicque in omni medicina probandum eſt.

Tertium opus Medicinæ 3. ordinis.

Cap. 11.

SCIES item nunc, fili mi, eſſe præterea aliud opus aut medicinam, eſtque opus tertij ordinis: nulla autem eſt differentia inter opus ſecundi & tertij ordinis, quàm ea ſola, quod tertium ſubtiliùs & fortiùs paratur, ſecunduſque ordo, nullam facit proiectionem præterquã in metalla mundificata, ſed tertius proiectionem facit in metalla impura. Vnde *Alanus* Philoſophus ait: *Noſtra medicina rubiginem metallis demit, æternamq; tincturam dat, quam in æternum ſervant.*

Diſerimen operis ſecundi & tertij ordinis.

Cap. 12.

SCIES verò deinceps, mi fili, hoc ſecretum. Cum voles parare medicinam tertij ordinis, facies modis omnibus vt in 2. doctum eſt, præterquam quod cùm ſpiritus cum fermento fixus eſt; ipſumque inflammaueris per octauam partem horæ, ac in tuo pondere nihil amittis, certuſque es tuum ſpiritum cum fermento fixum eſſe, eximo materiam ex vitro, ac calcinandam pone in fornace Sapiẽtum in quà calcinatur, in vaſe patente, aut in fornace in qua ſpiritus calci-

nantur,

@

nantur, qui cùm reſolui nequeunt, calcinā-
di ſunt in fornace ad eam rem conſtructa, in
qua plus caloris in ſuperiore quàm in infe-
riore parte ſit. Spiritus enim quos diſſolue-
re velimus, in vaſe patente calcinandi ſunt,
ac in tali fornace hæc materia calcinãda eſt:
tum verò hanc materiam ſumes ex vaſe vi-
treo, ac immittes in vas vitreum latum ac
planum ad modùm planæ ſartaginis luteæ
ſine manubrio factum plano fundo, huic
materiam tuam indes menſuram pollicis
denſam aut paulò ampliùs, fornaciq́ue im-
pone, primùm ignem puſillum addendo, &
paulatim maiorem, ita vt materia ſit inter
candere & non candere: atque hoc pacto ad
ignem relinque per 4 dies & noctes: quibus
exactis exime, ac pone ſoluendam cum ace-
to deſtillato, in balneo, & quoq; triduo ace-
tum effunde, ac ſemper denuò acetũ recens
infunde, ſingulis diebus ter quaterve miſce:
ac ſi quid eſſet quod in aceto ſolvi nollet, id
ipſum rurſum calcinabis, vt ſupra, continuè
per horas 24, tum eximes, iterumq́ue diſſol-
uendum pones in aceto deſtillato, vt ſupra,
idq́ue facito tandiu, donec omne ſolutũ fue-
rit: quo facto iterum congelabis vt pulue-
reſcat, rurſuſq́; calcinandum pones ad ho-
ras 21 ad Spiritum ab aceto repellendum.
Tum exemptam materiam tuam appendes
quã grauis ſit. His ſic ſe habentibus ſumes

@

quintam partem ſpiritus ad tuam materiam fixam, videlicet 4 partes materiæ fixæ, vnáque ſpiritus, miſcebis, ac probè inter ſe conteres, vti in opere ſecundi ordinis traditum eſt, ſuper balneo ſiccabis, iterumque impones vt vnum fiat cum alio fixatum, vt in opere ſecundi ordinis doctum eſt. Cumque iterum fixum eſt, rurſum calcinandum pone, túmque iterum diſſoluendum & congelandum, ac tum rurſus calcinandum, ad ſpiritum aceti extrahendum, tumque iterum commiſcendum cum ſpiritu, atque denuò tum fixandum tandiu donec tua materia nõ ſeſe amplius calcinari ſinat, ſed liqueſcat inſtar ceræ, tum medicina tua tertij ordinis perfecta erit. Age gratias Deo, tuámq; fac proiectionem in metalla imperfecta animã habentia.

Ad Lapidem ex Luna ſola parandum.

DEINCEPS, mi Fili, docere te volo compoſitionem Lapidis Veterum, ac primùm quomodo ad eam pervenies. Studebis autem, mi fili, in hac arte ſedulò, & acuta mente comprehendes veterum dicta, debeſque etiam diſcere naturam omnium rerum, & quomodo in rebus omnibus operetur, ac præcipuè quicquid circulo

Natura eorum omnium cognoſcenda eſt, quę ſub circulo Lunari exiſtunt.

@

culo Lunari ſubiacet, curſumque eius: & quando Luna primum curſum in Orbe cœperit, & vnde. Præterea tibi tenendum, vnde metalla in fodinis ſuam originem ducãt, vndè primùm creſcant & augeantur, & quomodo, & ad quid natura metallorum reduci amet, ſëque reduxiſſet, ni natura fuiſſet impedita per res alias, vt id perficere nequiuerit. Reſque impedimenti noſſe debes, ſcire etiam (ſi alioqui operarius in arte eſſe vis) quibus in operibus naturam non imitabere, aut in quibus eam imitari debes. Idque tibi dico ſciendum eſſe, aut tibi opus aggrediendum non ſuadeo. Quiq; hoc ignorant, procul ab arte abſunt, ſine fundamento aut radice cui cogitata aut ſenſa animi eorum poſſint inniti: ac ob id neſciunt rectè an ſecus faciant. Niſi verò eſſentiam & naturam eorum noris, principium, augmentationem ac defectus, quare natura eò pervenire non poſſit, ac ſi interiora eorũ non noveris, nihil in arte noſtra efficies. Quare ſedulò ſtude antequam ad opus accedas, ſique æger aut infirma valetudine ſis, ne incipias, opus enim vbi ſemel inceptũ fuerit, intermitti minimè poteſt. Etiam acumine ingenij præſtare debes, nam ſubtiliter hic eſt operandum. Qui præterea huic operi manus admouere vult, nihil aliud exercere poteſt: ex auaritia item minimè iſtud aggrediendum eſt;

@

finem enim expectare non poſſes, ſemper enim auari de lucro cogitant : ſique pauper fueris etiam perſequi non poteris, ars enim iſta inimica pauperibus, ſumptus magnus eſt, opuſque pauca materia fieri nequit, tempuſque longum eſt, ac niſi te tantis opibus inſtructum eſſe noris, vt in duos annos, ſumptus, vaſa, vitra aliaque vtenſilia parare poſſis tibi & ſocijs, ne cœperis, opus enim ſolus exequi non potes : atque itidē multùm materiæ tibi habendum eſt ex qua opus tuum conficias : nam vt id perficias, ad minimum 3 ℔ materiæ habere debes, ac ab initio paratam, vt ſi quid tibi in opere deſit, ſatis materiæ tibi eſſe poſſit, ad opus corrigendum. Nunc, mi fili, cùm te his rebus prędictis probè inſtructum ſentis, ac te ipſum idoneum ad opus noſtrum faciendum, ipſumque ad finem perducendum, ita vt nihil deſit, vti prædictum, ac notitiam omnium rerum habes, metallorumque naturam noſti, cognoſcenda etiam materia eſt, ex qua opus hoc præſtantiſſimum fieri debeat.

Ars chymica, inimica pauperibus.

Cap. 14.

NOSTI præterea ex *Mercurio* & ſulphure omnia metalla creſcere mixtione eorundem, tam munda quam immunda, conſtat etiam ex nulla alia re in rerum natura metalla gigni poſſe quam ex his duabus. Quare planum eſt in noſtrum lapidem nullas

@

nullas res peregrinas ingredi, quæ ex his duabus originem primam non duxerint. Errant omnes qui lapidem præſumunt extrahere ex pilis, ouis, ſanguine, animantibus, aut ex vllo 4 ſpirituum, & qui ex lotio, aut ex Mercurio, aut ex Sulphure, quæ corpora non fuere, ſuntque hæc omnia deliramenta & ſomnia hominũ naturam ignorantium. Alij amalgamant Solem, Lunam, & Mercurium purificatum, ponuntque ea coquenda, cùmque iam multò tempore coxerint, nanciſcuntur rubrum puluere, vt lateritiũ, ac cùm iam probare cupiũt, an fixus ſit Mercurius in fumum abit, ſecumque optimam partem corporis rapit, atque id quod fixum eſt remanet in materiam aridam quæ liquefieri nequit, adeò igni exiccatum eſt. Sunt & alij qui lapidem volunt elicere ex Sole & Luna, quaſi putarent ſe poſſe extrahere Lapidem rubrum aut album ex his perfectis corporibus, quæ dura & ſolida ſunt, quare id etiam nobis impoſſibile. Noſter enim ignis naturalis hæc corpora minimè lædit, nihilque in ea poſſet, quamuis lapis inde educi poſſet: dura ſunt & fixa, nihilque peregrinum ad noſtrum lapidẽ addi poteſt, tantummodò ei detrahenda quæ in eo ſuperflua ſunt, ac ipſe ſubtilis & plus quam ſubtilis efficiendus, atque ea ſunt dura illa ac fixa corpora, quæ ſi reducerẽtur eò, vt lapis inde

Error multorũ Sophiſtarum lapidem ex alijs rebus extrahere cupientium.

elici poſſet, eſſent defixanda, ex ijſque ſpiritus efficiendi, ſi quid ex ijs produci queat: Ita planum fit, lapidem noſtrum ex duris fixis corporibus extrahi non poſſe.

Quærat verò nunc filius meus, vnde Lapis noſter ſit extrahendus? Sciat autem filius meus, Sapientes quæſiuiſſe quiddam in Mineralibus in quo Mercurius purus putuſque eſſet, ac Sulphur incombuſtibile, quod etiam purum mundumque eſſet: & vbi illa duo ſic permiſta eſſent, quodq; pro ſua proportione, & ſic ſimul congelata, vt ſeparari non poſſent, amboque volatilia & ſpiritualia eſſent: inde ſuum lapidem elicuerunt. Iamque tibi dico apertè nulla circuitione vſus, materiam ex qua lapidem fabricabis, & conficies, ſi quidem mente & ratione præditus es, vt verba mea & rationes capere, & intelligere poſſis, omniaque metalla noſti quæ in fodinis creſcunt, ac naturam eorum: noſti iam materiam ex qua lapidem elicies, noſti etiam me tibi hîc manifeſtè materiam demonſtraſſe ac nominaſſe ſub alijs verbis.

Cap. 15.

Vnam duntaxat eſſe rationem ad rubrũ & album lapidem.

SCIET pro certo filius meus, * nõ eſſe plures vnâ rationes ad rubrum & album lapidem. Fuêre autem olim qui hunc lapidem elicere non poſſent quam ex duobus luminaribus, id eſt, ex prædicta materia, cũque iam lapidem eduxiſſent, efficiebant pri-

* Aliàs, nõ eſſe niſi vnam materiam.

primum lapidem ad album, nullum fermẽtum album adhibentes, ac magno labore lapidem produxêre: deinde efficiebant præterea eundem ad rubrum, nullo fermento rubro adhibito, magnoque labore produxere, longo tempore, magna ſubtilitate. Lapis enim ita effectus miram faciebat proiectionem & infinitam: Lapidem etiam aliter cõficere non nouerant, quam ex vtráque materia ad rubrum & album ſine vllo fermento: Itaque in ſuis ſecretis libris ſcripſerunt, Lapidem confici nõ poſſe quam ex vtráque illa materia, tam ad rubrum quam ad albũ. In quo verum ſcripſere: ſed lapis ad rubrũ non poteſt confici, niſi fermentum addas, materiáque ad album adeſſe debet: Similiter lapis ad album extrahi non poteſt, niſi fermento adhibito, materiáque ad rubrum adeſſe debet. Hi fuêre primi qui materiã ad conficiendum lapidem invenere.

Cap. 16.

Postea autem alij Philoſophi extitere qui penitiùs rem perſpexêre, eſſe videlicet duplicem materiam à Deo creatam; vnã ad rubrum, alteram ad albũ, ac vlteriùs progreſſi, videre Deum 2 creaſſe lumina ad orbem illuſtrandum; vnum interdiu alterum noctu, quemadmodum oculis cernimus. Luna de nocte lucet vt Sol de die, alter ſine alterius adminiculo. Dicunt præterea

@

Solem &Lunam vtraque interdiu lucere ita vt ſeſe inuicem non impediant: verùm cùm vtraque lucerent, eſſe lumen clarius. Tum amplius quam primi cogitabant. Deus 2 materias largitus eſt, vnam ad rubrum, alteram ad album lapidem, ſicuti interdiu Solem, ac noctu Lunam dedit, & vterque illuſtrat orbem ſine ope alterius, illuſtrant etiam mundum cum ambo lucent, neuterque alterũ impedit. Ita rubram materiã ſolam ſumebant, atque ex ea lapidẽ conflabant albæ adminiculo, ſicuti in opere manifeſtò docebitur: deinde albam materiam ſumebant, & ex ea lapidem eliciebant album, abſque ope materiæ rubræ, aut ſulphuris combuſtibilis. Verùm lapidi albo fermentum argenti puri dabant: Ita lapidis albi compoſitionem inuenerunt ſine ope rubri, verùm fermentum argenti illi dare cogebantur: ſed non tam ſubtilis eſt, neque talem facit proiectionem, qualem albus ille lapis, quem primi Philoſophi producebant, qui ex vtraque illa materia fuerat extractus: verùm opus poſterius multò minoris laboris eſt, temporis breuioris, ſumptus minoris, nulliuſque periculi. Ita ſcies mi fili, & intelliges confici poſſe lapidem album ſolum ſine rubro, verùm fermentum argenti illi largiendum eſt. Ruber verò lapis ſine adminiculo albi confici non poteſt, ſicuti antè in præfatione doctum eſt:

hæc

@

hæc ſecreta memoriæ manda. Scies præterea, mi fili, multas eſſe ſectas Philoſophorũ, & vnaquæq; harum peculiares habuit operationes: omnes verò vnam ſumpſere materiam ex qua lapidem conflarunt. Sunt breues & longæ viæ, verùm quò ſubtiliùs lapidem confeceris pluſque mundificaueris, eò maiorem proiectionem eſt facturus. Alius Philoſophorum reduxit ad 10, alius ad 20 atque ita deinceps altiùs prout benè operari, lapidemque ſuum ritè purgare nouerant: imò etiam ad 100000, &c. idque ex vna eâdemque materia.

Hoc pacto diſces, mi fili, admodum ſubtiliter lapidem è materia extrahere, cumque ipſum eduxeris, magna diligentia purgabis, mundabiſque magna ſubtilitate: tumque ſumma diligentia eum ſubtilem ac plus quã ſubtilem efficies, ac ita poteris ipſum perducere ad magnas vires. Nunc præfationem ſæpius relege, vt hæc probè intelligas, prius quam ad opus accedas: néue inſtar inſani ad magiſterium artis noſtræ decurras, verùm cordatè quodque ex ordine incipe: neque duo vel tria ſimul incipias, neque probes nunc hoc, nunc illud, ſed conſtans in opere permaneas, neque animum alijs rebus applices, nec magnis nec parvis, niſi iis ſolis quæ ad opus tuum pertinent: & interdum aliquid faciens libellum ſume, in eoq; ſcri-

@

be quicquid agis, quantumuis opus ſit exiguum, ſcribe itidem omnia ſigna, colores ac mutationes, tempuſq; quo fiunt, calorem-
Finis præfationis. que quem adhibes.

Cap. 17.

Opificium Philoſophorum pergit docere.

IAM filium meum opificium Philoſophorum docere volo, hi multiplex habuere opificiū, quiſq; pro vt libebat, ac prout breviter aut diu operari voluere. Filius meus eligat opus tam breue aut longum quã velit, annus aut eò amplius inſumetur, ita rationem tuam ineas: atque hoc opus pauca materia aggredi non potes: debes ad minimum 4 aut 5 ℔ habere materiæ, ſi alioqui opus ſufficiens foret. Nam pauperum opus non eſt, niſi fortè lapis gratis à Deo conceſſus haberi poſſet, tum alij ſumptus faciendi non eſſent, præterquã vaſorum, carbonum, & alimenti, donec lapidem præparaſſemus. Ac duo lapides quos Deus gratis donauit in albo & rubro dimidia parte temporis tantũ opus habent, quam materia quæ ſumenda erit, præparationum cauſa, & antequam ad ſublimationẽ ventum ſit, lapis gratis nobis donatus iam ferè ad fixationẽ perductus eſt. Lapidem verò cum aquirere non poſſimus, quia in locis illis non ſumus vbi duo iſti lapides creſcunt: materiæ his lapidibus ſimiles nobis ſumendæ ſunt, eiuſq; naturæ, ſi alioqui

@

qui opus noſtrum præparare velimus, idque eſt magni ſumptus, multiq; temporis. Itaq; Recipe minimùm 4 ℔ ad lapidem album, materiamque quam noſti, ſique non noſti coram tibi dicã, dixi etiam tibi atque etiam ſcripſi in libro vegetabili, quem mihi remiſiſti. Si ergo exempli gratia breve opus ad album ſuſcipis, ſume primùm & purga materiam in ſua eſſentia exiſtentem, ac tam puram effice quam potes: tumque reſolue in eius aqua alba, cumque omne ſimul reſolutũ fuerit, ita vt nullæ fæces in fundo reliquæ ſint: alẽbico vitro tuo impoſito ſuper quo ipſum reſoluiſti, pone ſuper fornace in quodã balneo, receptaculumq; ad roſtrũ luta probè, ac luto ſicco, ignẽ ſub balneo ſtruè deſtilla ſenſim tepido balneo, ita vt commodè manum in eo tenere poſſis, deſtilla inquam, donec omnis materia tua exiccata fuerit, ac omnis humiditas exudarit, tum materiam reſoluere poteris cum aqua tua alba, hoc modo: Sines vitrum tuum in balneo, ſicuti eſt, eritque foramen ſupra in alembico cui infundibulum impones, ac per ipſum aquam tuam infundes, donec ad 3 aut 4 pollices aut latitudinem manus emineat, non eo corrumpere poteris, alembicum probè obtura ſuo vitro leuigato, deſtilla vt prius, cumque materia tua ſicca eſt, rurſus eam humecta, rurſum deſtilla, idq; ſepties itera, tum

Quæ & quantum materiæ ſumendum ad album lapidẽ.

Materia hæc purganda.

Soluenda in eius aqua alba.

Aqua alba balneo tepido deſtillãda à materia vſque ad ſiccitatem.

Hæc aqua denuò ad materiam affundẽda, & rurſum materia ſolnẽda, ideoque opus eſt galea perforata, vt ſubito aqua effundi poſſit.

Id opus ſepties repetendum.

@

Post materia frigefacta, eximenda ex ſuo vaſe, & erit perfectè putrefacta.

tum ſine vt frigeſcat & materiam eximę, nã probè tota putrificata eſt, idque multò minori temporis ſpatio confici poteſt, quam ſi priùs putrefaceres, & tum deſtillares, iuxta vulgarem doctrinam Philoſophorum. Iſtud æquè bonum eſt, imò melius.

Cap. 18.

Quid præterea faciendum.

HIs ita ſe habentibus, receptaculum magnum ſumes, cui infundibulo vitreo ſuperimpoſito, ac receptaculo, repones in teſta cum cribratis cineribus, ſuper fornace in qua ignis vehemens accendi poſſit: tum vitrum, cui ineſt materia tua, ſume, ſuperinfunde aquam communem deſtillatam, ac omnis 2 aut 3 horarum ſpatio reſolvetur in aquam liquidam: tum in magnum illud receptaculum infundes, quod eſt ſuper fornace in teſta cum cineribus, ac olla vitrea ex qua materiam euacuaſti probè abluta, omnem materiam ſimul cõfundes in magnum receptaculum: tum habe 5 aut 6 quartarios aquæ deſtillatæ, eamque ſimul funde in magnum receptaculum ſuper materiam ſolutam, donec 2 partes magni receptaculi impleantur. Quo facto, ignem fornaci ſubijce, eumque aliquoties auge per gradus, donec materia cũ aqua in vitro caleſiat, ac vitrum ſuprà patere ſinas, ita non rumpetur, ac relinquas hoc pacto ad ignẽ modicè bullire ad ſemihoram, ac deinde ſpontè refrigera-

Lapis hic in aqua communi deſtillata ſolvendus.

Solutio in amplo vaſe infũdenda, & addendæ 4 vel 5 menſuræ aquæ communis deſtillatæ. Et ſimul totũ ſuper cineres leniter bulliendũ ſpatio ſemihoræ, ac poſt aqua frigefacta cum ſua materia in vaſe relinquẽda erit per 3 dies integros. Ac tota materia reſidebit in fundo.

@

gerari. His factis, relinque vitrum ſuper fornace per 3 dies naturales, ac materia tua in fundo reſidebit; tum vitrum paululũ in alteram partem inclina, laneumque funiculũ inde 8 aut 10 fila ſpiſſum, ſuſpende alteram extremitatem ex alio vitro infra aut iuxta fornacem locato, ac Philtra donec materia ferè ſicca eſt, infunde rurſus aquam cõmunem deſtillatam ac ſinas bullire, faciens in omnibus vt priùs per 4 vices, eritque materia tua probè lota & repurgata à ſua aqua alba: omnes verò aquas quas ad hunc modum eduxeris, ſeruabis vnamquamque ſeparatim, & in balneum evapora, omneſque tuas aquas albas denuò accipies, eruntque tam bonæ quàm prius, ſerva in aliud tempus ad vſum, &c.

Inde per philtrationem & inclinationem tota aqua elicienda eſt, vt lapis omni careat acredine aquæ ſuæ ſolutiuæ.

Cap. 19.

ITEM evacua iam tuam materiam ex magno illo vitro, ac in 2 aut 3 amplas pateras vitreas mitte; pone ſuper cineribus tepidis, exicca vt pulvereſcat, aut ſuper pelui cum arena ſuper balneo locata, ita nullos ſpiritus ſubtiles inuiſibiles amittes.

Exiccatio lapidis per evaporationem.

Cap. 20.

ITEM præterea habe acre acetum deſtillatum ex vino, probè rectificatum, ita vt nihil remaneat, ac tuam materiã in magnum receptaculum immitte, pone in balneo, ei materiam inde, bona quantitate illius aceti de-

Solutio lapidis in aceto deſtillato per balneum tepidum.

@

deſtillati ſuperinfuſa. Tum vitrum tuum ſuprà operias vitro levigato, ignem ſtrue ſub balneo, calorem adde qualis eſt ſanguinis humani aut vrinæ. Sed ne ſinas aquam balnei magis fervere, retineas hoc pacto die ac nocte in eo calore, ac tua matéria aliquoties reſolvetur: Id verò hoc pacto noſces, cùm acetum erit colore cæruleo tendente ad viridem, is primus color eſt qui ſe in opere oſtẽdit, id ſignum ſcribe, bonum enim eſt ſignum, quod videlicet materia tua probè ſit putrefacta ac mortua in putrefactione in ſua aqua alba, & quod omninò mortua ſit, quodque nullo vnquam tempore in corpus redigetur, eſtque bonum ſignum. Nam ſimul atque in opere vlli colores apparẽt, certi ſumus noſtram materiam mortificatam eſſe, eiuſque interius extra tendere, putrefactionemque bonam fuiſſe. His factis, magnum vitrum paratum habe, in hoc acetum coloratũ infunde declinatione ſenſim, tum ilicò probè obtura, pone in balneo tepido, ac denuò acetum recens funde ſuper materiam, faciens vt ſuprà, hocque iterabis, donec omnis materia ſoluta fuerit, ita vt nullæ fæces ſuperſint: verùm caue ne inter diffundendum refrigeſcere ſinas. Sumere poteris infundibulum vitreum, ac vitrum ſuper fornace ſinere, atque ita transfundere: & retine tum omnem tuam materiam ita

Signum ſolutionis color cæruleus in aceto

Solutum per declinationem ſeparandum à non ſoluto.

Solutum ſeruandum in balneo tepido

re-

@

reſolutam in aceto calore commodo, in balneo, nimirum vt ſtabat ad ſoluendum: retine hoc pacto 20 aut 22 dies. Interea materia tua tam volatilis ac ſpiritualis fiet, vt eam vel ad oleum, vel ad lapidem valeas reducere, ad alterum horum vtrum vis. Nam ſpiritualis eſt effecta quæ antea corporalis fuerat.

Omme ſolutū ſeruandum tepidum cum ſuo aceto per 20 aut 22 dies, vt materia euadat volatilis.

Cap. 21.

HIc Luna apta eſt ad deſtillandam per alembicum in oleum, atque etiam in lapides cryſtallinos fuſibiles reducendam, tum verò alembico vitro impoſito, ac aceto deſtillato per balneum, materiam tam ſiccam, quā potes redde, aut minimùm quaſi ſiccā ita vt eam in pateras vitreas poſſis trāſfundere: tum materiam tuam ſicca in pelui cum arena ſuper balneo locata, ita nullos ſpiritus amittes, cumque materia ſicca eſt & ſubtilis, ſume paululum ex ea, immitte in ampullulam, ſuperfunde aquam communem deſtillatam ita mundificatam, vt nihil remaneat, ita aqua rectificata eſſe debet: tum pone in teſtula cum cineribus ſuper fornace, ac vide an materia ſolui velit in aqua cōmuni deſtillata: tum rectè eſt: ſin minus, iterum in aceto ſoluenda eſt, vt prius: ſed ſi in aqua cōmuni ſoluatur, ſume materiam tuam omnem, pone in balneo, ac fine ibidem donec omnis reſoluta fuerit in aquam liquidam, calo-

Abſtractio aceti per deſtillationem vſq; ad plenam ſiccitatem.

Solutio lapidis in aqua communi.

Si ſolui non poteſt in aqua communi, reiteranda eſt ſolutio per acetū, idque toties donec omnis materia in aqua communi ſoluta nullas poſt ſe reliquit faces.

@

calorem accommodum adde qualem ferre poſſit. Si quid verò in fundo infrà remaneret quod ſolvi nollet, effũde ſupernè id quod ſolutum eſt in balneum calidum: nam ſolutum refrigeſcere minimè poteſt, donec coagulaueris, atque etiam poſtquam coagulaueris, ſemper calidum ſerua in loco arido, materia enim frigefieri opus non habet. Super id verò quod in fundo vitri remanſit acetum deſtillatum funde, atque ita rurſum in aceto ſinas, cumque ſolutum fuerit, rurſus acetum deſtilla, ac ſuperinfunde rurſus aquam communem; reſolue quod reſolui vult, ac ſi omne reſolui reſpuat, fac modis omnibus, vt prædictum eſt, donec omne in aqua communi ſoluatur, ac in aquam liquidam, ita vt nullæ fæces in fundo vitri ponãtur. Tum tua materia ex ſua natura perducta eſt. i. in aquam ſimplicem, ita vt nihil adiunctum ſit, cumque ita ſe habet, dixere Philoſophi de lapide, Pauperes ipſum habent æquè ac diuites, ac reperitur in mari & fluuijs & in locis omnibus, ac verũ dixêre, iam enim eſt aqua vulgaris quæ vbique reperitur. His peractis congela, aquamque è balneo deſtilla, vſque in eam ſiccitatem vt puluereſcat: tum Philoſophi terram nuncuparunt, remque vilem, quodque in latrinis ac puteis, ſuper montes, in montibus, omnibuſque locis reperiatur dixêre, ac verè.

Congelatio lapidis per abſtractionem aquę communis vſque ad plenam ſiccitatẽ, & relinquetur terra mortua nulli niſi Philoſopho vilis.

Iam

@

Iam enim terra effecta est, quæ nulli amplius valet quàm quæuis alia, præterquam soli Philosopho. Nam qui lapidem conficere non norit, ei nihilo plus valet quam quæuis alia terra: nam nec iam, nec vllo tempore potest corpus fieri. Quare iam res vilis est quæ vbique facilè reperitur.

Cap. 22.

IAM verò, mi fili, noris materiam tuam paratam esse ad lapidem cõficiendum: tamdiu laborasti antequam hæc materia subtilis & spiritualis effecta est, ita vt eam sublimare possis: Si verò lapidem posses acquirere quem nobis Dominus gratis largitus est, eum non opus esset ita præparare: sed statim sumeres ac intangibiliter puluerizares, eiusque immunditiem ablueres aqua communi, donec aqua indè pura & liquida defluceret: tum siccares iterum, ac paratus esset vt sublimãdum poneres: quare opus eius breuius. Verùm quia hanc materiam ignoramus, nec acquirere possumus, alia sumenda & paranda est, vt prædictum est, meliorque & subtilior reddenda quam ex lapide quem nobis gratis Deus donauit. Nunc, mi fili, nihil aliud faciendum restat, quam vt solvas, ac rursum congeles in aceto rectificato toties & tandiu, donec ampliùs nolit congelare, concrescatque in oleum: hoc verò oleum serua in ampulla vitrea in fornace

Reductio lapidis in oleũ per solutionem & congelationẽ in aceto.

@

Fixatio lapidis Imbibitio lapidis cùm ſuo ſpiritu.

ſecreta donec omnino fixum ſit, ac penetret candentem laimnā æream, vt laminæ ſimiles fiant puræ lunæ: ac ſi tum etiàmnum perfectiorem vis reddere, ſuo ipſius ſpiritui immerge, & fixa ſuo ipſius ſpiritu, ac facito proiectionē ad album. Sique filius meus hunc lapidē conficere vult ad album, poterit materiam ſublimandam ponere in hunc modum.

Mercario videlicet, qui in ſiccando aſcēdebat, pro vt latius de ſale metallorum.

Reductio lapidis ad perfectiorem virtutem p ſublimationē

Sume ollam firmam amplam vitream quæ infra latum habeat fundum, eique materiam tuam inde, vt coràm tibi facilè dicam, ac ollæ magnum impone alembicum cum amplo roſtro, receptaculumq; ei luto affixum.

Erit autem inferior olla vitrea admodum humilis, plana & admodum lata in inferiore parte, vt hæc figura tibi demonſtrat, huic tuas materias præparatas inde, & alembico ſuperaddito, luto probè obtura, & fornaci ſublimationis impone, cum teſta cinerum, luto receptaculum roſtro adglutina, ac luto ſicco, paratus es ad ſublimandum. Qua de re quidam Philoſophus ſic ait: Terra eſt infimus mundus, & aqua quæ ſurſum aſcendit habet in ſe animā: nec ſunt plura quam

2 co-

@

2 cognita, 2 in aperto, & duo in ſecreto, vt etiam in elementis palam eſt, terra & aqua ſunt nota eaque videri & tangi poſſunt: ignis verò & aër ſunt in abdito; ita etiam ſe res habet in noſtro lapide: 2 videntur manifeſtò, & 2 cernuntur obſcurè. Quomodo igitur videri poſſunt? Quemadmodum apparet in aſpectu ſub nigredine albedinē latere, ac poſt rubedinem quæ ſub albedine latebat. Illa 2 primum erant in intellectu, at nunc ſunt in aſpectu.

Mi fili, quomodo intelligenda ſunt abdita Philoſophorum dicta? Dixere, in prima reductione, ea eſt quam ſolutionem vocarunt, eſtque fundamentum artis. Qua de re Raſis ait: Niſi corpus reſoluas, fruſtrà labboras: corpora enim ad tales aquas ſunt reducenda, quales ſunt ex quibus primùm originem duxere. 1. in aquam vulgarem: Hanc verò ſolutionem vulgus non capit. Eſtque hæc prima eius reductio in ſuam eſſentiam, &c. Prima operatio.

Alius Philoſophus ait: Niſi ex craſſitudine aquæ terra efficiatur, in noſtra arte operam ludis, &c. 2 Operatio.

Tertium opus eſt purificatio aut mundificatio: *Morienus* inquit: Quando hæc terra cum terra putrefit, & attenuatur, tumque purificatur, ſtatim omnis noſtra ars ope diuina perficitur. 3 Operatio.

Geber ait: detrahe ei humiditatem ſuam, ac ad ſublimationem ſtatim perducito, & ex eo ſpiritum trahe quem in eo reperies, qui *Hermetis* auis appellatur. Et de hac *Morienus* ait: remanebit tibi terra calcinata & arena. De qua idem præterea *Morienus*: Ne contemne cineres in inferiori loco, nam ſunt reſplendentes. Quare ex cineribus etiamnum cineres reſplendentes extrahe, & in ijs prætioſum adamantem reperies, inquit *Morienus*.

Cap. 23.

Reditus ad opus.

NVNC, mi fili, ad opus noſtrum redeamus: ignem fornaci ſubijcies, primùm puſillum ac paulatim maiorem per gradus, donec materiã tuam ſublimare videas: tum ſerua ignem in eo calore, quamdiu aſcendit, ſed potius auge ignem paululum quam refrigeſceret, & quamdiu vides aſcendere, hoc pacto relinque modicè igni prædicto, cùmque ipſe aſcenſus incipit minui, ignem auge, prout videbis opus eſſe: Hoc verò per alembicum vitreum videre poteris. Sic relinquito nocte dieque, ſemper ignem augmẽtans, provt videbis opus eſſe: cumque cernes non amplius ſublimare; ignem tuum auge gradatim, donec olla tua vitrea infrà candeat: eo ſtatu retine cãdentem ad horas 2, aut donec cernes, non amplius aſcendere: tum ſinas ſponte frigefieri, & alembico ablato, eva-

Sublimatio lapidis per ſuos gradus ignis, donec quicquid volatile à fæcibus ſublimatum ſit.

@

evacua, & in pyxide vitrea repone, fæceſque ex olla vitrea exime, & mitte in magnū vitrum, ac acetum vehemens ex vino confectum deſtillatum ſuperfunde, ac in tepido balneo colloca, ac per dies octo ſoluendum relinquito. Tum acetum effunde in vas vitreum, ac coagulandum pone ſuper balneū in pelui cum arena donec ſiccum ſit.

Fæces ſoluendæ in aceto, vt quod non eſt ſublimatū eliciatur ex fæcibus ſublimatio his quæ terra eſt lapidis.

Sublimatum, eius ſpiritus aut elementū aquæ.

Scies item, mi fili, quando materias pones ſublimandas, eas eſſe miſcendas cum huiuſmodi materia quæ talis naturæ ſit, vt paratā materiam tuam conſervet à liquefactione. Adeò enim ſubtilem materiam tuam reddidiſti, vt etiam ad puſillum ignem liqueſceret inſtar butyri. Quare materia per quam materiam lapidis ſublimabis ita paranda eſt, vt materiā tuam minimè polluat: ac vt huius materiæ nihil aſcendat, vtque nullo igni deſtrui poſsit, quamlibet magnum ei ſubijcias: debet præterea ita parata eſſe, vt ex materia vitrum confici nō poſsit, neq; ex ea ſal extrahi: debet etiam ita præparari vt nulla re diſſolui poſsit, vtq; nullas fæces de ſe mittat: para item vt intangibilis ſit: ſiq;, fili mi, talem materiam non habeas, materiam tuam præparatam ſublimare non poteris. Quocirca huiuſmodi materiam para, alioqui in arte nihil præſtabis. Dicam tibi coràm quomodo eam parabis: cumq; materiam tuam ſublimandam pones, primò ponderabis ma-

Virumque ſeparatim ſeruādum donec de nuò vniendo ſint.

Terra lapidis ponderanda, & eius ſpiritus aut ſublimatū è terra.

teriam per quam ſublimare vis, ponduq́sue tuum memoriæ mandabis, etiam materiam ponderabis ex qua tuum lapidem vis extrahere, pondusq́ue ſcribes, ita non falleris.

Itaq́;, mi fili, cùm ſpiritũ è materia eduxeris, omne quod in olla reperies ſoluendum pones, ac ſolues corpus ex materia ex qua ſpiritum ſublimaſti. Hoc quidem confidenter facere poteris: materia enim tua per quã ſublimaſti nõ ſoluetur: quare nihil amplius ſolues quam corpus illud aut terram cum fæcibus ex qua ſpiritum tuum ſoluendo eduxiſti: quare vbi ſiccũ fuerit pondera quod ex fæcibus ſoluendo eduxiſti: tumq́ue etiam ſpiritum tuum quem ſublimaſti pondera: ita ſcire poteris an omnem tuam materiam habeas: poſt omnes etiam fæces exime atq; etiam pondera, ita manifeſtò ſcire poteris quomodo res ſe habeat, quidq́ue tibi deſit, an omne ſit eductum nec ne; ſedulo aduerte, nihilq́ue ſcribere pigeat, ita ſemper quid feceris tibi conſtare poterit, & ſi quid de opere dubites, imaginari ex ſiniſtro euentu poteris, quî id acciderit, ac emenda vbicumq; poteris.

Cap. 24.

NOris præterea, mi fili, te materiam ex qua ſpiritum tuũ extrahes tam ſubtilẽ poſſe facere, tamq́ue ſpiritualem primùm in eius aqua alba, in qua poſita eſt in putrefa-

ctione

@

ctione, ac deinde in ſolutione in aceto, vt in ſublimatione tota aſcendat, ita vt nihil præter fæces relinquat. Quare materiam in aceto ſolues, facta ſublimatione, ac ſolues terrã aut fæces ex materia per quam ſublimaris, ita facilè videbis an omnis materia lapidis ſurſum ſublimarit nec ne. In materia enim per quam ſublimaſti non ſoluitur aliud, quã quod in ea remanſit ex materia lapidis quæ ex ea ſublimata fuerit : ac facito vt prædictum eſt.

Cap. 25.

SEruabis itẽ, mi fili, in vaſe vitreo id quod ex ea materia ſoluiſti per quam ſublimaſti: tum id quod ſurſum ſublimaſti ſume, ac denuò pone ſublimandũ primùm igni puſillo, gradatim augẽdo, donec omne ſurſum ſublimatum fuerit, quod ſublimari poſsit.

Sublimatio lapidis per ſe ſine fæcibus adiunctis idque igne lentiore.

Præterea, mi fili, ſolum ſublimabis ita vt nihil adſit aut permixtum ſit, fæces verò remanentes adde huic quod tibi ſeruare iuſſi, quod cum aceto educebas, ac ſublimationẽ reiuta toties, donec omne aſcendat, ita vt nihil remaneat: tum ſatis eſt: tum habes Mercurium illum ex quo Philoſophi lapidem ſuum extrahunt, tum habes ſulphur incõbuſtibile, tum habes lapidem ad album: ac Sapientes vocarunt iſtum ſpiritum aquam, ac rem albam, & arſenicum, multaq; nomina ei impoſuere, vt ſulphur, lac virginis.

Fæces in hac ſublimatione relictæ adiungendæ terræ lapidis ſuprà dictæ.

Hæc ſublimatio toties reiterãda donec lapis nullas poſt ſe relinquat fæces.

Et ſublimatum illud purum loco Mercurij Philoſophorũ erit: Et etiam ſulphur incombuſtibile.

@

Cap. 26.

Terra omnis ſupra dictarum ſublimationũ reuerberanda ad albedinem prius.

ITem nunc ſumes F.M. omnem illam terram & fæces quas in prima ſublimatione ſeruaſti, cum aceto eductas, vnà cũ alijs fæcibus omnibus quas in alijs ſublimationib. reliquiſti, eas omnes ſimul ſumes ac pones reuerberãdas, donec tã albę fiant quam nix, tum ſinas refrigeſcere: ex fornace deprome, inque vitro repone, colloca in balneo, atque

Solutio terræ reuerberatæ in balneo per a-

acetum acre deſtillatum ſuperfunde probè rectificatum: balneum verò mediocriter accende, ac tuum acetum ſubviride fiet; tum ſine refrigeſcere, & effunde inclinatione in aliud vitrum, obtura ac depone, ac rurſum aliud acetum infunde, & in balneo denuò colloca, vt prius, ac vbi acetum rurſum colorẽ amiſerit, iterum declinatione effunde, priorique aceto adde, atque id ipſum itera toties, donec acetũ tuum non amplius colore à rebus inficiatur. Tum fæces ſicca atq; iterum pone calcinandas per horas 24, tum refrigerari ſine, ex fornace extrahe, pone denuò in vitro, colloca rurſum in balneo, acetum denuò ſuperfunde, pone ſoluendas vt prius, faciens modis omnibus, vt prius. Erit autem infundendum & effundendum, fæcesque calcinandæ, donec acetum tuũ non amplius colore tingatur. Itaque paululum in crucibulum vitreum euaçua, tum cineribus ca-

Terra ſoluta poſt euaporationem denuò reuerberanda ſpatio 24 horarum, iterumque ſoluenda, vt ſupra.

@

bus calidis impone, ac vide an ita omninò evaporet: tum terram omninò ex fæcibus remouisti: quo facto acetum tuum coagula, ac puluis albus egregius tibi reſtabit, eum pones iterum calcinandum in fornace reuerberatoria per horas 24 calore modico, ita vt ſolummodo candeſcat, nec intentiore, ne liqueſcat, tum ſinas refrigeſcere, ex fornace depromas, pone ſoluendum in aceto rectificato, modis omnibus vt ſuprà, ſolueſque ac rurſum congelabis, ac deinde calcinabis toties, donec nullas ampliùs fæces reperis in fundo vitri tui: ac cùm iam omne ſimul ſolutum eſt, ita vt nullæ fæces remaneant, rurſum congela, ac remanebit tibi inſignis reſplendens clara terra, corpuſq; tui lapidis. Eſtq; hoc illud quod Morienus ait. Ne ſperne cineres in inferiore ſtatu: & iterum: cineres ex cineribus extrahe, ac in ijs pulcherrimum adamantem reperies.

Hęc reuerberatio & ſolutio toties repetenda, donec terra in ſolutione nullas relinquat fæces. Ac poſt vltimam ſolutionem & euaporationē relinquetur pulcherrima & ſplendens terra.

Cap. 27.

NVNC ſcies, fili mi, magnum ſecretum, quòd videlicet ſumes 3 partes aquæ, vt Philoſophi dixere, Spiritum enim aquam nuncupant, ac partem terræ tuæ præparatæ aut corporis, nimirum quòd ſumes & ponderabis omnē terram tuam aut corpus, quod ſit eius pondus, tum ſumes ter tantundem de tuo ſpiritu, quantum terræ tuæ pondus eſt,

Ad vnam partem terræ iungendæ 3. partes ſpiritus ſublimati ſupra dicti.

@

Cap. 28.

NON multum item terræ aut corporis retinebis ex 4 ℔. materiæ quas imposuisti, sed quamuis parum sit satis tamen habebis, vt ea opus tuum perficias quamlibet paululum sit. Terra enim tantæ virtutis est, quamlibet pusillum eius sit.

Cap. 29.

CVmque, mi fili, terram aut corpus accum modum contriueris, miscebis ea probè inter se. i. terram cum spiritu siccè super lapide, aut poteris soluere ac permiscere duas illas materias simul, ac tum congelare donec siccæ sint, adeò vt pulverescant. &c. Verùm non est necesse, sed misce siccè super mensa vitrea, ac probè permistas, simul sublimandas pone primùm igni pusillo, ac paulatim maiore per gradus, ac sublima quicquid sublimari vult, cùmque amplius sublimari respuit, refrigerari sine. Tum alembico ablato, quod sublimatum est evacua in pyxidem vitream, ac prudenter serua. Tum quod in olla infrà remansit, eximè, ac rursum pondera, & tum demùm nosse poteris quantũ de tua terra & corpore sursum sublimarit. Tum sumas rursum ter tantùm de tuo spiritu, quantum ponderis retinuisti de terra tua, permisce ea probè inter se, vt priùs; pone rursùm sublimanda, vt antè, donec non ascendat amplius, tum sinas refrigesce-

re:

Sublimatio spiritus cum terra per suos gradus ignis.

Quod sublimatum separatim seruandum.

Relicta terra ponderanda & ei rursus adiungendæ 3. partes spiritus recentis, rursumque sublimandum, vt supra.

Hæc sublimatio toties reite-

@

re: deme alembicum & adde primò in pyxide vitrea, ac ſerua,&c. Eam verò ſublimationem iterabis toties donec totum corpus tuum ſurſùm ſublimatum fuerit: ita inferius effeciſti, ſicut ſuperius, vt Philoſophi loquuntur,&c.

randa donec omnis terra à ſuo ſpiritu ſublimata fuerit.

Cap. 30.

MAGNA item quantitas materiæ habenda eſt, ac ab initio præparanda ob eam cauſam. Quia opus hoc vnâ cum ſpiritu faciendum eſt, ac minimùm debet terra omnis ſimul cum ſpiritu attrahi, ac poſteà cum ſpiritu incerari ſæpè & multis vicibus, antequam làpis velit liquidus fieri & ſubtilis, ad quod magna copia ſpiritus opus eſt,&c.

Cap. 31.

IAM verò tempus eſt vt corpori quod vnâ cum ſuo ſpiritu præparatum eſt, anima aut ſpiritus indatur, idque eſt fermentum. *Arnoldus* de *villa nova* ait hac de re: Cùm ſpiritus vnâ cum corpore præparatus eſt, animam illi inde, vt poſſit à morte reſurgere in vnum corpus, vt in æternum viuere poſſit, tum omnes hoſtes eius pacem cum eo inibunt.

Fermentatio lapidis coniuncti cum ſua tinctura.

Cap. 32.

ITEM cùm iam corpus aut terram ſurſum ſublimaſti, ac ſimul ſeruas in pyxide vitrea; fermentum tibi parandum eſt, quod illi addes in hunc modum: Sumes puram

@

Pro fermento sumenda Luna Ad Lunam calcinandam.

puram Lunam cupellatam, flando probè à plumbo repurgatam in crucibulo, tum in laminas ducito, ac pone ſtratum ſuper ſtratũ in crucibulo cum ſale communi benè præparato, pone calcinandum modicè ne liqueſcat ad 3 dies continuè: tùm exime, ac ſal aqua calida elue; ac ſi quid non calcinatum ſuperſit, rurſus id impone vt prius: tum puluerem tuum ſicca ſuper igni puſillo: tum ſume bis tantùm ſalis præparati cùmque puluere tuo miſce: ac iterum pone calcinándum in crucibulo probè lutato ad 3 dies in igni puſillo, ne ſal liqueſcat, donec ſubrubicundo colore cãdeat, ita vt tantummodò appareat candere, nec ampliùs. Tribus illis diebus exactis ſinas refrigeſcere, aqua calida ablue, puluerem tuum ſicca, ac pone iterum calcinandum; id itera toties, donec videris puluerem tuum ſale nitidum ac purum fieri ex calcinatione, ac nullam vides nigredinem, ſed nitidus, candidus & purus crucibulo aperto, iacet, tumque ſatis calcinatum erit. His factis puluerem aqua calida laua, lotum exicca ad ignem puſillum, ac puluis tuus probè ab omnibus ſordibus, & ſuperflua humiditate repurgatus erit. Pòſt puluerẽ vitro magno immiſſum, in balneo colloca, ac ſuperfuſo aceto ex vino confecto deſtillato, ac probè rectificato, puſillum vitrum ori impone, calore commodo addito

Calcinatio Lunæ cum ſale communi.

Hæc calcinatio toties reiteranda donec Luna cùm ſuo ſale alba ex calcinatione redeat.

Luna calcinata ſoluenda in aceto.

mu-

@

eumque acetum colore cæruleo ad viridem tendente imbuitur, relinquito etiamnùm per 5 aut 6 dies in balneo, ac refrigeſcere ſine: ac tum acetum deſuper effunde declinatione in aliud vitrum, obtura, ſepone, rurſum acetum recens ſuper Lunam tuam funde, ac in balneo repone. Hoc facito toties donec vides acetum tuum non amplius colorem recipere, aut Lunam tuam omnino ſolutam, ita vt nullæ fæces in fundo relinquantur, confundendo ſemper acetum coloratum, ac ſi quid in fundo remaneat quod ſolui renuat, hoc ſume ac crucibulo inde, pone calcinandũ per horas 24 candore naturali, ſinaſq; crucibulum ſupra patere, ſed præſtaret immitti in plana patella, ac in fornace reuerberatoria calcinari, hanc in balneo pone, ſolue vt prius: atque hoc itera toties, donec omne ſolutum eſt. Hoc facto omne acetum coloratum deſtilla, ac pulueremtuum probè ſicca ſuper pelui cum cineribus ſtante ſuper balneum. Tum pulueremtuum patellæ immitte aut 2 vel 3 pro vt multum habes, pone in fornace reuerberatoria, ſine candere modicè per horã vel horam cum ſemiſſe continuè, aut ſi diutiſſimè per horas 2. Tum refrigeſcere ſinas, ex fornace eximas, ſinas denuò reſolui in balneo modis omnibus, vt prius, ſed nunc ſtatim ſoluetur: atque hæc ſolutio fit propter eius inte-

Luna ſoluta & aceto euaporato denuò calcinanda ſpatio 24 horarum. Iterum ſoluenda in aceto.

Tertiò calcinãda Luna ſpatio 2. horarũ, aut potius reuerberanda. 3. Soluenda in aceto & poſt euaporationẽ aceti vltimo reuerberãda ſpatio dimidiæ horæ, vt omnis aceti acredo exeat: eritque fermentũ perfectè mundatum.

interiores fæces, nimirùm si luna adhuc vllas fæces intus haberet, hæ tum infrà in vitro manerent, ac solui nollent. Tum rursum congela, ac fæces tuas sicca, & pone denuò in fornace reuerberatoria in patella, ac sine puluerem illum candere ad semihoram aut circiter, si qui fortè spiritus aceti Lunæ tuæ remansissent, per quos auolaret: nam apud lapidem nostrum nihil peregrinum esse potest. Nunc fermentum tuum paratum habes ad lapidem tuum conficiendum, habes puluerem album candore niuali, eumque impalpabilem, estque extrinsecus mundus, nullaque amplius immundities in eo reperitur. Hermes hac de re sic ait: Spiritus in corpus nõ ingredietur, neque se cum eo permiscebit, quamdiu vlla immundities in eo reperitur &c. aut cum eo manebit.

Cap. 33.

Æquales partes sumendæ fermenti & lapidis qui cum sua terra vni-

IAm verò, mi fili, sumes spiritum cum terra aut corpore quæ simul sublimasti, & ponderabis, aut bilanci impone, ac Lunam præparatam in altera parte bilancis pone, æqua pondus vtriusque, nam vtraq; eiusdem ponderis esse debent, videlicet fermentum & spiritus vnà cum terra aut corpore, tum, permisce inter se in mẽsa vitrea, ac in huiusmodi vitrum conijce, ac comprime iuxta extre-

@

extremitatem ad rotunditatem ventris vbi eſt gracillimum: tum pone in teſta cum cineribus cribratis menſuram dimidij pedis ſub cineribus, teſtam in tali fornace colloca, quæ infrà & ſuprà æquè caleat quæ fornax fixatoria dicitur, collumque per fornacem extrude, ita vt vitrū ſæpè circum-rotari poſſit, tam interdiu quam noctu.

tus eſt, ſimul terenda in tabula vitrea.

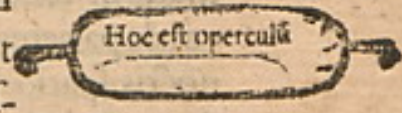
Fermentum & lapidis conium ita in vaſe imponenda ſigillo Hermetis ſignato.

Collocatio lapidis in fornace fixatoria.

Cap. 34.

SCIES, mi fili, te materiam iſtam lapidis poſſe ponere ſuper fornace in teſta cum cineribus in tali forma vitri aut paulò brevioris, ac probè obturabis firmo luto, & pones teſtam illam cum cineribus penitius in fornace, vt tantum latitudine manus ex fornace emineat, ei vitrum tuum impone tam profundè, quã materia in vitro eminet, tum habe operculum è terra coctum, quod ſupra fornaci quadret, quod imponere ac deponere queas, vt colores tui lapidis videre poſſis, atque vbi omne ſublimatum fuerit inferiorem partem vitri ſuprà pone; eſtque hæc figura fornacis, vt ſuprà: Hanc, mi fili, lampadibus accendes, ac modico calore, initio qualis eſt ſolis in Martio, ac ſingulis 8 diebus,

auge-

@

Vasis revolutio, ita vt id quod superius inferius ponatur.

augebitur ignis, cumque sursum sublimatum fuerit, inferiorem partem vitri cui materia inest sursum pones, sinesque iterum sublimare, atque ita inuertere debes, donec omne simul fixum est.

Hæc revolutio toties repetenda, donec lapis cum suo fermento fixetur.

Cap. 35.

AC cùm fili mi colores in opere sese manifestantes cernere vis, operculum fornacis deme, atque denuò superimpone. Et quoties lapis colorem mutat, ignem paulum augebis, donec omne infra maneat, ac simul omne fixum sit. Omnes verò mutationes ac colores scribes, tempusque inter vnumquodque intercedens annotabis, ac fixationis tempus. Et quicquid agas, ne magnum ignem strue, donec omne fixum sit, & ad album colorem perductum.

Obseruatio colorum.

Et si operari vis in fornace cæca, vt prius dictum est, adde ei ignem die noctéque, vt manum tenere possis non eximendo, inter vas & parietes fornacis, vnius verò diei & noctis spatio vitrum vel vigesies inuertendum est: idque administrandum est, donec omne simul fixum sit: aut poteris materiam tuam indere ouo vitreo, ac suspēdere in fornace secreta per 40 dies, prædicto calore, quibus exactis frāge, ac vide an materia tua fixa sit; sin minus, pone denuò in fornace secreta 20 dies, tum probè fixa erit. Ita lapidē tuū 3 modis fixare poteris. Sed suadeo tibi, vt

Exactum ignis regimen.

Spatium temporis quo lapis fixādus, nempè 40 dierum, aut ad summū 80.

@

vt ponas in fornace cum operculo, ac videas lapidis mutationes, ac colores eius, atque omne eius regimen, quia primum est quod operaris, vt omne & videas ac scribas.

Item cùm lapis tuus iam fixus est, tum paratus est: ac scias, mi fili, multos magnum laborem in hac arte sumpsisse, qui hactenus quidem progressi sunt, vt intelligerent quã materiam sumerent ad hunc lapidem, eumque ex ea eduxêre, & subtilẽ fecere, vt prædictum, ac fermentum suum probè purgarunt & pararunt: atque opus cõglutinarunt ac fixere, omnes viderunt tincturas quas lapidem ostendere convenit, & prudenter fixarunt: quo facto se satisfeciſſe putabant, iuxta doctrinam Philosophorum: ac tum proiectionem facere volebant, sed frustrà: Lapis enim nullam faciebat proiectionem: opusque deseruere, artem impossibilem esse dictitantes: & verè quod ad ipsos; naturam enim non intelligebant; non cognoscebant fermentum nondum esse volatile, nec fuisse: non intelligunt verba veterum, cùm inquiunt: Noster lapis constat ex corpore, anima & spiritu, ac ista sunt & erunt vna essentia, ac quid inseparabile. Itaque fermentum etiam volatile ac fugax esse debet æquè ac corpus & spiritus fuere. Atque opus deserunt cùm fixum est, animadvertere nequeũt materiam fixam aut lapidem iterùm fugacem

Lapis fixus iã iterum volatilis reddendus vt eiusdẽ qualitatis evadat cum fermẽto.

@

effici debere, fermenti cauſa quod in ea locabitur. Quamuis ſpiritus cum corpore ſit fixus, non ſunt tamen cum fermento congregata: fermentum enim nondùm volatile fuit, & tam diu non ſunt verè congregata: nullis ſcriptis aut verbis crede: nam qui tibi aliud dicturus eſt, te fallet: fermentum cum ſpiritu & corpore, aut terra interire debet: alioqui operam ludis: ac in aſcendendo fit ſubtile magnæque virtutis, & corpori ſuo vnitur. Quare Sapientes fermentum animam appellauere, cùm dicunt, ſpiritus attrahit animam in ſuperiora, ac iterum in inferiora deſcendit. Natura ſequenda eſt, eritne corpus glorificatum durans in diem noviſſimum in æternum, niſi omnino ſubtile ſit, atque ita vt nunquam moriatur: manebitque anima tam rudis in ſtatu ſuo primo, ſicut in corpore in terris erat? Fieri non poteſt, debet eſſe tam volatilis & ſpiritualis quam ſpiritus. Noſque aliud petimus quàm Deus Omnipotens in ſua ordinatione fecit, aliud itidem petimus quam natura nos docet, quare decipimur. Veteres verò naturam ſunt ſequuti, quantum poterant: quare ad bonum finem operis peruenere, ac voti compotes ſunt effecti.

Sapientes fermentum vocant animam.

Nunc

@

Cap. 36.

NVNC, mi fili, etiam naturam ſequere, quantum potes, vt ad optatum finem itidem peruenire poſſis, ità fiet vt te nullius laboris pæniteat, vt lapidem fixum denuò volatilem reddas.

Natura imitãda, vt lapis volatilis fiat.

Item cùm terrã tuam aut corpus, aut fermentum, aut quiduis aliud fixum, vis volatile efficere, ſumes 3 partes volatilis vnamque fixi, vnà permiſcebis, ad ſublimationem pones igni mediocri, vt priùs te docui, cùm terram cum ſpiritu ſublimatione ſubveheres: & quando ſpiritus aut partes volatiles plures ſunt quam fixæ, partes volatiles attrahunt ſecum ſurſum partes fixas, ac cùm tum partes fixæ puræ & mundæ ſunt, & volatiles etiam puræ & mundæ, cùmque vnius naturæ ſunt vt hæc 2, ſimul permanere cupiunt, tantoque faciliùs volatile illud fixum ad ſe trahit, inque ſuam naturam conuertit. Vbi verò ſurſum ſublimaris, quod tum tibi remanet, nec aſcendit, ponderare poteris, ac tùm facilè ter tantum ſpiritus ſumere, quam fixi remanſit, ac pone rurſum ſublimãdum vt priùs: idque iterã donec omne ſimul ſublimaris: atque ità facito cum tua fixa materia aut lapide, fermentumque eius cum ipſo attrahe, ita vnius naturæ fiunt: nam ſi fermentum cum ſpiritu & corpore non fuiſſent omnino ſimul ſublimata,

Lapidis fixi vna pars cum 3 ſpiritus ſupra dictis ſublimãda, donec totus euadat volatilis, addendo ſemper poſt ſublimationem relictæ parti fixæ 3 partes ſpiritus volatilis & ita fermẽtum etiam volatile fiet.

Corpus cum ſpiritu & anima vnà ſurſum ſublimare debent, vt vnius fiant naturæ.

@

Simul ſublimata & vnita 1000. ſubtiliora, redduntur quam prius.

non eſſent vnius naturæ, etiamſi ſimul fixata eſſent. Cumque hæc ſimul omnino ſublimata fuerint, nullo vnquam tempore ſeparari queunt, & inter aſcendendum milliés ſubtiliora redduntur quam prius fuerant.

Cap. 37.

Altera lapidis ſuprædicti fixatio, vbi diuerſi apparebunt colores.

CVMQVE, mi fili, vnum cum alio ſurſum ſublimaſti, tùm iterum omnes iſtas materias in vitro fixatorio pones fixandas, vt antè doctum eſt, ac tum rectificatio fiet.

Quando colores ſeſe oſtendant, lapiſque fixùs ſit.

Tunc verò omnes colores ſeſe oſtẽdent, qui cogitari in rerum natura poſſint: quos ſequetur cauda pavonis, ac tum incipient colores paulatim minui, ac pervenient tandem interdum ad album colorem, tum gaudeas: Lapis enim tuus iam fixus eſt.

Cap. 38.

NVNC ſcias, mi fili, multos præterea fuiſſe qui hoc opus aggreſſi ſunt, qui adhuc acutiores fuere primis, lapidemque ſuum perduxêre quò prius dictum eſt, ac gaudebant, ſe verè lapidem habere exiſtimãtes, ac ipſum proijciebant ſuper Mercurium ac ſuper Iouem, ſed nihil proficiebant: Lapis enim eorum neque ſoluere neque ingredi volebat, ac artem contemnebant, dicentes eſſe impoſſibilem: ſed ſi verba Veterum intellexiſſent, vbi dicunt: Humecta mundum infimum rore Maiali, donec ferat albos, lutheos ac rubros flores. Dicunt itidem: Nutri

Impedimenta incerationis cũ remedio.

re-

@

regẽ ſuo ipſius lacte, donec adoleverit. Item: Perfundatur terra clara ac munda aqua Paradiſi, atque ea aqua rurſum aſcendet in cœlũ, atque iterum deſcendet ac terram irrorabit, ita vt fertilis ſit futura, ac variorum colorum floſculos proferat, quorũ odore rex gloriæ confortabitur, ita vt à morte ſit reſurrecturus ac revicturus vnâ cum vxore, manſuruſque rex in æternum.

Ita, mi fili, cùm lapis tuus fixus eſt, ex igni eximes, ac ponderabis quàm grauis ſit, tum capies pro 3 partibus tui lapidis vnam ſpiritus, ac ſimul miſtas pones in vitro fixatorio, atque vna illa pars ſpiritus fixabitur cum lapide, ac facilè id fiet. Meminiſti eorum quæ antè te docui: Cùm fixum quid volatile vis efficere, ſumes pro vna parte fixa 3 partes tui ſpiritus, atque ita partes volatiles attrahunt fixas: & è contrario, vt volatile quid fixum efficias 3 partes fixæ, retinebunt apud ſe vnam volatilem, & fixabunt: cumque iam vnius complexionis, ac naturæ fuerint, & ad extremam puritatem & ſubtilitatem perductæ, ſtatim ſeſe invicem in fũdo complectuntur.

Cùm iam hanc partem fixaſti illi alteram partem addes, ſemper 3 fixas pro vna volatili ſumens. Idque tandiu & toties iterabis, donec lapis tuus fluat ſuper candente lamina Veneris, eamque penetrat, vt oleum co-

Inceratio lapidis fixi.

Sumendæ 3. partes lapidis fixi & vna pars ſpiritus eius volatilis & ſimul fixandæ: poſt fixionem idem opus repetendum è converſo ſemper cum 3. partibus fixis & vna volatili: idq; toties donec lapis in lamina Veneris candenti fluat, eamq; tingat.

@

rium ſiccum penetrat. Tum exulta: lapidem enim Philoſophorum verè confeciſti.

Cap. 39.

Ex hoc integro proceſſu conſiderari poteſt quantitas materiæ præparãdæ pro lapide perficiendo.

NVNC, mi fili, ipſemet animaduertere potes, quantùm materiæ initio ſit ponendum, ad omne opus vniuerſum perficiendum, vide quantùm ſpiritus deſideretur: nam primùm magna pars cum terra fixanda eſt: tumque ſpiritus qui apud terram fixati ſunt, vnâ cum ſpiritu attrahendi ſunt, ſemper 3 partes ſpiritus pro vna parte fixa ſumendo, ac deinde fermentum cum materia vniuerſa, cum fixa ſimul fixata ſunt. Hæc etiam iterum omnia ſubtilia effici debent, ac ſemper 3 partes ſpiritus pro vna fixa ſumendæ ſunt, donec omne tuum fixum volatile ſit effectum, atque ita deinceps. Vbi verò iam omne volatile erit, tum omne illud fixatur, cumque omne fixum fuerit, cum ſpiritu incerandum eſt toties & multis vicibus, donec lapis tuus fluat vt cera aut butyrum, ac omnia illa opera ſpiritu fieri debent.

Et quamuis dixi de 4 ℔ materiæ, fortè vel 7 aut 8 ℔ opus eſſet, antequam opus ad finem perduceretur: ac ſi in opere eſſemus ſpirituſque deeſſent, tum opus eſſet intermittendum, donec materia recens poſita ac parata eſſet, vt prius, idque longum eſſet:

quare

@

quare tantum materiæ initio ſume, quantum ſufficere tibi poſſit.

Cap. 40.

SCIES item, mi fili, materiam tuam non eſſe nimis fuſibilem efficiendam: facies enim proiectionem tuam ſuper Iouem: nam hoc eſt corpus Lunæ proximum, omniumq; imperfectorum corpus puriſſimum, crudum eſt ac prauè coctum in fodina, quare ſtridet, cùm in eo mordetur, eſtque plenum albedinis. Quocirca proiectionem fac in Iouem, nam in eo medicina hæc nihil aliud habet quod agat, quam vt percoquat, ac ad ſuam naturam perducat; tum eſt multò melior & albior quã Luna ex fodinis veniens. Quare ſemper fac proiectionẽ ſuper Iouem ad album, & ad rubrũ ſuper Venerem: nam ſi proiectionem ad album faceres ſuper Venerem, id multa medicina cõſtaret, ac multo ampliùs quam ſuper Iouem, eſt enim is albus ex ſeſe.

Lapis non eſt nimium fuſibilis reddendus vt ſuper Iouẽ proijci poſſit.

Cap. 41.

SCIES adhæc, mi fili, tibi præparandum eſſe lapidem pro metallo ſuper quod ipſum vis proijcere. Medicinam enim quam ſuper Venerem vis iacere nõ tam fuſibilem efficere debes, quam ſi in Saturnũ aut Mercuriũ velles iacere aut Iouem. Potes medicinã tuam tam fuſibilẽ facere quã vis, nam

Si ſuper Venerem proijci debet minus fuſibilis lapis oportet vt ſit, quã qui ſuper Saturnum, aut Mercuriũ proijcitur.

@

quò plus ſpiritus cum ea fixaueris, eò fuſibilior fit, ac facilè tantũ ſpiritus cum ea fixares, vt ad extremum limoſum puluerem retineres, ita vt faciliùs ſolueretur quam butyrum in ſole. Quare caue tibi, mi fili, ne eam tam liquidam facias. Nam ſi velles proiectionem facere ſuper Mercurium, faceres proiectionẽ tuam fuſibiliorem, quam cùm eam vis facere ſuper Iouem: materia enim liqueſcere deberet antequam tuus Mercurius incipiat aſcendere: id verò ſuper Iouem nõ eſt neceſſe. Et quicquid agas, vide vt corpus tuum mortuum primùm viuifices, animamque ei indas, antequam Medicinã ſuper id iacias: alioqui medicina tua proiectionem nullam faceret, tametſi præſtantiſſimam medicinam haberes, quæ vnquam in orbe fuit.

Cap. 42.

Corpus viuificandum neceſſariò antequàm ſuper id proiectio fieri poſſit.

SCIES, mi fili æquè neceſſariò mortuo corpori vitam eſſe infundendam antequam ſuper id proiectio fieri poſſit, quam neceſſariò fermentum in medicina ponendum eſt, idque pro ſecreto habe. *Morienus* ait: Noſtrum orichalcum non eſt vulgare orichalcum, nam viuit, animamque habet.

Cap. 43.

ITEM præterea ſcies, mi fili, ſi proiectionem vis facere ad rubrum ſuper Venerem, materiam ſemper igni puſillo ſublimabis & fixa-

@

fixabis, quamuis tempus illud longum ſit: nam cùm igni puſillo laboratur, materia melius ſuam humiditatem retinet, & quia Venus eſt admodum ſicca, medicina humidior eſſe debet, quam ſi eam in Saturnum proijceres, ac Venus ægrè fluit propter ſiccitatem eius. Cùm verò proiectionem vis facere in corpora quę facilè & citò liqueſcunt, vt in Iouem & Saturnum: materia tua lapidis igni vehemẽte ſublimanda eſt, nam tum humiditas in ſeſe conſumitur: ac cùm proiectionem tuam vis facere ſuper Mercurium aut Lunam, ſublima materiam tuam ſuper igni mediocri: nam hæc duo durant cum medicina, donec omnis eorum humiditas in rubedinẽ conuerſa eſt, tum ſe ipſa ponunt in regulum, vt Sol aut Luna ſuper teſta faciunt. Ita, fili mi, Medicinam tuam parabis, provt metalla ſunt ſuper quæ proiectionem facere velis.

Cap. 44.

ITEM præterea ſi proiectionem facere vis ſuper Venerem & metallũ impurum: ſume ʒo aut 6o ℔ Saturni aut Veneris, eaſque calcinato, ac ab omni impuritate laua, ac tum in vnum corpus coagmenta: tum ſoluito iterùm, ac animam indito, & viuifica: quo facto, Medicinam ſuper ea proijce, non quòd opus ſit metalla impura purgare antequã proiectionẽ ſuper ea facias: Nam habet qui-

@

quidem medicina tua virtutem transferendi metalla omnia impura in Solem & Lunã, ſed purgata calcinatione, ablutione, amittunt ſuam impuritatem ac ſiccitatem, & ſenſim liqueſcunt, repurgantur à ſuo ſulphure combuſtibili, ita vt medicina tua longiùs ſeſe extendat, quam ſi metalla in ſua impuritate eſſent. Exempli gratia: Tua medicina valet 1000 nõ purgata: & metallis iam purgatis faciè progredieter ad 10000: ita labor benè compenſatur.

Cap. 45.

Quomodo Venus calcinãda.

ITEM ad Venerem calcinandam vas terreum magnum quadratum ſume, factum ex terra firma quæ nõ finditur, in hunc modum, eritque operculum ei aptatum, quod probè quadret, ipſumq; occludat: tum

ære rubro ſumpto, in fruſta quadrata id ſeca eius magnitudinis, vt in vaſe iacere poſſint: tum omnia illa fruſta igni candere facias ac rurſum in vrina veteri extingue. Idque quater itera candefaciens & extinguens ſemper in recenti vrina veteri. Tùm laua in aqua munda, ac panno lineo exterge nitidè in Sole: tum Venus tua ad calcinandum parata eſt. Tum recipe arſenicum album bis terve ſublimatum, tere ſuper lapide cum acri vi-

ni

@

ni aceto deſtillato, vſque ad pultis craſſioris conſiſtentiam, vt ſi ea velis pingere, & hac pulte laminas tuas inunge, ac pone ſiccandas in Sole, aut in balneo ſicco, tum iterum inunge, rurſum ſicca, atque hoc tertiò itera, ac vbique inunge, cùmque poſtrema vice ſiccæ fuerint, ſal commune accipe, ſemel ſolutum & congelatum, ac eo fundum vaſis inſterne, donec ad menſuram digiti emineat, ac ſuper hoc ſtratum laminarum colloca: deinde rurſus ſtratum ſalis, atque ita ex ordine perge, donec vas tuum plenum fuerit, tum fornaci impone, ac ignem tepidū ſubijce eo calore qualis eſt Solis in Martio: ac ſinas humiditatē probè evaporare per 2 aut 3 dies continuè: tum luta operculum ſuper vas terreum luto firmo, ita vt nihil eſpirare poſſit: quo facto probè ſiccare ſine, ne findatur: tum pone vas in fornace calcinatoria: ac primùm igni puſillo addito per horas 12 ne vas candeat, tum ignem paulatim augebis per gradus: ita vt vas 6 aut 8 horas pòſt omnino candeat: ſic retine ad horas 12 in ea calida flamma, tum ſinas refrigeſcere: mox vas confringe, ac ſal omne calido igni ſoluendo deme: ac ſi non omne calcinatum fuerit, facito vt prius, pone denuò calcinandum, vt antè, ita vt nec inflammare nec vrina extinguere opus habeas: cumque omne calcinatum fuerit,

ſale

@

ſale probè abluto, calces illas in mortario ferreo contunde, ac cribro tranſmitte; quo facto iterũ laua aqua dulci, donec aqua nitidè defluat, tum ſicca in patella ſuper fornace, rurſumque tunde in mortario ferreo, & cribro cribra. Poſt calces ſuper lapide cum melle contere, permiſcens parum aquæ donec tam exiguæ ſint, vt pictor ijs pingere queat: tum aqua calida iterum laua, donec aqua munda defluat: tum denuò calces ſicca, vt ſuprà in patella ſuper fornace, ita Venus tua munda ac pura eſt: Tum ſume Sal alcali, & Sal vitri vtrumq; tundendo in puluerem redactum, ac miſce inter predictas calces: tum habe ſacculum lineum in hunc modum factũ, eum prædicta materia imple quã fortiſſimè potes ligno impacta, ac probè obturatum, eius extremum fortiter religa, tum luta ſacculum luto cum pilis cõfecto, quod non findatur, luta circumquaque, ſine ſiccari, iterum luta, & rurſum ſine ſiccari, idque itera, donec ad 3 digitos emineat: atque vbi materia probè ſicca fuerit, foramen in altera parte ad latus terebra, ac in furno venti pone, vt extremitas perforata pede dimidio inferius iaceat quã altera: ſub foramine verò magnum crucibulũ loca, & ignem ſtrue ſub ſacco lutato carbonibus quer-

@

quercinis, ac liquefacias, ita vt omne in cru cibulum defluat, tum ſine refrigeſcere: deinde iterum liquefacito, tum paratum eſt: & ad 10 ℔. illius Veneris adde Lunæ cupellatæ ℔. 1, ſolue ſimul, ac viuum eſt ad albam tuam medicinam ſuperijciẽdum. Siq; Venerem ad rubram medicinam parare vis, ſume loco arſenici albi, bonum arſenicum rubrum aut croceum bis terve ſublimatum, ac eo laminas tuas inunge, ac facito vt ſuprà dimidio vitriolo & dimidio ſale, ſtrato ſuper ſtrato, atque ita deinceps vt ſuprà.

Scies autem, mi fili, hanc calcinationem ſummopere non eſſe neceſſariam, adeò quaſi medicina ad album aut ad rubrum in Venere, alioqui virtutẽ non eſſet habitura ad eam in Lunam aut Solem reducendam. Nam vires quidem habet etiamſi ad eum modum non calcinetur, verùm non tàm alte tingit, quàm cum Venus ita præparata eſt, ita vt tùm medicina tua facilè decies millies altiorem proiectionem faciat, quàm ſi in Venerem non præparatam proijceres, cui ſulphur combuſtibile etiamnum ineſt, cum pluribus alijs fæcibus: eſtq; etiam multò iocundius proiectionem facere in metallum purum quàm in impurum: nam ſuper impurum debet medicina ipſum prius purgare, quam tranſmutationẽ poſſit facere, ac proijce ſlaccam ex metallo, ac ſlaccam illam flu-

cro

@

ere ſuper metallum facito: ac eam interdum baculo eximes & ex crucibulo eijcies, idq; perſequeris donec nulla amplius ſlaccæ neque ſordes vllæ ſuper metallum fluant.

Nunc ſciendum eſt, quod ſemper ſlaccæ cum eas detrahis ex crucibulo aliquid probi metalli ſecum ſumũt, quod illis fortè adhæret, idq; inutile eſt, omnibus verò ſlaccis omnino demptis, medicina perfectã ſuã vim exerit, tranſmutationẽ faciendo: ac metallum fluet nitidum ac clarum vt gemma abſque ſlaccis, & ſtatuet ſe denique in regulũ, atq; ita proiectio facta eſt. Tum ſinas refrigeſcere & extinguas: hic labor nõ eſt neceſſarius cũ Venus antè parata & purificata eſt.

Ad lapidem ad rubrum ex ſolo Sole conficiendum.

Cap. 46.

NVNC docere volo lapidem ad rubrum, eſtq; maius ſecretum, pluſq; temporis ac laboris exigit: ſubtilior etiam eſſe debet quam lapis ad album: Ruber melius ac diutius rectificandus: corpus enim firmũ ac cõpactum habet atque fixius. Quare longiore tempore opus eſt antequam partes eius à ſe invicem ſeparari poſſint, ad ipſum aperiendum, & ad ſubtiles ſpiritus ex eo extrahendos, aut ſaltem partem ſubtiliorem.

Itaque

@

Cap. 47.

ITAQVE, mi fili, rubrum lapidem accipies, ac in rubra eius aqua ſolues, ac præcipitabis, ac eius aquam rubram ablues aqua nubium, & ſiccabis ad Solem aut ignem puſillam. Tum pones in fornace reuerberatoria calcinandum per 12 aut 16 dies: cauebis autem ne lapidem fluere facias. Quare modicã illi flammam da: tum exime ac iterum in aquam ſolue: quo facto, in putrefactione ponito. i. in balneo calido, atq; in eo per octiduum relinquito: tum aquam illam rurſum in balneo tepido deſtilla. Quibus factis, Solem exime, ac huiuſmodi vitro immitte. Tum magnum receptaculum in 2 partes ſecabis per medium, in hunc modum, atque huic hoc paruum vitrum immittito chytrapodi aut tripodi vitreo impoſitum; ac receptaculum denuò firmiter luto adglutina: ac pone hocvitrum in arena aut cineribus, & alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo lutato, vbi lutum ſiccum fuerit, fornaci impone in arena illa vel cineribus tã altè vt cineres ad 3 digitos emineãt ſuper paruũ vitrum, quod cũ Sole in receptaculo eſt, eſtq; fabrefactum figura tali. His ita ſe habentib. ignẽ ſub for-

Lapis ruber quomodo parandus.

@

fornace ſtrue primùm puſillum & paulatim maiorem, donec magnum receptaculum incandeat: atque hoc pacto ad igné relinquas per dies 5, ac tum ſinas vt ſponte refrigeſcat: mox vbi refrixerit, exime, ac vitrum, cui Sol ineſt, in vaſe luteo pone huiuſmodi quod ignem ferat, modò vitrum adhuc integrum fuerit. Nam vitra ſæpè finduntur cùm materia ſicca fit: quare in magnis ponuntur receptaculis vt Sol in ea decidat, nec perdatur: verum ſi integrum adhuc fuerit in eo vaſe luteo ponito in hunc modum facto, cui hoc paruum vitrum impones: ac probè lutabis ac alio vitro quod illi quadret obturabis: ſin exiguum vitrum fiſſum fuerit, ſolem in aliud quod ignem ferre poſſit immittito, ac tum in illo vaſe luteo pone, atque operi: lutabis luto quod ignem ferre poſſit, quo probè ſiccato, in fornace calcinatoria colloca, ac primò ignem puſillum ſtrue, quem paulatim augebis, donec vas luteum candeat, ac ſinas in eo candore ad dies noctesque 12: quo refrigerato Solem tuum rubrum inſtar ſanguinis reperies, neque adeò cãdefacies vt Sol tuus liqueſcat, ſed cãdore modico ſines candere. Tenebis pro magno ſecreto: cùm Sol eſt extra naturam propriam ipſum rubere in morem ſanguinis, vel ſanguinis draconis: ac ſi Sol adhuc integer eſſet

@

eſſet cùm confringeres nondum incorporatus eſſet: tum iterum ſoluendus eſſet in eius aqua rubra, ac faciendum vt ſupra, id iterando donec rubeat: tumque eius color ſubtrahi poteſt in aceto deſtillato ſoluendo in hunc modum. Recipe Solem incorporatũ, contere ſuper lapide cum acri vini aceto, ac pone in magno receptaculo, ſuperfunde acetum, donec duæ partes impleantur, ac pone in balneo, ac calefacito vt oportet, atque in eo calido balneo ſine, donec acetum rubrum fiat vt ſanguis: tum deſuper acetũ effunde in aliud vitrum mundum, atque alio aceto ſuperfuſo ſtare ſine, &c. Hoc fac toties donec acetũ non amplius coloretur, ac ſatis eſt, tum acetum è terra ſolis deſtilla, calxque alba tibi remanebit in fũdo inſtar niuis: verum etiamnũ eius aqua ſicca reſtat, ea nondum educta eſt, ſed ſolus color: nihilominus in colore terra eſt, atq; eius terræ ſiccæ pars, atq; ignis eius cum colore permiſtus. i. partes eius ſubtiles & craſſæ infra permanſere. Itaque materia Solis à ſe inuicem non poteſt ſeparari: ſed ſubtilia à craſſis ſeparari poſſunt: verùm materiæ natura eſt in vtriſq; partibus tam craſſis quàm ſubtilibus.

Cap. 48.

ITEM tum album illum puluerem exime ac reuerberandũ pone in igni temperato, donec omnino intumeat inſtar ſpongiæ, tum

Quid prædicto puluere ſit agendum.

@

ſine vt refrigeſcat, exime ac ſoluendum po-
ne in aceto deſtillato, & pone in balneo, ac
facilè ſoluetur: tum deſuper effunde: nam
in fundo aliquas fæces reperies quæ incide-
rũt cùm reuerberaretur, ac ſi fortè quid So-
lis ineſſet pone iterùm reverberandũ etiam-
nùm 2 dies, atque iterum ſoluendum pone,
tum facile videre poteris num quid ſoluatur
nec ne, confunde ſimul omne quod ſolutũ
eſt, atque acetum alembico deſtilla ac mate-
ria albiſſima & limpidiſſima tibi in fundo
remanebit, & partes illæ craſſæ iam ſubtiles
ſunt effectæ, ſerua in vaſe vitreo ad vſum.
Tum omne acetum coloratũ ſume quod ex
craſſis partibus eduxiſti, acetum deſtilla, ac
remanebit tibi in fundo pulvis ruber, vt ſan-
guis draconis, eum puluerẽ pone ſublimam-
dum per ſe, nihil aliud addens, totus albus
ſublimabit, ac ſi quæ fæces remanẽt, poteris
illas poſteà ſublimare, verùm id non erit o-
peræprætium. Itaque exime & abijce, atque
iterũ ſublima donec nihil amplius remaneat
tum ſatis eſt, ſume, benè ſerua. Tum partes
craſſas appende ſublimatas, tere ſuper lapi-
de, vt in lapide albo te docui, & cùm omne
fixum fuerit, tum iterum quartã partem ap-
pone ei quod ſublimaſti, ac rurſum fixandã
pone: atq; hoc tandiu perſequere, donec o-
mne à te ſublimatũ fixaris: tum mediocrem
calorem adhibe, donec peruenias ad album
colo-

@

colorem reſplendentē inſtar oculorū piſciū, aut gemmarū Orientalium, tum habes lapidem ad album. Tum verò ignem inſigniter augebis, donec viridem colorem videas, verùm non magis viridē quam croceū. Quo viſo ignem auge, donec peruenias ad colorē cinericium, vt ſi eſſet color lateritius: tum ignem auge donec ad rubrū colorem pervenias. Tum lapis perfectus eſt; ac inter quemlibet colorē hic à nobis deſcriptū ſecundùm quem ignis eſt augendus, colores varij ſeſe oſtendent, ita vt miraberis: nam antequàm ad perfectam rubedinem peruenias, omnes colores cernes qui in rerum natura cogitari poſſunt, vt multis in locis docetur.

Cap. 49.

SCIES, mi fili, Solem etiā reſolui eo modo, quo doctum eſt in opere lapidis albi, ſed plus temporis exigit, ſæpiuſq; deduci debet, atq; identidē aqua recens iterū ſuperfundi, magis quā in opere albo. Atq; ita reſoluitur etiā Sol, vt hîc docetur, nēpè in hunc modū.

Item poſtquā tinctura ex Sole eduxeris, vt in opere oſtenſum eſt, ac lapidē albū perfeceris, tincturam omnem ſublimare poteris, vt in opere doctum eſt, ac tum 3 partes lapidis albi ponere, partemq; huius tincturæ vnam, quā Philoſophi ſulphur rubrū appellarūt, ac miſcere inter ſe, ac fixanda ponere: donec tantum pondus rubri ſulphuris vnâ fixaris, quan-

Prædictis quo pacto vtendū.

@

quãtum erat tui lapidis albi prius. Tum ignem insigniter augeas in modũ supra doctũ donec ad perfectam rubedinem peruenias.

Ac noris, mi fili, hanc optimam esse operãdi rationẽ quæ in orbe reperiatur, vt lapis albus conficiatur primùm atq; ex Luna extrahatur; ac tùm sulphure rubro lapis albus inceretur, donec æquet pondus albi lapidis, quale erat antequã rubro sulphure incerari inciperet. Ac si lapis albus aut ruber aliquoties tam fusibiles nollent fieri, vt super Mercurium conijci possent: nam is lapis qui superMercurium cõijcitur, fusibilis esse debet, vt butyrũ, alioqui Mercurius evolaret, antequã lapis solueretur. Albus verò tam fusibilis effici non potest, quicquid etiam agatur. Medicina autẽm quæ Mercurium in Solem aut Lunam transferet, liquescere ad modum butyri debet, albusq; tam fusibilis reddi nequit, ac ruber multò minus, longè enim maiore calore opus habet, si alioqui rubedo proferri debeat.

Cap. 50.

QVÆRAS verò iam, mi fili, quo pacto medicina acquiretur quæ Mercurium in verum Solem aut Lunã transferat: videtur enim impossibile per rationes prædictas.

Magnum secretum artis Chymicæ.

Scies, mi fili, pro magno secreto in arte, medicinã ad album aut rubrum qui initio in aceto aut aqua communi dissolutus fuit, qui

@

qui poſt ſuam perfectionem ſemper ſoluitur in aceto aut aqua communi aut vino: nam cùm lapis albus aut ruber eſt perfectus facilè 1000 ſubtilior eſt, quam erat ante perfectionem, cùm in aceto ſolueretur. Quo enim res nobilior eſt, ac naturâ ſubtilior, eò faciliùs ſoluitur: nullæ enim partes craſſæ in, ſunt nec fæces, nec ſiccitas, quæ ſeparantur per ſolutionem in aceto. Nam partes craſſæ & fæces ac ſuperfluæ partes ſiccę quæ niſi vnum ſunt, eæ ſunt quæ impediunt quominus ad ſolutionem perducatur. Ac lapis albus & ruber nihil horum in ſe habent: ſed ſunt ſolubiles præ omnibus quæ in rerũ natura ſunt, in vtriſque .i. in feruenti ſiccitate, & in humiditate frigida. Nam in ijs nullæ ſunt partes quæ liquefactionem impedire poſſint: ac in toto orbe non eſt natura tam perfecta quam noſter lapis albus ac ruber. Quare nihil eſt in rerum natura quod in vtroque ſoluatur .i. in feruenti ſiccitate & frigida humiditate, vt noſter lapis.

Cap. 51.

ITAQVE, mi fili, hoc pro magno ſecreto in arte habe, noſſe lapidem noſtrum in natura interiore, ac ſcito nullam medicinam nec ad album nec ad rubrũ parari poſſe ad opus tam fuſibilem, vt Mercurium ſuper ignem retinere poſſit, quin ſubuolaret, antequam medicina liqueſcere poſſet.

@

Prætereà ſcito quando medicinam ad albũm aut rubrum pararis, ita vt proiectionẽ facias in metalla dura, ac in mollia corpora, ac tum cuperes proiectionem facere in Mercurium ad artem probandam: ſume partem tuæ medicinæ ad album aut ad rubrũ quam paraſti, eam ſolues in aceri aceto deſtillato, ita rectificato, vt nihil prorſus poſt ſe relinquat: eam congela denuò, ac ſolue toties identidem in aceto recenti, vt fuſibilis fiat inſtar butyri; tum ſoluere deſine, ac proijce in Mercurium, ac proiectionem ſecundùm artem facito; ſolueres toties & congelares, vt concreſceret in oleum quod amplius congelare nollet. In omnibus enim vegetabilibus, aut animalibus non eſt tam ſolubilis ſpes quam in vino eſt, ac aqua vitæ calida eſt ac ſicca, cùm nullum phlegma ampliùs adeſt. Proba: ponas enim ſal, aut ſal armoniacum, aut ſal alcali, quæ cuncta ſua natura ſoluũtur: in aqua vitæ tametſi iacerent vſque ad diem noviſſimum non ſoluerentur, ac in deſtillatione partes craſſæ remanſeræ cum fæcibus, ac omne quod aſcendit per alembicum; quare acetum deſtillatũ eſt pars media vini quæ nobis ſeruit in arte noſtra: quẽadmodum materia media nobis ſeruit quæ eſt in materia, ac nulla alia, atque ſcias hoc eſſe maximũ in hac arte ſecretũ: partes enim mediæ aceti tantæ virtutis ſunt, vt ſit incredibile

@

dibile, magna ſua ſubtilitate. Nam admodū ſubtile & penetrabile efficiunt omne cui miſcentur. Quare lapidē millies ſubtiliorem reddunt, quā antè fuerat & penetrabiliorem, ac partes aceti ſubtiles permiſcēt ſe cum lapide: ſunt enim vnius naturæ, ac vtraq; munda ſunt & ſubtilia, ac permiſcentur inter ſe, vt aqua cum aqua: eſtque medicina eius naturæ vt omne cum quo permiſcetur fixum reddat, atque etiam naturæ ſuæ in qua eſt: atq; hoc pacto fixantur partes ſubtiles in lapide, ac efficiuntur in lapide vna natura, atq; lapidē tam fuſibilem efficiunt, quam artifex cupit; prout lapidem ſæpe ſoluit in aceto ac congelat, atque prout multi vel pauci ſpiritus in aceto remanent, fit medicina fuſibilior. Quare filium meum docui, quo pacto lapidem ſuum tam fuſibilem poſſit efficere, vt eo Mercurium ad Solem aut Lunam perducere poſſit: eſtq; magnum ſecretum paucis notum: Lectionem hanc ſedulò perlege: quæ virtus aceto inſit, ac quid materiā mediā aceti effici poſſit.

Cap. 51.

SCIET item, filius meus, Soli incluſam eſſe tam mirabilē naturā tincturæ, vt ſit incredibile. Nam habe medicinam, aut rubrū lapidem ex Sole factū, qui magnam proiectionem faciat, exempli cauſa, ex vno in 1000, proijce ſuper Lunam, ac omnis ea Luna

conuerteretur in Solem, atque altiorē ac pulchriorem habebit tincturam quam genuinus Sol ex fodinis veniens: vnde vna pars tantam tincturā dat quanta ex vno in 1000 tamen pro certo ita ſe res habet. Scito Deum nullam perfectiorē creaturam creaſſe quam Solem, cumq; Sol ad ſuam altiſſimam perfectionem perducitur, tum tam perfectus eſt, vt in mundo perfectior ſubſtantia non ſit, ac pro magna perfectione quam habet, omne perfectum redditur cum quo miſcetur in vnum corpus, ac idipſum etiam extremè perfectum ac conſummatū efficitur.

Cap. 53.

Omne quod Deus creauit habere in ſe 4 elementa.

SCiet filius meus, omne quod Deus creavit habere in ſe 4 elementa, vt in libro vegetabili benè docetur, ac quamuis materia extrinſecus alba ſit, è contrario eadē materia intus rubra eſt. Ac lapis ruber eam habet naturam, vt omne cui miſcetur ad ſuam naturam perducat. Quare lapis ruber albedinem Lunæ intus ponit ac rubedinē foris, ac Lunā reducit ad ſuam ipſius naturam. Quemadmodū quotidie videre eſt in omnibus terra naſcentibus, vt malis, pyris, prunis, ceraſis, floribus, ac pluribus alijs fructibus cū pendent in arboribus, ac matura ſunt, vide quā inſignem rubrum colorem nanciſcantur, ex ſplendore ſolis recta in ipſa ſplendentis. Intuere malum quam rubeat ad alterā partem

qua

qua Sol in ipſum ſplenduit, ac quomodo Solis calor rubedinem pomi foras eduxit. Quocirca, mi fili, ne mireris, Vnam partem lapidis poſſe 1000 partes Lunæ ad ſuam naturam reducere. Atque etiam cùm Sol eſt extra naturam ſuam perductus, ita vt ſit exutus corpore, adeò vt amplius corpus fieri nequeat, tam ruber eſt quam ſanguis ater, vel vt ſanguis Draconis vel hirci exiccatus, eſtque tam plenus coloris vt ſcribi non poſſit: nam cùm eſt ſolutus ac iterum coagulatus, pondus grani triticei facilè 10 lota vini albi colore imbueret: tam abundans color Soli ineſt: Itaque ne mireris.

Ad Solem corpore exuendum.

Cap. 54.

IAM Solem in folia tenuia redige, quaſi eo inaurare velis: tum ſume ſulphuris viui partes 4, ſalis armoniaci vnã, Mercurij ſublimati etiam partem 1. Contere ſubtiliter ſuper lapide cum oleo terebinthinæ, ita vt eo pingi poſſit, ac ea pulte laminas inunge: pone in crucibulo ſtratum ſuper ſtratũ, donec crucibulum plenum ſit, ac tum in igni è carbonibus, vehementer ardenti pone, ac ſine optimè incandere, eo tẽporis ſpatio quo decies aut duodecies oratio dominica recitari poſſet, tum exime, vt frigeſcat ſine. Quo facto contunde ſubtiliter in mortario, con-

Quomodo Sol corpore exuẽdus.

tere

tere ſuper lapide cum melle cum fauo, ac aqua gummi. Tum laua in pateris vitreis aqua communi deſtillata, ac identidem cùm aurum in fundo reſedit, effunde deſuper declinatione aut per philtrum. Hocque itera toties donec aqua munda & limpida defluat. Tum puluerem tuum exicca ad Solem aut lentum ignem, ac tum Solem in planis patelllis reverberandum pone, primò igni puſillo, poſt maiore, ita tamen ne Sol liqueſcat: retine in eo calore 21 dies, ac in fornace camerata 44 dies, aut tandiu donec in morem ſpongiæ intumeat. Tum exime, ac in aceto deſtillato pone, & ſi quid nolit reſolui, pone cum priùs benè ſiccatum eſt, reuerberādum, vt antè dictum, ad 6 aut 8 dies, tum ſolue vt priùs in aceto, ac ſi nec tum quidem omne ſolvi velit, pone iterum reuerberandum vt priùs: idque itera toties, donec omnis tuus Sol in aceto ſolvitur: et ſi quid remaneat non ſolutum in fundo aceti, tolle, nam ex interioribus eius fæcibus eſſe poteſt. Iſtud ſolvere ac congelare itera toties ſemper in aceto recenti, donec amplius congelare nolit, ac concreſcat in oleum rubrum, inſtar atri ſanguinis, tum ſatis eſt; diligenter ſerva in vaſe vitreo firmo. Sume laminam Lunæ puræ, candefacito ac extingue in eo oleo, ac fit purus Sol. Inde crucibulo Mercurium amalgamatum cum decima

@

ma parte Solis, ac ita incendas vt incipiat a-
ſcendere, tum deſtilla oleum ſuper Mercu-
rium amalgamatum, ac ignem adde vt flu-
at, vt Luna aut Sol fluunt ſuper teſta, donec
ſe regulus ſtatuat tam clarum quam Specu-
lum; tum extingue, ac lætus exime, grati-
aſque Deo age.

Item ſi F. M. vult hoc oleum rubrum re-
ducere ad rubrum lapidem, ſumat Mercuri-
um ex Luna eductum viuum, eumque ſub-
limet per vitriolum Romanum præpara-
tum, & à terreſtritate ſua repurgatum, ſol-
vendo & congelando in aqua communi de-
ſtillata, ita vt mundum & clarum reſideat,
huius ſume 4 partes pro 1 parte Mercurij ex
Luna educti, contere ſimul ſubtiliſſimè ſu-
per lapide cũ aceto deſtillato: ac ſimul ſub-
limanda colloca in vaſe vitreo, aut lapideo,
alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo ad
roſtrum lutato: cumque omne ſurſum ſub-
limatum fuerit, exime, ac iterum contere id
quod ſublimatum eſt, cum vitriolo recenti,
pone denuò ſublimandum vt prius: eamque
ſublimationẽ octies aut decies repete, ſem-
per recẽti vitriolo: aut donec Mercurius to-
tus croceus conſpicitur: tum denuò ſolum
ac per ſe ſublima, eamq; ſublimationem to-
ties iterabis, donec nihil amplius remaneat
tum ſatis eſt ſublimatum. Sume hunc Mer-
curiũ, contere ſuper lapide cum oleo tuo So-
lis,

lis ad pultis admodum denſæ cõſiſtentiam. Quare tantum Mercurij ex Luna habe, vt oleum tuum in eo imbibi poſſit: debet ferè tàm denſum eſſe quàm paſta aut paulò denſius; tùm vaſi vitreo inde ac tripodi impone, & vniformem ac continuum calorem da 40 dies ac noctes; atque interea temporis corpus erit in modum ceræ liqueſcens, ac præſtans rubra medicina penetrans, ad omnia metalla ad verum Solem reducenda, atque etiam altam proiectionem faciet. Et ſi hanc rubram medicinã in dura maſſa habere vis, ſume crucibulũ vitreum ex forti vitro Venetico conflatum, ac ei medicinam tuam inde, impone igni, ac liqueſcet vt cera, tum crucibulum illud ab igni remoue, atque ſine vl frigeſcat, in duram maſſam coibit ac concreſcet: aut inunge fuſorium ſæuo, aut calcem pone eiq; infunde, eximе, ac cùm proiectionem vis facere, aliquid abſcinde, pulueriza, ac ſuper metallum conijce quod vis tranſmutare. Nunc te, mi fili, ſecretum artis docui: quare gratias Deo Omnipotenti age, quòd ad eam cognitionem perueneris.

De Lapide ex vtroque lumine.

Cap. 56.

Cõfectio lapidis Philoſoph. ex 2. bus luminibus.

ITEM nunc te docere volo conficere lapidem Philoſophorũ ex duobus luminibus,

VE

@

vt Philoſophi veteres atque eorum poſteri cõfecere ſuis manibus, ſine obſcuritate verborum, opificium eius ac vires, atque tranſlationem ex ſua natura in primam eſſentiã. Nulla enim res ex ſua propria natura tranſferri poteſt, quam Natura in ſua extrema operatione operata eſt, vt in iſtis duobus luminibus fecit. Quamuis enim hæc duo lumina in fodinis vſque ad diem iudicij iacuiſſent, ex quibus prodiere, Natura nihil amplius in ijs operata fuiſſet. Natura enim in ijs extremam ſuam virtutem operata fuerat. Ac ſi hæc 2 cõiunctim ex ſua natura in meliorem aut peiorem volumus reducere; iterum nobis retrocedẽdum eſt, atque id quod natura operata eſt, retexẽdum, atque in eandem formam reducendum, in qua erat cùm natura in eo operari inciperet, cùmque ad eam formam perductum eſt, naturam arte ſequi quantum poſſumus, debemus: atque interdum natura ipſa ſuperanda eſt: videlicet in ſeparando & rectificando, ſolvendo & coagulando, calcinatione & mundificatione, ac coniunctione, Inceratione, ac varia attenuatione, atque alijs operibus quæ Natura efficere nõ poteſt. Natura enim ad huiuſmodi opera non mouetur. Quare metalla in formam aliam ac meliorem quam natura fecit, aut poteſt, transferimus. Præterea tenebis quo pacto Lunæ ſulphur combuſtibile

Natura ſequẽda, atque etiã interdum ſuperanda eſt.

@

bile adimes. Luna enim corpus imperfectū eſt, frigidum, humidum, & craſſum, ac in ſe multùm humiditatis cum nigredine habet eſtque admodum terrea & craſſa, ac muliebris ob frigiditatem ſuam. Atque ob id Luna difficiliùs quam Sol aſcendit. Itaque imprimis nigredinem ac ſulphur combuſtibile debes adimere, alioqui errabis.

Luna inprimis nigredo, & ſulphur combuſtibile adimendum.

Cap. 57.

Quomodo Lunę nigredo, ſulphur combuſtibile nec nō humiditas ſuperflua adimi poſſit.

SVMES itaque Lunæ quantum voles, ac ſuper teſtam purgabis ac reflabis, atque tūdes in tenues laminas inſtar calculorum. Tum ſume arſenicum ſublimatum, materiam mediam extremè præparatam, ſicuti in opere eius doctum eſt: tum contere minutim ſuper lapide cum aceto deſtillato, in pultem: ea laminas tuas Lunæ illine, ac ſicca in Sole aut ad ignem, aut in ſtupha tua ſicca; tum in crucibulo alterum ſuper altero colloca, donec crucibulū impleatur. Tum crucibulum ſolidè luto obtura, atq; in fornace calcinandum pone igni lento, vt Luna non liqueſcat 12 horas continuè, tum ſinas frigefieri. Tum in mortario ferreo contunde, aut abrade id quod calcinatum eſt: ac ſi nondum omnino calcinatum fuerit, iterum vt prius calcinandum pone, donec Luna tua calcinata fuerit. Tum ſuper lapidem cum aqua communi deſtillata contere. Tum ſumptis

Calcinandum per horas 12 igni lento, vt Luna non liqueſcat.

Luna calcinata conterenda.

@

ſumptis pateris vitreis omnem ei nigredinem abluc aqua communi deſtillata, donec in fundo paterarum vitrearum album pulverem retineas, atq; aqua tam pura defluat quam infuſa eſt: tum ſatis eſt. Atque opus infundendi atque effundendi eſt huiuſmodi. Cùm Luna contrita eſt, in 2 aut 3 pateras vitreas immitte, ac ſuper id aquam deſtillatam funde, & moue, ac eam Lunam contritam probè cum aqua permiſce: ac nobiliſſimum & grauiſſimũ eius ſubſidet: tum nigredinem atque immunditiem ſupernè effunde in magnum vas terreum plumbatum; ac tum denuò aquam mundam deſtillatam ſuper pulverem Lunæ tuæ funde, ac moue, & permiſce iterum cum aqua, ac ſine denuò ſubſidere: ac tum iterum aquam nigram & immundã ſupernè diffunde, atque adde priori in teſta terrea. Idque opificium itera tandiu donec nullam amplius nigredinem aut immunditiem puluis Lunæ tuæ de ſe mittat: Sed ipſa in fundo pateræ vitreæ reſideat, in morem niuis candida. Tum in Sole aut igni puſillo ſiccabis, ac in pyxide vitrea ſeruabis, donec ego te vlterius docebo. Tum aquam illam omnem quæ teſtæ terreæ ineſt quã à Luna tua abluiſti, evapora. Tum ſume fæces in ea remanẽtes, ac in teſta cũ plũbo colloca: cùmq; fluit, pone fæces paulatim ſuper teſtã, donec fæces omnes

Nigredo abluenda.

Quomodo fundendum & effundendum.

Omnis aqua à Luna abluta evaporanda.

in

@

in plumbo ſuper teſtam omnino imbibitæ fuerint: tum fluat in teſta, ac Luna tua in regulum remanebit. In fæcibus enim de Luna tua inerat, quam aqua proluiſti. Ita nihil Lunæ tuæ in proluendo amittis præter eius ſordes. Scies item te Lunam tuam tenuiſſimè limare poſſe, ac ſumere in marcam limaturæ Lunæ tuæ vnciam arſenici præparati medio ſpiritu eius mundato, atque inter 2 crucibulos cõcludes, vbi cum arſenico probè miſcueris: ac per horas 12 aut 16 continuè calcinãdam pone. Quibus exactis exime, contere ſuper lapidem, atque modis omnibus, vt prius doctum eſt, ablue. Item tum pulverem ac Lunam tuam quam lavaſti, ſume, ac pone ſublimanda in olla vitrea, ad ſpiritum arſenici inde ſublimandum. Atque ollam cui Luna tua ineſt, modicè calefacies, ita vt Luna non liqueſcat; candefacito vt tantummodo rubeat, vt vix videri poſſit vtrum candeat, nec ne. Atque ita retine ad horas 24 aut 32, tum ſine frigefieri. Tum pulueremLunæ tuæ exime, ac pone calcinandum in fornace in qua ſpiritus calcinãtur ad dies 12. Ac talem calorem adhibe, vt non candeat, ſed ferè candeat. Et 12 illis diebus exactis, ſinas modicè cãdere colore punicco, vt non liqueſcat. Atque ita etiamnũ habe ad ignem ad dies tres, in eodem calore. Tum ſinito vt frigeſcat. Ac Lu-

Alius modus purgandi Lunam.

nã

@

na tua ab ægritudinibus ſuis liberata eſt. Luna enim, ſicuti reliqua metalla imperfecta duobus morbis eſt obnoxia: ſed duo morbi non ita interiora Lunæ penetrant, vti morbi reliquorum 4 metallorum imperfectorum. Nam reliquorum metallorum imperfectorum profundiſſima, & interiora radicis occupauere: Sed 2 morbi Lunæ, vt ſulphur combuſtibile, quod Lunæ adimit quominus in cæmento ſtare poſſit, nec antimoniũ tranſire, nec colores retineat: ac ſulphur immundum, nigrum, incombuſtibile foris tãtummodo Lunæ adhæret, nec interiora radicis eius penetrat. Hoc pacto ſulphur combuſtibile tolli poteſt, vti hîc doctum eſt, verùm à reliquis 4 metallis non tã facilè quàm à Luna. Alter morbus quo Luna detinetur, eſt frigiditas, atque intemperata humiditas, quæ itidem Lunæ foris tantummodo adhæret, non penetrat interiora radicis Lunæ. Ac proinde 2 iſti morbi facilè à Luna repelli poſſunt, quod de reliquis fieri non poteſt. Primus morbus Lunæ videlicet ſulphur cõbuſtibile calcinatione arſenici à Luna tollitur, atque ablutione, vt ſuprà. Scies, item arſenicum in ſua craſſitudine exiſtens omnia corpora adurere & conſumere, vt etiam faciunt auripigmentum & ſulphur, quæ omnia 3 eiuſdem naturæ ſunt, vt corpora adurant & calcinent, ac deſtruãt, cũ quibus

Luna 2 morbis obnoxia.

Prior morbus Lunæ, ſulphur combuſtile.

@

permiſcentur. Cùmque arſenicum & auri pigmentum liberata atque mundata ſunt à ſua immundicie, & terreſtritate, atque à ſpiritibus crudis, atque partibus non fixis, & indè ſpiritum medium ſumis: ac eo ſpiritu ſulphur omne cõbuſtibile abigis ex metallis, cùm ea ſæpè illo calcinas, lavas, teris, mundas & liquefacis, ac denuò eo calcinas: atq; id iterans tam ſæpè & toties donec à ſuo ſulphure cõbuſtibili liberentur. Lunæ verò non niſi ſemel id fieri debet, quia foris tantum Lunæ adhæret. Ita arſenicum aut auripigmentum ſimile eſt Theriacæ: nam materia vnde confecta eſt homines venefican ac enecari poſſunt: eſt enim venenum: cùmque venenum illud in Theriaca præparatũ eſt, omne aliud venenum ab hominibus veneficatis repellit: idem arſenicũ & auripigmentum etiam faciũt, &c. Alter Lunæ morbus eſt ſuperflua frigiditas & humiditas, quæ Lunæ foris itidem adhærent, atq; à Luna tollũtur calcinãdo in fornace in qua ſpiritus calcinãtur. Atq; hoc pacto Luna ad tẽperaturã reducitur ad lapidẽ ex ea extrahendum: verùm etiamnũ ex partibus craſſis & fixis cõſtat, ac muliebris eſt. Idcirco *Morienus* ait: *Niſi corpus imperfectum mundes, operam in noſtra arte, & magiſterio ludis.*

Alter Lunæ morbus ſuperflua frigiditas, & humiditas.

Cap. 58.

Sol præparatus, vt ſupra doctum, mi-

ITEM Solem in ſubtilem pulverem præparabis, vt in opere de Sole doctũ eſt, ad eum

@

dem modum. Tum ſume Solis & Lunæ ita præparatæ pondus ana, contere ac probè inter ſe miſce cum aqua communi deſtillata, donec ijs pingi poſſit. Tum in Sole ſicca, aut ad ignem puſillum. Et pone reverberanda in fornace reverberatoria in exiguis patellis planis, donec intumeſcant in morem ſpongiæ. Tum ſine frigefieri; exime, ac ſolvenda pone in aceto deſtillato, in balneo, modis omnibus, vt in opere de Sole doctum eſt: tum acetum deſtillatum deſtilla, donec materia congelata fuerit, ac tum denuò ſolve. Iſtud ſolvere ac congelare tãdiu itera, donec nullæ amplius fæces remaneant. Tum verbum illud *Dantini* Philoſophi perficitur: *Quod in eo incluſum eſt, reclude; quod ſiccum eſt, humecta; quod humidum eſt, exicca: tum frigiditatem Lunæ quære, ac caliditatem Solis reperies: ac caliditatem Solis quære, ac frigiditatem Lunæ reperies.*

ſcendus cum Luna prædicta.

Quamdiu ſoluendum ac congelãdum.

Cap. 59.

ITEM nunc materia ad lapidem extrahendum parata eſt. Scies itaque materiam Solis ferè omnem ſimul aſcenſuram, ac rapturam ſecum ſurſum omnes partes ſubtiles Lunæ: ac Lunæ nihil aut parum aſcendit, quam partes eius ſubtiles. Maxima pars Lunæ eſt rudis, frigida, ac muliebris, ac in fundo remanet; Verùm Sol ſolus in

Materia eſt qua lapis ſit efficiendus, parata eſt.

@

ſuis partibus ſubtilis ac virilis eſt: ac Sole reſerato, omne ſimul aſcendit ob magnam ſubtilitatem eius: ſicut Luna infrà in fundo remanet, nec vult aſcendere ob craſſitiem. Ita cõtrarium iſtis duobus corporibus ineſt, vnius corruptio, alterius nutritio eſt. Quare vtraque ſimul in opere neceſſaria, vt probè noſti. Adhæc materiam iſtam ſublimandam pone, modis omnibus vt in opere albo & rubro doctum eſt. Ac tibi ab aëre cauere debes, cùm vaſa tua aperis, cumq; ſpiritum eximis, aër enim te necaret. Quare vaſa tua vt probè frigeſcant ſinito, antequam effringas. Ac ſi fortè accideret, vt ſpiritus tuum lutum penetrarent in ſublimatione, aut alembicum finderetur aut rimas ageret, aut olla vitrea, caue tibi ab eo aëre, ilico enim te necaret. Nam aër eius inviſibiliter aſcendit ob magnam ſubtilitatem eius, ac quò ſubtiliorem reddis, eò ferventior ac venenoſior fit. Deus enim nec ferventiorem nec ſubtiliorem ſpiritum cõdidit inter omnes res minerales, quam ſpiritum Solis, nec ſubtiliorem nec fugaciorem ſpiritum Sole. Si Sol in ſuis partibus apertus eſſet, vt Luna eſt, aut alia metalla, aut 4 elementa quæ in Sole ſunt inter ſe eſſent contraria, Sol facilius ab igni aſcenderet, quam vllus ſpiritus mineralis. Sed elementa adeò æqualiter in Sole temperata ſunt, ac tam munda ac pura, vt

Materia iſta ſublimanda.

nec

@

nec iam, nec vllo vnquam tempore ſeparari poſſint. Quare cùm Sol reſeratus eſt, omne ſimul ſurſum ſubvolat, ita vt nihil quicquam relinquat, niſi fortè quid aliud ei eſſet permixtum aliarum rerum metallicarum. Nam cum Sole facilè aliud corpus metallicum, aut aliqua res metallica colliquatur. Omne enim ex mineris veniens, libenter ſeſe cum Sole coniungit, cumq; illo amicum eſt. Nam Sol Rex & Dominus eſt. Quare qui ex ſolo Sole opus vult conficere, cauere debet, ne Solem vſque adeò aperiat aut reſeret, vt ſicut fermentum præparatus ſit, alioqui vnum cum altero omne ſimul aſcēderet. Quod ſi accideret fermentum ei pulveris crudi, ſolis, ponendum eſſet, ſi alioqui lapidem perficeres: verùm id non foret ex vſu tuo, fermentum crudum ponere. Verum ſi ita tibi contingeret, vt Sol tuus omnis ſimul aſcenderet, magis ex vſu tuo eſſet lapidem album ex Luna perficere ad album, atque adeò non fuſibilem efficere, ac incerare tum ipſum cum ſpiritu Solis: ita duplex commodum ac lucrum tibi eſſet. Lapidem enim album ad virtutem Solis perducebas, ac ſpiritum tuum cum anima in virtutem propriam; qua de re in alio opere docebitur. Quæras itaque: exiſtimaueram Solem omnino fixum fuiſſe. Nam ſuper quartale manet abſque diminutione, atque etiam in cæ-

@

mento, ac in antimonio & in igni. Quamvis enim Sol ſemper in igni iaceret: Sol in igni non cremaretur: ac ſi Sol ſub terra vſq; ad finem mundi iaceret, minimè corrũperetur, aut putrefieret. Nullis rebus quæ in orbe ſunt, Sol corrumpi poteſt. Sol enim ſimplex eſt, atque omnes partes eius, atq; elementa ſibi invicem contraria non ſunt: atq; oleum eius ac ſal ita cũ 4 elementis cõiuncta ſunt: & Mercurius eius, ac ſulphur cum oleo ac ſale eius adeò firmiter in vnum permiſta ſunt cum 4 elementis commixtione tali, vt eiuſdem naturæ ſint: atque vtrobiq; partes æquales ſunt: ita vt Sol vna res tãtum ſit; ac vna res ſola, quæ ex nullis alijs rebus amplius eſt, nullis rebus à ſe invicẽ ſeparari poteſt. Talis eſt Sol, nam non niſi vna res eſt.

Nulla re Sol corrumpi poteſt.

Cap. 60.

ITEM adverſus odorem aut aërem lapidis cum ipſum ſublimas, duos oculos vitreos ante oculos alliga, ac latum corium ante os & nares, cui corio duplex panniculus laneus ſit inſertus, ac ſuper eum pannum laneum lata ſpongia, atque eam ante os & nares alliga: in ea reſpirare poteris: atque tibi ab aëre cave, inviſibiliter enim aſcendit. Ac lapidem toties iterùm atque iterùm ſublimabis, donec nullas amplius fæces poſt ſe relinquat, ſitque mundus, candidus inſtar nivis, ac clarus inſtar cryſtalli. Tum lapis mũdus

Lapis toties ſublimandus, donec nullas fæces poſt ſe relinquat, ac inſtar niuis ſit candidus, ac clarus inſtar cryſtalli.

@

dus ac purus est: ac Mercurium ac sulphur Philosophorum parasti in sua virtute & subtilitate. Omnes verò fæces simul serva quæ in sublimatione remãsere. Nã iterũ reverberandæ sunt. Idq; quod remanet quod fæces appellavimus, corpus Lunæ est, quod etiãnũ in fæcibus sepultũ iacet: nõdum enim multum Lunæ ascendit, corpus & fermentũ nostri lapidis. Ita corpus è fæcibus cũ aceto destillato solve, quicquid ex eo solvi velit. Tũ cõgela, tum pone reverberandũ ad horas 24 igne leni, vt verè colore rubicundo candeat, nec ampliùs: sine frigefieri. Tũ exime, atq; iterum in aceto destillato solve. Tum denuò congela: Tum pone rursum reverberãdum ad horas 5 aut 6, vt verè cãdeat nec amplius: sine frigefieri, exime, ac denuò in aqua communi solve, rursum cõgela. Post candefacito vt verè rubeat 5 aut 6 orationũ dominicarũ spatio. Tũ rursum exime, ac denuò solve in aqua cõmuni toties destillata, vt nihil remaneat. Hoc verò solvere toties iterabis, donec nullas amplius fæces relinquas, sed aqua indè tã clara defluat, vt in ea nihil amplius videri possit, quã si in ea nihil solutũ fuisset. Tũ denuò cõgela donec penè omnis humiditas destillata fuerit: tum sinas frigefieri. Frigefactũ verò inter se magnis frustis lapillaret, longitudine ac spissitudine digitorũ, lucidis instar crystalli pellucidis, albis in morẽ nivis:

Omnes fæces quæ in sublimatione remã sere seruandæ. Iterum reverberandæ.

Corpus solvẽdum cũ aceto. Congelandum & reverberandum.

Iterum solvẽdum in aceto.

Denuò reverberandum ad horas 5 aut 6.

Rursum solvẽdum in aqua communi, & congelandum.

Iterum solvendum in aqua communi.

Rursum congelandum.

@

Tum fruſtula evapora, donec pulviſculus fiant inſtar niuis candidus. Hoc verò opificium adminiſtrandum eſt omne in pateris vitreis, ad id paratis, ſuper balneo bulliente ſtantibus, vaſiſque duplici panno lineo tectis, ne quid pulveris aut ſordium involet. Opus enim noſtrum mundum ac extremè purum eſſe debet. Ac tum terra pretioſa, & corpus & fermentum paratum eſt, ad animam & ſpiritum in ijs recipiendum, & magna amicitia, ac magno deſiderio amplectẽdum, vt in æternũ ſimul maneant in magna concordia & pace: ita vt poſthac nullo vnquam tempore ſeparentur: ac in æternum magna ſubtilitate ac virtute regnabunt. Ac corpus animam propriam ac ſpiritum accipere deſiderat: atque anima cum ſpiritu cupit deſcendere ac requieſcere in proprio corpore. Alterum enim ſine altero eſſe non poteſt. Et cùm inter ſe, vt decet, copulata fuerint: tam firmum amoris vinculum inter ipſa eſt, ita vt omnino coëant, ac alterum cũ altero permiſceantur, vt eiuſdem naturæ fiant, ac res vna. Eſtque tum res ſimplex ſicuti cœlum invincibile: atque ita eſt quinta eſſentia ad omnes morbos ſanandos in momento.

Cap. 61.

Multæ viæ ſunt ad lapidẽ conficiendum.

SCIES verò deinceps pro magno ſecreto: multas eſſe vias ad lapidem conficiendũ: ve-

@

verùm vna via eſt difficilior, magis laborioſa, & prolixior alia: nec etiam eandem vim in proiectione habent. Lapis enim ex rudi fermento conflatus non haberet eam virtutem nec vim, quam lapis eſſet habiturus, cui corpus extremè paratum eſſet. Ita prout ſubtiliter operaris, proiectionem facies. Ac lapis ex Sole & Luna eſt educendus, ex vtriſque. Rubicundus vir adſit oportet, ac femella candida, ſi alioqui vera coniunctio ac vera & perfecta mixtio ſit futura. Calidus enim rubeus vir operari debet in frigidam candidam mulierem, ſi fructus inde naſceretur, aut perfecta temperatura fieret. Res enim quæ ex ſua propria natura per omnes partes æquè calida atq; æquè frigida eſt, aut humida aut ſicca eſt; in ea ſimplex temperatura ineſt. Sed tãtùm vna natura eſt. Rem illam nõ potes corrigere: aut exaltare ex ſuo ſimplici ſtatu in meliorem. Potes quidem rem illam mundiorem, clariorem, & ſubtiliorem efficere quam eſt, vt ſit nobilior & perfectior quam eſt. Sed res illa manet res eadem: nam partes eius ſeparare non potes. Quemadmodum ab aqua pura nihil præter aquam puram ſeparare potes. At ſi aqua ſordes aut fæces in ſe habeat, eas inde arte extrahere potes, ac mundam reddere: ac tum quidem paulò melior quam prius fuerat. Interim manet aqua, ac nihil aliud ex ea efficere

Pro ſubtilitate proiectio fit lapidis.

Lapis ex Sole & Luna educẽdus, & quare.

@

cere potes. Ita ſe res habet cũ Sole & Luna, quãdo ijs per ſe operaris, eſt Sol, manet Sol, eſt Luna, & manet Luna, niſi quod ſpirituale efficis. Potes ſuo ipſius corpore ſuum ipſius ſpiritum fixare, ita vt aliquã proiectionẽ in metalla mundificata in tertio ordine faciat: ſed lapis Philoſophorũ non eſt. Simplex medicina tertij ordinis eſt, nec quicquam amplius.

Cap. 62.

Ex quibus rebus lapis conficiendus.

LAPIS conficiendus ex rebus quæ ſeparari à ſe invicem poſſunt: atque ex duabus naturis conſtare debet, ex frigida & calida, graui & leui, alba & rubra, ex denſa & gracili, ex mare & femina: atque vt vna natura in aliam operetur: quod denſum gracile ſit effectũ, & gracile denſum, quod leue, graue, quod calidum, frigidũ effectum: humidum exiccatum & ſiccum humectatum: Ita vna natura in aliam operatur: & ad extremum omnia hæc in ſimplicem naturam perducta. Atq; vnumquodq; ante meliore ſtatu erat, ac meliore & altiore forma, aut in aliam eſſentiam cõverſum. Cumque tum ad extremũ omnia in vnum confluunt, in ſimplicem eſſentiam, res perfecta eſt, quemadmodũ eſt cœlum invincibile, quod ſimplex eſt. Sed ſi terra humiditate opus habeat: cœlum eam abundè largitur: ac ſi terra ſiccitate opus habeat, cœlum itidem abundè ſuppeditat. Atque ita etiam de calido & frigido ſeſe

Conſert lapidẽ cum cœlo.

res

@

res habet. Nam quod in hac parte terræ deest, cœlum abundè ſuppeditare poteſt. Cœlum tamen nec calidum nec frigidum, nec humidum nec ſiccum. Corpus eſt ſimplex, perfectũ in ſua extrema perfectione, in qua in æternum manebit. Ac in ipſo omnis perfectio incluſa eſt, & proprietates omnes: ita vt quicquid terræ, herbis, arboribus, pecudibus, animalibus, hominibus hîc opus eſt, cœlum id omne hîc abundè ſuppeditet, magna ſua perfectione, quã Deus ei infudit, divina ſua ordinatione, ac mirãda perfectione.

Cap. 63.

ITAQVE in hunc modum lapidem noſſe diſces extra medicinam tertij ordinis. Lapis enim noſter eandem proiectionẽ habere debet, quam Deus cœlo invincibili infudit & conceſſit. Itaq; debemus etiam lapidi noſtro infundere eaſdem proprietates, philoſophica noſtra medicina, eandem vt vim & proprietatem habeat, in ſimplici corpore exiſtens. Cumque omnes eaſdem proprietates ac vim habet, tum noſter lapis eſt: & quandiu eas non habet, lapis noſter non eſt. Ita te docui quomodo, & vndè lapis ſit parandus, & quibus proprietatibus, antequam nomen lapidis philoſophorũ accipiet, &c.

Lapis eandem proiectionem habere debet quam cœlum invincibile.

Cap. 64.

ITEM nunc ſumes corpus, aut terrã aut fermentũ, aut quocũq; nomine appellabitur, ac

Corpus aut terra aut fermentum ſumendũ ac ponderandum.

@

ac ponderabis quàm graue ſit, ac in libellum tuum referes, ac huiuſmodi vitro indes. Tum verò 8 partes fermenti accipe.i. ſi habes 8 vncias fermenti, vnciam 1 tui ſpiritus ſublimati pondera, atque etiam exiguo vitro inde, ac aquam deſtillatam ſuperfunde: atque etiam aquam deſtillatam fermento ſuperfunde. Impones verò ſingulis vitris, exiguum vitrum leuigatum quod ori quadret: ac pone vtrumque vitrum in calido balneo, ac ſtatim vtrumqne in aqua nitida ſolvetur. Quo facto, aquas ambas confunde, atque agita ac moue, ac probè inter ſe miſce. Facilè enim inter ſe miſcentur: cupiunt enim altera alterius ingreſſum. Anima cum ſpiritu in proprium corpus ingredi cupit. Maritus propriam coniugem expetit: ac coniunx proprium maritum. Terra ſicca & frigida, aquam calidam & humidam appetit. Ita alterum alterius amplexum expetit, ac ingreſſum vſque ad fundum ac interiora radicis eorum. Ita hîc perfecta mixtio. Atq; etiam perfectior mixtio non eſt vlla quam aquæ cum aqua. Nullum hîc eſt interſtitium, continuo ſine mora alterum in alterum ingreditur. Cupiunt enim vtraque, alterum amplecti alterum ob magnam munditiem quam vtraque habent. Itaque vtraque in aquam nitidam reducito, ac permiſce aquas inter ſe, vti dictum eſt, ac tum alembicum

vitro

@

vitro impone, & receptaculum ad roſtrum pone in balneo: ac humiditatem balneo deſtilla ad eam ſiccitatem vt pulvereſcat. Tum exime, ac fixandum pone in fornace ſecreta, modis omnibus vt in opere albo doctum eſt: ac calorem adhibe ad eundem modum, vt in opere albo doctum eſt. Ac breui temporis ſpacio omnem materiam nigram conſpicies. Tum ſcias veram coniunctionem accidiſſe, ac ſub nigredine albedinem latere. Et ſcies, niſi nigredo ſeſe in opere oſtenderet, nullam mixtionem nec coniunctionem fore: nec vnquam alterum cum altero fixari poſſet. Ac vbi nulla nigredo ſeſe oſtendit, ibi nulla fixatio inter animam, ſpiritum & corpus accidit. Nullum enim medium eſt quod ea ſimul teneat: quod medium eſt Sal illud Sapientum, quod animam, ſpiritum & corpus continet, atque alterum in alterum vt ingrediatur, facit. Sal illud etiamnum in interiore parte corporis iacet. Spiritus enim animam è corpore non eduxit. Atque vbi ſpiritus animam è corpore non educit, ibi ſal naturæ manet in interiore parte mixturæ reconditum: eſtque ſal medium illud quod ſpiritum & corpus & animam continet. Ac ſal illud tum in interiore parte mixturæ ſepultum iacet. Quomodo igitur Sal illud ſe cum illis permiſceret, cùm ex interioribus mixturæ non educitur

Humiditas balneo deſtillanda, in eam ſiccitatem vt puluereſcat.

Fixandum eodem modo vt in opere albo, atq; calor eodem modo adhibendus.

Medium Sal Sapientum dicitur.

@

tur cum ſpiritu, ac ſecum ſal ſubvehit, quo modo tum ſal illud partem cum ſpiritu haberet? Sal enim hoc animam in ſe habet. Idcirco Veteres ſal illud, ſal animatum dixere; animã enim in ſe continet. Ideò mediator eſt inter corpus animam, & ſpiritum. Nam cum ipſis partem habere debet. Sua enim acrimonia ſpiritum, corpus atque animam continere debet, atq; vt alterum in alterum ingrediatur, efficere. Itaque cum ſal iſtud cum ſpiritu è corpore non educitur, ac ſal ſecum ſubvehit quod in ſe animam habet: atque ita nullam partẽ cum ſpiritu habet: nam in profundiore parte corporis remanet. Ita ſal vnâ cum ſpiritu è corpore educendum eſt, in ſe animam habens: ac ſpiritus ſecum ſubvehere debet, ac fieri vnum cum eo: ſi alioqui mediator ſit futurus inter ſpiritũ & corpus. Hoc enim ſal animam in ſe habet: corpus verò abſque anima ſua viuere nequit, nec anima ſine ſpiritu eſſe. Itaque ſal vnum eſſe debet cum ſpiritu, ac ſpiritus vnum eſſe cum ſale. Quare ſal illud intermedium eſt inter ea, ſi alioqui ſimul ſint manſura. Ac *Arnoldus de villa nova* ait; *hoc Sal mirabile eſſe.* Atque hac ratione prædicta planum eſt, nullam fixationem in rerum natura poſſe fieri, quæ ad extremum perfecta permanſura ſit, vbi hoc ſal è corpore cum ſpiritu non educitur, vti priùs dictum eſt.

Cur Veteres ſal illud ſal animatum vocarint.

ITAQVE

@

Cap. 65.

ITAQVE omnes illi errant qui vllas amalgamationes faciũt cum Sole & Mercurio, aut cum Luna & Mercurio, ac fixandas ponunt, ac vnum cum altero fixare volunt. Nequaquã fixabunt, nec iam nec vnquã. Nam sal illud in profundissimo solis ac Lunæ iacet: idq; apud se animã Solis & Lunæ habet: nec potest vlla materia quæ in rerũ natura sit ex interioribus Solis & Lunæ educi, quam suo ipsius spiritu, ac non alienis spiritibus. Idque non potest in Sole & Luna nec iam, nec vllo tempore fieri. Nam Sol & Luna ... aperiri & reserari debent, vt spiritum suu... ex se emittant, ac spiritus sal attrahet anim... in se ferens, ex interioribus Solis ac Lunæ ... secum in cœlum subvehet, ac vna natu... cum eo fiet. Cùm igitur iam corpus mu... dum ac purum est, ac spiritus cum sale in ... animam ferente, anima itidem munda & pu... ra existente: ac tum iterum conflantur iuxta corpus suum proprium idque mundum, vera coniunctio fit, ac nigrescit. Ac vbi hæc materia non est, ibi nulla nigredo sese proferet: ac vbi vera coniunctio non est, ibi nigredo sese non ostendit. Ita planum fit, omnes amalgamationes, omnes fixationes cynabrij, aut alia ficta insana opera omnia falsa ac fraudulenta esse, quamvis speciosa videantur, per rationes prius à me doctas.

Omnes illos errare qui amalgamationes faciunt cũ Sole & Mercurio, aut cum Luna & Mercurio, ac quare

Vbi vera coniunctio nõ est, ibi nigredo se non ostendit.

Ita-

@

Itaque omnes falſas opiniones vita, ac perpende ſedulo quod te docui : vt in philoſophia illuminari poſſis : ac intelligas ſermonem quo veteres ſemper in libris ſuis vtuntur.

Cap. 66.

LAPIS noſter ex vna re educendus eſt ac non ex pluribus: nec quicquã peregrinũ ei adhiberi debet, nec minori nec maiori quantitate. Verùm animam ei extrahas, ac ſuperflua ei tollas, ac mũdes: & corpus præpares, ac ſtatim animam denuò illi infunde, & in ſæcula victurus eſt, &c.

Cap. 67.

Regimen ignis perſequendum ab vno colore in alium.

ITAQVE nigredine conſpecta, certus ſis veram coniunctionem factam eſſe : atque ignem perſequere ab vno colore in alium, qualiſcunque tandem color ſit, vt in opere albo doctum eſt. Cumque id vides, aliquid exime, ac pondera, ac ſuper lamina candente an fixum ſit, proba, & ignem ferre poſſit. Itaque exime ac calcinandum pone candore modico ad horas 24 in fornace reverberatoria, aut in fornace camerata. Tum ſinas frigefieri. Frigefactum, pondera, quantum ſit eius pondus : ac tum ſolvendum pone, modis omnibus, vt ante dictum eſt. Cumque vtraque in aquam claram ſoluta fuerint, vtramq; aquam ſimul miſce, vt priùs doctum eſt. Deſtilla humiditatem ex balneo, vt prædictum

@

dictum, pone denuò fixandum in fornace ſecreta, modis omnibus, vt ſuprà doctum eſt, &c.

Cap. 68.

SCIES item pro ſecreto ſolutionem iſtam ſpiritus ac corporis non eſſe neceſſariam: ſed opus multò ſubtilius ac fortius evadit. Dico lapidem poſt ſuam perfectionem, in vnaquaque ſolutione & congelatione centum in ſua proiectione lucrifacere. Atque etiam certius eſt, vt fermentum & ſpiritus vtraque in aquam nitidã ſolvantur, quam ſi ſicca inter ſe permiſcerentur. Quæ enim melior ac certior mixtio quam aquæ cum aqua? vt prædictum eſt.

Solutione ſpiritus ac corporis iam dicta opus multò ſubtilius ac fortius evadit.

Nulla melior & certior mixtio quam aquæ cum aqua.

Cap. 69.

SCIES præterea cùm ſpiritus cum fermento fixus eſt, etiam opus non eſſe, vt tum calcines & ſolues: Sed vnaquaque calcinatione & ſolutione te mille lucrifacturum in proiectione. Opus enim adeò ſubtile frequenti calcinatione cum ſolutione, evadit, vt ſit incredibile. Ac propterea te doceo vt fermenti partes 8 atque 1 ſpiritus ſumas, quia ſæpè opus fixabis, & ſæpè calcinabis, ſolves & congelabis: opuſq; adeò ſubtile evadet, quam fieri poteſt in fundo, vt poſt ad altiorem proiectionem perveniat. Sumi poſſent 4 partes fermenti & quinta pars ſpiritus, ac ſimul permiſceri. Sed tum toties calcinare

Frequenti calcinatione opus admodum ſubtile fit.

Fermenti 8 partes ac 1 ſpiritus cur ſumenda.

@

non posſes nec ſolvere, nec congelare. Opus enim nimis fuſibile fieret. Ita vt ſæpè calcinare, ſolvere & coagulare non posſes, quia nimis facilè fuſibile tibi inter manus fieret, ita vt nullam flammam ferre posſet. Quare ſi opus altum vis efficere ac ſubtile, multas partes fermenti, ac paucas ſpiritus ſumito, ita opus tuum ſæpè calcinare, ſolvere & coagulare poteris. Ac ſive multas, ſive paucas partes ſpiritus fermento apponas, tempus æquè longum eſt. Nam ſi parum ſpiritus fermento apponas, opus facilius fixabitur: ac ſi multum ſpiritus fermento addideris, ſtabit diutius antequam fixabitur. Proinde facito modis omnibus, vti antè dictum eſt, in 8 partes fermenti vnam ſpiritus ſumendo, ac ſolve, permiſce ſimul, congela & fixa, calcina, ac tum ſolue ac miſce modis omnibus, vti ſuprà dictum eſt, donec materia adeo fuſibilis fiat, vt iam ſeſe non amplius candefieri aut calcinari permittat. Tum deſine, ac ſpiritum ei da, donec ad perfectam albedinem pervenias. Item vbi perveneris ad perfectam albedinem, procedes atque operaberis, augmentatione ignis per gradus, donec ad perfectam rubedinem pervenies, ac facies per omnia, vt te in opere de Sole docui. Tum demùm gaudeas, vbi ad perfectam rubedinem perveneris.

Item

@

Cap. 70.

ITEM ad lapidem tuum multiplicandum in virtute & viribus eius, ac non in magnitudine eius. Sed exaltabit se in sua nobilitate ac subtilitate: ita vt iam faciat 10000 in sua proiectione. Cùmque tum multiplicatus est, ac subtilis effectus, atque exaltatur ad magnas vires & potentiam, facilè 100000 faciet in proiectione. Ac si lapidem istum ter multiplicares ac subtilem faceres in virtute & potentia, proiectio eius infinita esset, ob magnam subtilitatem quam tum lapis esset habiturus. Imò lapidem toties multiplicare posses, ita vt nunquam ad finem proiectionis eius pervenires; ob magnam eius subtilitatem ac virtutem quam nanciscereturetur. Sed facilè tam sæpè ipsum multiplicares, vt nullis vitris continere posses, recederet ac abiret, adeò subtilis lapis fieret, vt cùm solvere velles, vitrum penetraret invisibiliter, ac vitrum integrum maneret: ac lapis vitrum in speciem & colorem Rubini converteret. Vitrum enim liquandũ pone lapide confecto, ac de lapide proijce tantum ponderis super vitrum, quantum sumeres si Iovem in Solem velles converteret: lapis vitrum liquefactũ convertet in colorẽ, qualis ipsius est, in speciem & colorẽ inquam pretiosi Rubini. Ac retine ita, liquefactum

Quomodo lapis sit multiplicandus.

@

in eo crucibulo ad ſemihoram, ita materia dureſcet, adeo vt neque iam nec vllo vnquã tempore liqueſcat: eritque eãdem duritie, eodemque colore cum pretioſo Rubino ſine maculis. Fuitque magna diſceptatio inter Veteres, dicentes: vitrum illud ita coloratũ vti dictum lapide, melius & naturalius eſſe Rubinis naturalibus: ſicuti reperis in libro de lapidibus quẽ Hermes Philoſophus compoſuit: ait enim: In quamcunque rem lapis noſter proijciatur quæ liquefieri poteſt, quæ metallum non eſt, ſitque res illa vnius naturæ, eam cõverſurus eſt in ſe, quantum fieri poteſt: ſed non eodem gradu quo ipſe eſt: ſed eo gradu qui naturæ poſſibilis ſit. Quemadmodum dominus Deus hominem ſui ſimilem condidit in ſæcula, ac in eãdem libertate, ac in pluribus alijs partibus, quæ hoc loco ſcribere nimis longum foret, materiam enim noſtram nihil attingit. Itaque dico lapidem eas res ſolas in ſui ſimiles convertere, quæ metalla non ſunt, quæque vnius ſunt naturæ. Nihil autem in rerum natura quod vnius naturæ ſit reperitur, quam cryſtallus, aut vitrum, aut lapides prætioſi. Illa enim ex rebus compoſitis non ſunt, ſed ex re vna. Nam ex vitro aut cryſtallo nihil aliud confici poteſt, quam ex vitro vitrũ, nec ex cryſtallo quam cryſtallum: ſed coloribus imbui poteſt quibuſcunque. Nam album vitrum

cry-

@

cryſtallinum ſeſe habet inſtar elegantis tabulæ complanatæ, in qua quidlibet ſcribere poſſis: pari modo quolibet colore album vitrum cryſtallinum imbui poteſt: ac quò color nobilior, ac pulchrior ac ſubtilior eſt, eò vitrum nobilius ac præſtantius eſt. Ita etiam eſt in lapide, cum præſtantiſſimũ ſuum colorem vitro cryſtallino, aut cryſtallo infudit: ac ſui ſimile efficit, colore, pulchritudine, verùm non eodem gradu & potentia in qua lapis eſt. Nam vitrum illud nullam habet vim convertendi rem vllam, aut proiectionem faciendi. Verum eſt nobiliſſimum pulcherrimum & lucidiſſimum quod in rerum natura ſit: imò melius auro, quia natura nobiliſſima ei infuſa eſt, quæ ſub circulo cœleſti ſit. Itaque veteres in hoc conveniunt: vitrum hoc ita converſum eſſe tali gradu, vt nunquam liquari poſſit, nec igni comburi: eſtque tam nobile & præſtans ac præſtantius Rubinis Orientalibus, per rationem prædictam. Qui itaque ſumeret lapidem, ac vitrum cryſtallinum forti crucibulo inderet: cumque vitrum iam liquefactum eſſet, de lapide ſuper ipſum proijceret, donec color benè placeret. Nam lapis imbiberetur in vitro liquefacto, vt oleum in corio ſicco: cumq; iam color tibi arrideret nihil amplius injiceres: ac ſineres tum vnâ cum lapide fluere, donec ſe cõſtitueret in Regulum, ac du-

@

rus & pellucidus fieret. Id enim vna ex operationibus, viribus ac virtutibus lapidis noſtri eſt, quòd res omnes cũ quibus ſeſe miſcet, liquidas convertat in non liquidas. Omnes res duras, molles efficit: ac omnia corpora mollia, dura: ac quicquid cõbuſtibile, incombuſtibile. Cùmq; iſtam proiectionẽ non haberet, nomen lapidis accipere non mereretur. Tùm ſolummodo medicina ſecundi ordinis foret, nec quicquam amplius. Lapis omnes eaſdem proprietates in ſe habere debet, quas cœlũ invincibile habet. Nam quicquid hîc in terra deeſt, cœlum abundè ſuppeditare poteſt: non tamen eius naturæ eſt cuius illud eſt quod nobis hic ſuppeditat. Ita ſe res etiam habet cum lapide noſtro. Omnia corpora ſicca humectat, ac omnia corpora humida exiccat: omnia corpora frigida calefacit, ac omnia corpora calida frigefacit, omnia corpora immunda mundificat. Atq; etiamnùm multò plura facit, quam hic explicare poſſumus. Tamen noſter lapis nõ eſt naturæ vllius harum rerum, quarũ prius hîc mentionem fecimus: quemadmodũ cœlum invincibile facit; ſed omnis potẽtia ei à Magiſtro arte divina impreſſa eſt, atque ignis adminiculo, ita vt potentiam & virtutem ſit nactus: de quo gratiæ Deo agendæ.

Lapis omnis eaſdem proprietates in ſe habere debet quas cœlum invincibile.

Cap. 71.

Quomodo tales Rubini ſint conflandi.

IAM ſi fortè tales Rubinos cõflare velis, facito vti dictum eſt: cumq; frigefacti fue-

rint exime, ac disseca, atq; exacue super mola super quâ lapides pretiosi exacuuntur, magnos aut parvos, provt libet, ac bellè expolias. Ac habes præstantes Rubinos sine maculis cor hominũ exhilarãtes, atq; hero victoriam cõciliantes, &c. Ac vim istam receperũt ex virtute lapidis in sese operãte. Ideò dico: Tam sæpè lapidẽ multiplicares, vt tam subtilis esset, cũ denuò solveres in illa rubra aqua ardente, vt vitrũ invisibiliter penetraret, ipsumq; amitteres, ac vitrũ integrũ maneret, sed rubrũ ac pellucidũ fieret in morem rubini, ac durũ ac incõbustibile, vti dictũ est: ac nobili tuo lapide privareris: atq; tã spiritualis fieret, vt ad extremũ nullis vasis vitreis quibuslibet quãvis 10 pedes spissis, contineri posset: isq; ea penetraret ob magnã subtilitatem multiplicationis eius, ac magnã potẽtiã. Itaq; lapidẽ sume, ipsumq; in hunc modum multiplica. *Cap. 72.*

ITem cõfice aquã fortem ex vitriolo clarificato, ac à fęcib⁹ præparato, & salnitro ana. Ex his aquã fortem destilla secundũ artem. Tum caput mortuũ ex olla vitrea sume, ac tenuiter pulveriza: tũ cõtere sup lapide: tũ in aqua cõmuni destillata impone, atq; omne sal extrahi sinito: tũ per philtrũ deprome, vt mundũ à fæcibus habeas: cõgela denuò: cũq; cõgelatũ est, pulverẽ impalpabilẽ indè cõfice, eũq; pulverẽ ollæ vitreæ immitte: atq; ibi

@

aquam illam fortem denuò ſuper pulverem funde, quam inde deſtillaſti, ac pone iterum deſtillandum, ac deſtilla quicquid deſtillare vult. Tum caput mortuum iterum exime, atque in pulverē contunde, vt prius; ac modis omnibus vt ſuprà, facito. Hocq; opus itera tandiu, donec ſal omne cū aqua forti omnino deſtillaveris. Tum aquam præſtantem habes rubrā lucentem de nocte, inſtar ignis lucidi. Tum aquam illam ſumptam in balneo rectifica, identidem deſtillando ac denuò ſuperinfundendo: ita vt ad extremum omne deſtillatum ex balneo habeas. Tum aqua tua pretioſa præparata eſt, in qua lapidem tuum multiplicabis & aperies. Item lapidem tuum ſume, atq; in ea aqua ſolue, ac ſtatim ſolvetur, ac in tepido balneo pone, ac alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo ad roſtrum vbique probè lutato, balneum calidum tene: ac cùm aqua fortis tranſierit, pulverem proba candenti laminæ impoſitum, ac vide an ſubvolet, vt alijs locis doctū eſt. Tùm denuo aquam illam ſuperfunde, atque iterum firmiter luta, ac denuò deſtilla vt priùs, donec non amplius ſtillet. Tum iterum puſillū pulveris proba, ac vide an paulo magis avolet: ac ſi nihilo magis avolet quam prius, rurſum aquam fortem ſuperfunde, ac alembicum ſuperimpone, ac receptaculū iuxta, luta vbique probè, ac rurſum

Aqua præſtans rubra lucens de nocte.

@

ſum tepido balneo deſtilla. Idque facito modis omnibus vt priùs doctum eſt. Atque hoc opificium itera tandiu, donec omne ſimul à candenti lamina ſubvolet: tum ſatis apertũ eſt, tum verò ſublimãdum pone modis omnibus vt prius. Iſtamque ſublimationem ter quaterve iterabis ſemper nullis fæcibus additis: tum ſatis eſt. Tum exiguam particulam eius quod ſurſum ſublimatũ eſt ſume, ac fixandam pone in fornace, in qua ſpiritus calcinantur, in tali vitro quale hîc appoſitum eſt: atq; exiguo vitro levigato ori impoſito: primũ puſillũ caloré adhibe; atq; aliquoties per gradus ignem auge, vt in opere doctum eſt.

Cumque fixum eſt, pondera quantum ſit pondus eius quod fixatum eſt: ac tum pro 3 partibus fixis, vnam ſpiritus ſume, ac rurſum fixandum pone, vt prius doctum eſt: atque ita facito donec omne quod ſublimatũ fuerat, fixum ſit. Ac facilè fixabitur. Fixum enim in omnibus ſuis partibus fuit. Ac partes aliæ quæ primæ parti adduntur, facilius quam prima fixantur; vna enim pars aliam fixat. Ac in multiplicatione nulla nigredo intervenit: nec vlli colores orbis ſeſe oſtendunt, nec albedo vlla. Nec in ſublimatione quicquam ſe præter rubedinem oſtẽdit: nec in fixatione ſeſe color alius præter proprium mani-

In multiplicatione nulli colores ſeſe oſtẽdunt.

manifeſtat, is eſt egregia rubedo. Lapis enim nullum colorem alium præter rubedinẽ habet. Eſt enim tantummodo vna ſubſtantia, ſimplex materia, vt eſt cœlum invincibile. Scies item quamvis ſublimaretur, non fixitate ſua privaretur, & cùm lapis confectus ac paratus eſt in extrema virtute eius, tum lapis iterum aliter ex ſua eſſentia in aliã fabricando mutari non poteſt. Nam ſi lapis ex ſua eſſentia extrahi poſſet in aliam eſſentiam aut naturam, aut ſi mutari poſſet: lapis Philoſophorum non eſſet, nec ſimplex eſſet: nec corpus glorificatũ. Non, non. Sermonẽ meũ ritè intellige. Lapis in nullã aliam naturam aut eſſentiã mutari poteſt, poſtquã perfectus eſt. Eſt enim tantũ vna res: idq; in ſuo gradu intellige.

Cap. 73.

Queſtio eiuſq; ſolutio.

NVNC quærat aliquis: an lapis nulla ratione mutari poteſt? ante fixus erat atq; ignem ferebat: ac doces me vt ipſum denuò volatilem efficiam, ita vt ſublimem. An non igitur reductus eſt ex fixa eius corporea natura, in purè ſpititualem naturam? Rectè dicis ignem ipſum primùm tuliſſe: ac pòſt volatilem factum: vtrumque verum eſt. Idcirco ex natura ſua non eſt reductus in naturã aliam: ita eſſe debet: ac ni ità eſſet, nullam proiectionẽ faceret. Id enim quod proiectionem facit, debet eſſe ſpiritus, anima, & cor-

@

corpus æquè fortes ac potentes: ac si talis nõ esset: sed corpus fortius esset quam spiritus, aut spiritus potentior quã corpus: tum in eo contraria natura esset: tum res vna non esset. Lapis noster est corpus, anima & spiritus, atque hæc 3 vnum sunt in simplici essentia inseparabiliter: æqualia magnitudine, viribus & potentia: vnum ab altero separatum non est: nam vna est essentia, vna natura simplex, alterum sicut alterũ est. Tamen tria sunt, spiritus, anima & corpus, sunt in vnum vt intelligimus. Verba mea funditus intellige, ac lapidem nosse disce, cuiusnam naturæ esse debeat.

Cap. 74.

Scies item pro magno secreto lapidem nostrum neque fixum neque volatilem esse. Est simul spiritus & corpus, vtraque spiritum & corpus in sua natura habere debet, vtraque æquè valida, vt prius rationibus tibi demonstravimus.

Lapis noster neque volatilis est.

Ac quod videatur esse fixus, ignemque ferre, id fit ob soliditatem, ita vt partes lapidis tam in vnum cõpactæ sint, vt nulla res in rerũ natura tam arctè in vnum cõpressa sit, quã est noster lapis. In orbe enim non est tam subtilis ac mũda res, quã noster lapis. Ac quò res aliqua subtilior ac purior, eò partes subtiles ac puræ firmius coeunt, ac cõprimuntur in vnũ, ac gravioris sunt ponderis. Amant enim se invicẽ, adeò vt in vnum cõprimantur, ita

Cur videatur fixus, ignemque ferat.

@

ita vt difficulter ſeparari queant. Vide præſtantiam eius ignem expectare: ac ignis partes eius ſeparare nequit, quia adeò firmiter in vnum compactū eſt: & tamen purus ſpiritus eſt: nam multò facilius volat poſtquam apertum eſt, quam vlli ex ſpiritibus: Idque ob magnam ſubtilitatē ac puritatem quam habet in ſua natura. Non reſiſtet igitur lapis noſter melius & fortius igni? nam ex corpore ſimul & ſpiritu eſt: ac corpus tam ſubtile eſt: imò ſubtilius erat quam ſpiritus. Ac iam corpus & ſpiritus vnum ſunt in vna eſſentia ac vna natura. Quantò fortius noſter lapis igni reſiſtere poterit, quam aurū quod etiamnum eſt vt à natura formatum eſt, eſtque purus ſpiritus, ac igni reſiſtit: debet itaque lapis decies millies fortius igni reſiſtere, quam aurum. Cumque iam lapis noſter apertus eſt ac reſeratus aqua noſtra ardenti, quæ partes eius compactas ſeparat: atque vt attollantur atque inflentur facit in morem ſpongiæ. Si aurum aſcendit igni puſillo facilius quam vllus ſpiritus ob ſubtilitatem quam illi natura cōceſſit: quantò facilius ac velocius noſter lapis aſcendet ab igni exiguo calore quam aurum? Lapis enim noſter extremam ſubtilitatem habet omnem, quam illi natura dare poteſt. Atque artifex ei extremam virtutem ac ſubtilitatem infudit, ſubtilitate ea quæ dari ipſi poteſt. Ita vt centies

@

ties millies ſubtilior ſit quam aurum. Itaque lapis noſter facilius aſcendere quam aurum, debet: quia multò ſubtilior eſt. Ac cùm ei partes eius denuò coniunctæ ſunt minori proportione, ita vt partes ſimul comprimantur, ita vt iterum in vnum coactæ ſint: quod fixationem appellamus: lapis denuò ignem expectabit, vt prius fecit: ac millies fortius igni, quam prius reſiſtet. Multo enim iam ſubtilior quam prius eſt. Nam quò ſæpius lapis aperitur ac ſublimatur, ac rurſum ſimul cogitur, ita vt denuò in vnum comprimatur, quod fixationem vocamus: eò firmius cohæreſcit, ita vt partes ſubtiles ob magnam ſubtilitatem tam firmiter in vnum cogantur, vt centies millies melius igni reſiſtat quam prius, &c.

Cap. 75.

SCIES item, cùm lapidem multiplicas ac attollis in altitudine ac viribus, in natura ſua non mutatur: non fit niger, nec quoſlibet colores de ſe mittit: ſed in propria ſua eſſentia permanet, ac in ſuâ ipſius naturâ, in quâ prius fuerat. Nam ad extremum perductus eſt, ita vt ſimplex eſſentiæ factus ſit, ac natura ſimplex. Ac natura ipſum non poteſt vlla ratione mutare, nec vlla arte quæ in orbe ſit. Verum ipſum ſubtiliorem potes reddere quã ſit: ſed in propria eſſentia ſua permanet, ac in propria natura in qua eſt, &c.

Lapis non mutatur, ſed in propria eſſentia permanet, & quare.

Itaque

@

Cap. 76.

ITAQVE lapidem tam ſæpè aperire ac reſe-rare potes, vti priùs dictum eſt: ac poſtea ſublimare: ac pòſt partibus exiguis denuò cõpingere, ita vt partes eius denuò in vnum cohæreſcant: quod nos fixationem appellamus. Fixare quidem nuncupamus: ſed fixare non eſt: eſt tantummodo condenſatio, ita vt omnes eius partes ſubtiles rurſum in vnũ cogantur, arctè ſimul, ita vt prius fuerant, ita vt denuò ignem expectet: ita vt rurſum proiectionem facere eo poſſimus, vt prius faciebamus. Ita lapidem tuum facilè ter quaterve multiplicare poteris, nec ſæpius. Nimis enim ſubtilis fieret, adeò vt inviſibiliter tibi elaberetur, cùm in aquam perductus eſſet, ob magnam ſubtilitatem eius, vt ſe ſuprà docui. Itaque lapidem tuum attollere potes in ſupremum eius gradum adeò, vt hic infra circulum Lunæ materiam tam nobilem & ſubtilem, quam lapis eſt, non ſit reperire. Nam cum iam ita ſublatus eſt, vt magis attolli non poſſit, nec ſubtilior efficiri: nulla materia terreſtris lapidem ſuperare poteſt, nec nobilitate, nec ſubtilitate, nec pulchritudine, nec potentia, nec viribus, nec mirificis influentijs & virtutibus quæ in eò incluſæ ſunt, cùm ad ſupremum eius gradum eſt perductus, quemadmodum in proiectione demonſtrabitur, &c.

Condenſatio Lapidis, quæ impropriè fixatio.

Scies

@

Cap. 77.

SCIES deinceps veteres Philosophos lapidem suum ad eum modũ cõficere solitos, vt priùs doctum est, antequã ars aquarũ fortium esset reperta. Nam ad illud vsq; tẽpus corpora erant aperienda lentè, videlicet, calcinãdo, reverberãdo, solvendo in acri nostro aceto, ac cõgelando, donec noster lapis spiritualis esset: ac tum vlterius operabãtur, vt priùs doctũ est. Cùmq; iã lapis omnino perfectus esset, nõdum verã artem lapidẽ suum multiplicãdi habebãt in virtute propria: sed paulatim in quãtum vt ipsum p perfectione eius conarẽtur subtilẽ efficere, solvẽdo in nostro aceto acerrimo, ac cõgelando donec in clarum oleum permaneret: cùmque oleum denuò durum in massam cupiebant efficere: Solẽ præparatum sumebãt, videlicet corpore exutum ac rubrum in morem sanguinis, ac cum eò oleũ suum permiscebant semel solvẽdo & cõgelando: ac tum in fornace secreta ponebãt, calore tẽperato, donec cõverteretur in obscurã massam rubram instar sanguinis draconis, quæ iam ob solutionẽ & cõgelationem frequentẽ multò subtilior quam prius erat. Id posteri animadvertẽtes acumẽ mentis exacuerunt, ac aquam fortẽ adinvenêre, quæ viam illis multum abbreviauit. Aquam enim fortem confecêre, vt priùs dictum est, in qua vtrumq; corpus terere poterãt ac molere, vtriusq; partẽ vnã sumentes, postquam

Quomodo veteres ante inventas aquas fortes lapidem suum confecerint.

Posteri aquas fortes adinvenêre.

mundata essent; ac tum aquas miscebant, atq; ita regebant vt mixtio sine fæcibus esset pellucida & clara. Ac facilè tum lapidem suum spiritualem efficiebant: atq; tum porrò lapidem suum ad extremã perfectionem perducebant: quem tum eâdem aquâ forti prædicta probè rectificatum, subtilem efficere ac multiplicare in propria virtute vti libebat, poterant: idque modis omnibus, vt prius rectè doctum est. Ita aqua fortis magnum adminiculum est ad opus abbreviandum, & ad altiorem perfectionem lapidis perducendum.

Cap. 78.

Quomodo spiritus viri rubri in corpus mulieris candidæ infundendus.

DEINCEPS breviter te instituere cupio, quo pacto spiritum viri rubri in corpus mulieris candidæ infundere poteris. Estque nobile ac delectabile opus, aut via in arte, vt audies. Sume igitur primùm Lunam super testam aut cupellam sicce purgatam, ac probè à plumbo reflatã: solue in eius aqua alba, eam præcipita, ac sal aquæ ablue, ac reverberandam pone, vt probè intumescere possit, ac tùm in aceto rectificato solue, quicquid solui velit, omnesque solutiones in vnum congrega. Ac quicquid solui respuit, iterum reverberandum pone: & tum solve vt suprà. Atque ita persequere donec omne solutum fuerit in aceto. Tùm aceto per destillationem separato solue in aqua cõmuni recti-

@

rectificata omne quod ſolui vult: ac denuò congrega omnes ſolutiones in vnum: ac quicquid non ſolvitur, exicca, ac in aceto ſolve, ac ſi ne ibi quidem omne ſolui velit, iterum paululum reverberare debes, ac in aceto facile ſolvetur. Et vt meliùs in aqua ſolvi poſſet, non foret inutile ſi ita pauliſper ſtaret fermentans in aceto. Tùm acetum per deſtillationem ſepara, ac ſolvendum in aqua communi pone: idque perſequere, donec omne ſolutum fuerit in aquã claram. Tum id deſtilla: ac Lunam parumper calcinandam pone, vt ſpiritus aceti indè ſimul omnes aſcendere poſſint. Tùm ſolue iterum in aqua communi, & ſi quid eſt quod ſolui nolit, id denuò præpara ſolvendo in aqua communi, ac calcinatione, donec omne in aqua communi ſolvatur, ita vt nullæ fæces, aut ſpiritus aceti apud id remaneant. Tùm aquam ſiccè deſtilla. Ac Luna tua iam mediocriter ad opus hoc parata eſt: aqua enim fuit. Corpus hoc album ſerva in pyxide vitrea, in tua ſtupha ſicca, ita vt aridum maneat, donec eo tibi opus ſit, &c.

Cap. 79.

Quid Sole agendum mundificato in cæmento regali.

ITEM ſume Solem probè mundificatum in cæmento Regali, ac ſolve in eius aqua rubra, ac præcipitabis, bulliendo in magna quantitate aquæ communis probè rectificatæ; ac calcem probè à ſale ablue aqua præ-

dicta. Sinas ſiccescere, ac tùm aperiendum ponas calcinationibus in fornace camerata dies 16, aut reverberatoria 12 dies, lenta flamma. Tùm pone in eius aqua rubra rectificata ſolvendum in balneo, ac ibi dies 88 ſinas putrefieri. Pòſt aquam illam deſtilla, idque quod in fundo remanet, crucibulo vitreo ſuprà levigato inde: eumque exiguo rotundo & plano ac æqualiter levigato, ac pone in magno receptaculo per medium

ſecto, vt hîc videre potes ſuper vitreo puſillo tripode, partem ſuperiorem amputatã denuò ſuperimpone, ac alembicum receptaculo ei addito, omnibus probè lutatis: atq; ita in fornace pone cum arena aut cineribus, tam profundè, vt materia facilè 2 aut 3 digitos latos cineribus tecta ſit. Ignem puſillum primùm adde, atque aliquoties vehementiorem, donec magnum receptaculum modicè candeat: ac in candore retine octo dies continuè. Sinas ſua ſponte frigefieri, ac paruum vitrum exime: ac ſi integrum eſt: dies octo ibi remanere ſinito: ſin ruptum eſt, alteri vitro inde quale priùs erat: atque in forti vaſe terreo

@

reo pone in hunc modum facto, quasi essent 2 crucibuli: leviga vt in vnum quadrent. Huic paruum illud vitrum impone probè lutatum: ac crucibulos itidem solidè luto obtura: ac cùm lutum siccum est, omnia simul in fornace calcinatoria pone, ac per gradus ignem strue, donec vas illud terreum candeat, ita vt Sol tuus non liquescat: atq; in eo candore retine 12 dies continuè: tùm spõtè sinas frigefieri: tum exime, ac Solem tuum rubrum instar sanguinis reperies: idq; indicio est, omnino exutũ corpore esse. Ac si ruber nõ esset, sed croceus aut intermedius, tum denuò solvẽdus esset in eius aqua rubra rectificata, ac porrò faciẽdũ, vt hic dictum est: id persequens donec ad plenũ corpore sit exutus, ac ruber instar sanguinis. Tũ in rubrâ eius aquâ forti rectificatâ pone, ad plenè putrificandum, donec omnino sit volatilis. Tum præcipita, à sale probè repurga: Solue in aceto, & in aqua communi rectificata congela, & calcina modicè in fornace in qua spiritus calcinantur, ad spiritum aceti inde separandum, ita vt nihil propriæ humiditatis natiuæ amittas. Pòst secundum artem sublima, vt alibi satis dictum est: ac sublimationem denuò itera, donec nihil omnino remaneat: tum

Rubedo Solis in morem sanguinis, quid significet.

@

ſpiritus probè paratus eſt. Atque eo incera corpus illud Lunæ, donec ad perfectam albedinem pervenias, qualis eſt oculorum piſcium. Ac tum albedinem porrò ad rubedinem perducas, vt priùs doctum eſt: ac ſi libet multiplica vim eius aut potentiam, aut facito liquidum, vt priùs in albo, atq; etiam in rubro ſatis declaratum eſt, &c.

De proiectione lapidis.
Cap. 80.

Quomodo proiectio ſit inſtituenda.

DEINCEPS docebo te quî & quo pacto lapide tuo vtêris ac metallis iunges ad tranſmutandum in Solem aut in Lunam. Scies itaque pro magno ſecreto, te nullam proiectionē in vllum metallum poſſe facere, quin priùs ad id præparari debeat, ad hunc modum. Si proiectionem in Iovem vis facere, liquabis ipſum in crucibulo, ac pones ſuper ib Iovis vnciam puræ Lunæ, ac ſimul colliquabis, ac lapidem tuum album ſuperijcies: ac tum Iupiter in veram Lunam tranſmutabitur, multùm aut parùm, prout lapis tuus ſubtilis eſt effectus, vt iam meliùs explicabitur. Ac ſi rubro tuo lapide operari vis, ipſum ſuper Lunam proijcies, ei nihil facere debes, quam vt eam liquefacias, ac tum rubrum tuum lapidem ſuperijcias, ac Lua tua verus fiet Sol, melior eo qui ex mineris adfertur. Ac ante

Metallū præparandum, antequam proiectio in id fieri poſſit.

omnia

@

omnia scies, cùm proiectionem facere vis, album tuum lapidem solummodò super Iovem proijcias, ac in nullum aliud metallum. Iupiter enim metallum Lunæ proximũ est. Iupiter enim crudum & incoctum est corpus, ac lapis nihil aliud facere opus habet, quam Iovem percoquere, vt alibi doctum est. Ac alia metalla facilè etiam transmutaret in Lunam, sed sunt immundiora Ioue, ac proiectio tum tam alta non foret. Atque etiã deberet lapis diutius in igni fluere cum metallis impuris, antequã sese in Regulum constituerent, quam Iupiter, &c.

Albus lapis tantummodo super Lunam proijciatur, ac quare.

Cap. 81.

ADHÆC proiectionem tuam facies rubro lapide super Lunam, id est metallum omnium purissimum super quod proiectio fieri possit. Atq; etiam nulla proiectio fieri potest rubro lapide, quã super Lunam. Nam si ipsum super Saturnum aut reliqua metalla proijceres, nullam super ea proiectionem faceret. Lapis enim ruber nihil præter Solem efficit. Ac scies à primo gradu ad tertium perveniri nõ posse, nisi secũdo præterito. Ita metalla imperfecta primum ad Lunam forent reducenda, ac tum ad Solem. Nullum enim metallum ad Solem pervenire potest, quin prius Luna sit. Imò Sol priùs Luna fuit, antequam Sol factus sit. Natura priùs inde Lunã generare debebat, antequã

Rubro lapide proiectio faciendã super Lunam, ac quare.

@

ad Solem perducere posset. Ita isthinc ad locum 100 miliaribus distantem perveniri nō potest, nisi iter intermedium transeas: ex vno extremo in alterum transiri non potest, nisi per medium transeas. Verum lapidem in quodlibet metallum proijce, ac Luna fit, siquidem metallum tuum vivificas, ac animā ei indis. Vt *Morienus* ait: *Metallum nostrum non est vulgare metallum, vivit, animamq; habet*. Itaque lapidem tuum nosse disce, quid sit. Nam eo nullæ res impossibiles fieri possunt. Nam rubro lapide Sol confici nō potest, nisi prius Luna sit. Nam supra Naturam operari non possumus quoad gradum. Natura enim non potest pervenire a primo gradu ad tertium, nisi transeat per secundum, qui inter vtrumque medius est: de quo in libro Vegetabili ac animali, multis in locis docebitur, &c.

Cap. 82.

Modus proiectionis tenendus.

ADHÆC modum proijciēdi nosces. Nam si lapidem proijceres super Lunā aut Iovem tam crudum quā factus est, aut ex vaso desumitur: materia lapidis ingredi metallū nollet, quamvis ei metallo animam indidisses, aut tametsi viuum corpus foret, sicuti Luna est: Lapis se cum eo permiscere nollet: quia tam subtilis, ac in vnum cōpactus est: quamvis etiam pulvis esset. Metallum enim crassum est ac liquefactum, ac si lapidem su-

per

@

per id proijceres, lapis liqueſceret, ac cõſiſteret ſuper metallum, ac ſeſe ſuper illud ſpargeret: ac metallũ retineret quominus fluere poſſet: metallum etiã defenderet ne ſulphur eius combuſtibile ſubvolare poſſet: nec ignis metallũ illud exurere poſſet auxilio ſulphuris eius cõbuſtibilis. Ita lapis metallum defenderet. Nam ſuper id iaceret, quemadmodum oleum liquefactum ſuper aquam fluitat. Sed lapis ſeſe permiſcere nollet cũ metallo, quemadmodum oleum ſe cum aqua permiſcere reſpuit: quamlibet oleum & aqua etiam contundantur: cùm iterum quieſcit, oleum denuò ſupernatat, atque oleum cuſtodit quominus alienæ humiditates in eam perveniant. Atque etiam oleum aquam ſervat quominus vllus aër inde eſpirare poſſit, nec ſpiritus ſubtilis vllus. Omnibus enim aquis quidam ſpiritus ſubtilior ineſt. Nam ſinas aquam rectam ſtare 4 aut 5 dies, aqua illa ſtatim fœtebit, cùm ſpiritum ſuum amiſit. Verùm cum oleo tecta eſt, quamvis aqua per annos 10 ſub oleo ſtaret, non fœteret: ita oleum aquam illam ab omnib. corruptionib. tueretur, atq; ſpiritum aquæ ſervaret, quominus avolaret. Qui fit quæras, vt oleum ſe cum aqua non permiſceat, ac ſemper ſupernatet? Oleũ enim aqua gravius eſt: quomodo igitur ſupernatat? Quotidie enim leve ſemper ſupernatare cernimus.

Omnibus aquis quidam ſpiritus ineſt ſubtilior, quo amiſſo aquæ fœtebunt.

Quæſtio exſq; ſolutio.

@

Cap. 83.

IN primis & ante omnia ſcies, oleum nullam partem cõmunem cum aqua habere, quamvis vnum corpus cum aqua fuerit: tamen nullam cum oleo partem habet. Nam quinta eſſentia quam oleum retinet in ſemine aut in re alia ex qua oleum extunditur aut deſtillatur, abijt. Nam cùm quinta eſſentia receſſit ab vlla re, in qua aqua, ignis, aër, terra, oleum ac ſal ſimul tenentur: cùm iam quinta eſſentia abijt, omnia pariter ſeparentur neceſſe eſt alia ab alijs: nec pòſt amplius ſimul coire volent, antequã glorificata ſint. Itaque oleum cum aquâ permiſceri renuit, quamvis cum aquâ vnũ corpus fuerit quintâ eſſentiâ colligatum. Ac oleum ſemper ſupernatat, tamen aqua gravius eſt. Noſtine quî fiat? Oleum multò ſubtilius eſt quam aqua, quamvis oleum multas partes craſſas habeat in ſe, atque etiam ſal armoniacum: atque partes olei firmiter in vnum cõpreſſæ ſint, ita vt ſepatari nolit. Atque aqua eſt elemẽtum ſolidum, ac valde apertum, ob craſſitudinem quæ ei ineſt: oleum verò ſubtile eſt atque igneum, ac firmiter in vnum compreſſum eſt: ac omnis ardor tendit ſurſum, atque omnis ſubtilitas tendit ſurſum: atque etiam partes firmæ ſeparari nolunt à ſe invicem, ita vt aquas ſpiſſas nolit penetrare ad mer-

Cur oleum quamvis aquâ gravius ſit, tamen ſupernatet.

@

mergendum. Ita vt oleum neceſſariò ſupernatare debeat. Ita quoque ſe res habet cum noſtro lapide, is etiam ſuper metalla natat, vt oleum ſuper aquam. Nam lapis nondum partem habet cum metallis, quamvis metallum fuerit: metallo gravius eſt: idque eſt quod ſit ſubtilior, ac firmiùs in vnum compactus: ac metallum ſtat liquefactum, eſtq; valdè ſolidum, vt aqua: ac lapis non eſt naturæ metalli, eſt enim iam quinta eſſentia: ideò ſe cum eo permiſcere non vult, nec ingredi. Atque ita ſupernatat ob firmas illas partes quæ ſeparari nolunt: ac lapis etiã ingredi non vult, atq; ita neceſſariò ſupernatare debet, ita vt in metallum ingredi nolit. Scies *Hermetem* dicere: *Lapis noſter partem habere debet cum corpore & ſpiritu, atque cum anima, antequam proiectionem faciet.*

Cap. 84.

SCIES porrò lapidem noſtrum partem habere cum corpore & anima & ſpiritu. Sed partes in lapide ſunt tali perfectione, ac tali ſpirituali ſubſtantia vnitæ, ac in vnum coactæ, vt ſe cum nullis craſſis, imperfectis, impuris partibus permiſcere nolint, niſi per medium, quod medium ſpirituali ſubſtantiæ coiunctum eſſe debet, ſiue albus ſiue ruber ſit. Nam nulla congregatio fieri poteſt in rebus vllis quæ ſibi invicē contrariæ ſint, quam

Nulla coniunctio rerum cõtrariarum fieri poteſt, niſi per medium.

@

quam per intermedium, quod res contrarias alteram in alteram ingredi facit: ac seſe invicem cõplecti, ac simul manere; qua de re multis in locis te docui. Ita etiam hîc in proiectione res habet. Lapis in metalla nigra, sordida immunda, & imperfecta ingredi non vult, sine medio. Nam nigra impura metalla imprimis lapidi contraria sunt. Quomodo igitur res illæ duæ contrariæ coirent vna in alteram sine medio? Profectò minimè nec iam nec vllo vnquam tempore. Medium adsit oportet, per quod medium, alterum alterum penetrabit. Iam quodnã erit illud medium per quod 2 illæ res dissimiles coibunt? Medium illud corpus vivum sit oportet & vnum cum mortuo, impuro, ac fœtenti corpore. Ac idem illud corpus viuum vnum esse debet in vno corpore cum lapide albo & rubro. Ac cùm iam hæc 2 mortua fœtentia metalla in seſe habent purum illud viuum corpus, quod vnum cum illis est, vt sunt anima & corpus: ac lapis siue albus siue ruber in ea proijcitur etiam in se habens idem illud corpus viuum, ac tum conveniunt, quodq; suum in suam naturam trahit, ita vt ibi coniunctio fiat, atque vnum in alterum ingrediatur. Ita vt lapis ad eum modum congregatus secum omnem corruptionem expellat: ac perfectum viuum cor-

@

corpus efficit, aut melius ac perfectius quã ex fodinis veniat.

Cap. 85.

Nvnc te docere volo quo pacto lapidem tuum siue albus siue ruber sit parabis ac probabis, ad copulandum cum metallis, & in ea ingrediendum. Sumes itaque lapidis tui rubri partem 1, atque huic mille partes puri Solis addes, idque in tenues laminas tundes: tum sume viuum surphur, ac tere super lapide in densam pultem oleo, atque eo laminas tuas inunge, & sine siccescere: tum iterùm inunge, ac tertiò, sine identidem iterùm siccescere. Tùm viuus carbonibus impone, ac calcinari sine. Tùm contunde in pulverem, ac pulverem laua aqua communi destillata, donec aqua tua nitida à pulvere defluat. Tùm pulverem super lapide contere cum melle cum favo aut aqua gummi, ac tam tenuitur contere ac si eo pingendum esset. Tùm denuò vasis vitreis inde: ac ablue aqua communi calida destillata sine pulverem subsidere; aquam supernè diffunde: move ac sine subsidere, rursus diffunde: idque itera donec aqua illa tam clara à pulvere defluat, quã eam superfundis. Tùm pulverẽ tuum exicca super pusillum ignem aut ad solẽ. Tùm Sol tuus paratus est, &c. Tum sumes mille partes huius pul-

Quo pacto lapis tam albus quam ruber sit parandus ad cõiungendum cum metallis.

@

pulveris Solis, ac parte 1 lapidis eius, ac lapide subtiliter pulveriza, ac immisce pulveri Solis tui præparati: ac tum habe crucibulum quod multum ac vehementem ignem ferre possit: atq; huic crucibulo aliud crucibulum apta, ac super lapide leviga, ita vt alterum alteri quadret, aut alterū alteri includatur, quasi esset operculū. Tum huic pulverem tuum inde, ac crucibula alterū super alterū luta firmiter, ac foris circūda forti luto spissitudine trium aut quatuor digitorum: ac sinas lutum probè siccescere. Tum crucibulum pone in furno venti, ac primùm ignem pusillum adhibe: aliquoties magis magisque calidioré, tandiu donec crucibulum tuum probè incandeat. Tum ignem tuum insigniter augebis, donec certus sis materiā tuā in crucibulo liquescere. Tum retine crucibulū dies tres in vno calore: ita vt materia tua liquescens maneat: ac pòst sua spontè frigefieri sinas: ac effringe crucibulū tuum: ac reperis insignem duram massam: estque frangibilis quasi vitrum esset, ita vt pulverizare possis. Ac cùm iam proiectioné facere vis, proijce partem 1 huius massæ subtiliter pulverizatæ in mille partes metalli proximi animam habentis ac viui: ac transferet in verum Solem aut Lunam meliorem quàm ex mineris venit. Et hoc est opus illud trium dierum, de quo Veteres in suis libris meminerunt:

@

nerunt: eſtque opus magnum, corpus Solis adeo ſubtile reddens ſpatio 3 dierū, interim quod cum lapide liquefactus ſtat: adeo vt Sol medicinalior fiat quā priùs fuerat: imò magis quam credi poſſit. Atque hoc pro magno ſecreto habe, &c.

Cap. 86.

Lapidem modo prædicto paratum nullam proiectionem poſſe facere.

ITEM nunc porrò ſcies lapidem hoc pacto paratum nullam proiectionem poſſe facere in Mercurium, propter difficilem fuſionem. Nam lapide tantummodo proiectio fit ad rubrum ſuper Lunam, & ad album ſuper Iovem. Quare tam fuſibilem efficere nihil opus eſt: qua de re in multiplicatione te abundè docui: quo pacto oleum ex hoc lapide conficies. Quare nihil opus eſt hîc de Mercurio tradere. Sed tenebis quando oleo operari vis, ac ſuper Mercurium proijcere: ſumes ℔ 1 Mercurij, ſemimarcam puræ Lunæ cupellatæ: atque ipſam eâ librâ Mercurij amalgama in crucibulo vitreo, impoſitamque crucibulo terreo: igni impone: cùmq; fumare incipit, oleum tui lapidis ſuperijcito, quod cum corpore paratum eſt, vt te in multiplicatione docui, ac nunc etiam alijs modis docebo. Recipe oleum albi aut rubri lapidis: ac ſume Solem ad oleum rubri lapidis. Tum in vnam partem olei, 10 partes Solis calcinati adde, ac parati, vt ſuprà doctum eſt: atque imbue hoc oleo calcem Solis, atq;

@

in ampulla vitrea pone in tripede. Ac primum ignem puſillum adhibe: ac aliquoties magis magiſque maiorem, donec manum tuam in interiore parte fornacis vix tenere potes: atque hoc pacto ad 5 aut 6 dies ſtare ſine. Pòſt ignem auge donec lapis fornacis interioris ſtridet, quū digito madido ipſum attingis: ac in eo calore 3 dies retine: Tùm ſinas ſponte frigefieri: exime, ac rupto vitro duram maſſam concretam reperis. Volens itaque proiectionem ſuper Mercurium facere, Mercurium crucibulo inde, vt antè dictum eſt: ac partem huius maſſæ ſume & pulveriza, ac ſuperijcito, cum Mercurius fumare incipit. Tùm ignē auge, donec fluere incipiat. Tum ſinas fluere, donec ſe in Regulum ſtatuat. Tum extingue ac frigefieri ſine: exime, ac malleo ſuper incude tunde, ac vide an molle ſit: ſi molle eſt, Solem bonum habes. Et quandiu frangibile aut fragile eſt vt vitrum, medicina eſt. Tùm Lunam liquefactam ſuperijcito, donec molle ſub malleo maneat. Tum bonum Solem habes. Et quandiu frangibile eſt, nondum ad finem proiectionis tuæ perveniſti, ſiue rubri ſiue albi lapidis: ſiue rubri ſiue albi olei: tum porrò in alia metalla proijcere debes tandiu, donec molle maneat, ac colore egregio, atq; omne examen tranſeat: tum finem proiectionis tuæ habes, &c. Tibi dico, mi fili, lapide con-

confecto vt te docui, in opere albo aut rubro, & in multiplicatione, proiectio eius tã infinita eſt, vt ſit incredibile ijs qui artẽ funditus non intelligunt. Nam ægrè ad finem perveniri poteſt, niſi ſæpè porrò proijciendo in metalla, donec mollia permaneant, ac omnes probas tranſeant, vt te docui.

Cap. 87.

VERBA mea quæ dicturus ſum, probè intellige. Lapis albus & ruber primùm ortus eſt & coagulatus ex Mercurio & ex albo Sulphure: & ſic coagulata venenum ſunt. Lapis enim coagulatus ex puro & albo ſulphure, ac ex Mercurio puro, eſt arſenicum albũ, purum & ſubtile, ac eſt venenũ. Nam quò venenum purius ac ſubtilius eſt, eò venenoſius eſt. Ac rubrũ purum ſulphur cùm in purum Mercurium incidit, Mercurium coagulat: idque fit flavũ reſplendens arſenicum, eſtq; etiam purũ & ſubtile, imò multò ſubtilius arſenico albo. Ac ſi magno equo daretur vncia arſenici, procul dubio morereretur. Nam venenũ illud cor peteret: ac porrò omnia mẽbra pervaderet ita vt omnis caro ac quicquid in equo eſt veneno inficeretur: ita vt mori deberet. Ac ſi de hoc equo comederẽt canes, aut feles, aut aves, omnes ſimul indè morerẽtur. Ac ſi vncia noſtri veneni tã magnũ equũ enecare poteſt, qui tot centũ libras appendit, ac porrò quicquid ex eo comedit.

Vndè lapis vterque primùm fit coagulatus.

Quò venenum purius ac ſubtilius eò venenoſius.

Si

Si poteſt igitur vnum venenum in tam parva quantitate tantam vim exerere in tantam quantitatem ponderis, ac noſter lapis ex eodem arſenico albo aut rubro conflatus eſt: atque ex rubro longo tempore Sol effectus, atque ita coxit calore ſolis, continua coctione in terra: ac venenum induxit in interiora eius, ac intetiora foras produxit. Atque ex materia quæ prius venenata fuerat Natura magnam medicinam effecit. Sol enim confert cum omnibus medicamentis in omnibus morbis. Lapis noſter ex duobus iſtis metallis prædictis conflatus eſt, videlicet ex Sole & Luna, vt in opere apparet, &c.

Cap. 88.

Sol & Luna ſumenda ac retexenda ab artifice.

SVMAS igitur iſtum Solem & Lunam, atq; denuò retexe quod natura tam multos annos in ijs operata eſt. Tùm artifex iterùm retrorſum retexit donec perveniat ad eam materiam, in qua erãt cùm natura primùm in ijs operari inciperet: ac rurſum reduxit ad arſenicum: ac venenum illud denuò foras traxit ſubtilitate artis. Ita vt materia illa millies venenoſior ſit, quam priùs, antequam natura primùm in ea operari inciperet. Si iam huius materiæ drachmæ 2 magno equo darentur, continuo mori deberet, atque etiam is qui ex eo comederet. Materia enim iam adeò ſubtilis eſt, vt iam tam venenata & calida ſit, vt dici non poſſit. Ac præterea

materia

materia ſæpè ſublimatur ac multis vicibus: ac in ſublimatione materia tam ſubtilis, ac calida fit, ac tàm venenata, vt fumus eius continuò hominem ſine mora necaret: imò ſi huius materiæ ſedi imponeretur in qua homo ſederet: atque is ei 4 aut 5 orationū dominicarum ſpatio inſideret, materia corpus eius invaderet, vt continuo moriendum ei eſſet. Nulla enim tam fortis beſtia eſt: quamvis etiã eſſet venenatus draco: ſi fumus corpus eius ingrederetur, moriendum ei foret. Quare Veteres materiam Draconi venenato aſſimilavere, ac dixêre: *Draco ſuam ipſius caudam voravit.* Ac materiam etiam vocarunt *ſerpentem ſeipſum impregnantem*, &c. Itaque non reperitur in orbe maius nec fortius venenum, materiâ lapidis, ob magnam eius ſubtilitatem, ac magnum calorem qui in eo eſt, cùm ſublimatur.

Quare Veteres materiam draconi venenatæ aſſimelaverint ac ſerpentem vocitarint.

Cap. 89.

TVM verò artifex efficit ſua arte philoſophica ac medicina, vt venenum quod foris fuerat, in penitiore parte materiæ ſeſe collocet: ac magnam virtutem eius medicam quæ in interioribus eius latebat, foras magna arte medica produxit. Eſtq; tali temperaturâ temperata in calore, frigore, in ſiccitate & humiditate, vt ſit natura cœleſtis. Ac quantũ veneum priùs fuerat, tanta medicina iam facta eſt: interioribus eius foras

@

productis. Hoc pacto intelliges de magno illo equo qui necari poterat vncia lapidis, antequam natura in eo operari inciperet, quod arſenicum appellamus. Id ſi tantas vires habet, ne mireris lapidem infinitam proiectionem facere, cum ad naturam cœleſtem perducitur. Res enim extremè bona poteſt 100000 plus boni efficere: quam res extremè mala, mali poſſit efficere. Exempli cauſa: Deus extremè bonus eſt, ac Diabolus extremè malus: vter maiorem potentiam habet? Deus an diabolus? Ita etiam res habet cum noſtro lapide. Cùm venenum erat, tantam beſtiam necaſſet: ac iam bonus factus eſt, quantum igitur boni iam facturus eſt exiguo pondere? imò millies ampliùs.

Res extremè bona infinitis partibus plus boni efficere poteſt, quam res extremè mala, mali.

Cap. 90.

NVNC autē quæras, quomodo vna pars lapidis tingeret 10000 aut 100000, aut plures partes quam Luna: difficile intellectu videtur. Scies ſub omni viriditate latere nigredinem, ac ſub omni nigredine albedinē. Ac ſub omni albedine rubedo tecta eſt. Et quicquid Deus condidit perfectam habet rubedinē extrinſecus aut intrinſecus. Nam omne quod intus rubrum eſt, foris album eſt: intermedij ſunt varij colores. Ac quicquid intus album eſt, foris rubrum eſt: atq; inter albedinem & rubedinem ſunt omnis gene-

Omne à Deo conditum extrinſecus aut intrinſecus rubedinē habet.

@

generis colores, vt priùs dictum est. Et quò res aliqua propius ad perfectionem accedit, eò minus colorum in se habet: ac simplicior est, quò extremũ proprius attingit. Quumque supremum ac extremum finem attigit in quem Deus ordinauit, non nisi vnum colorem in se habet, nec intrinsecus nec extrinsecus: sed in se virtutem omnium colorum qui sese priùs in eo manifestabant, habet. Res enim in qua multi colores sunt, ac multi distincti varij colores: totidem diversæ complexiones & virtutes eirei insunt. Cùmque res illa perducta est in simplicem perfectam essentiam, ad supremam eius virtutem, ad quam Deus ordinauit: omnes virtutes operantur simul in eo opere, breui tempore, miraculosè: & tamen non nisi vna simplex essentia in hac re est: ac color eius ruber intrinsecus & extrinsecus: atq; inter eius interius & exterius, hoc est, in eius medio nullum est discrimen: quemadmodũ in exteriore, est ita est in interiore, atq; in medio. Quodque suum opus simul sine mora facit in momento aut ictu oculi: nulla enim natura contraria ineſt, quæ sibi contraria sit: ideò simul operantur.

Cap. 91.

ITA se res habet in nostro lapide, in quod cunq; proijcitur ibi opus perfectum peragit: ac illud ipsum inuertit, interius foris

Accommodat præcedentia ad suum Lapidem.

ponit, atque exterius intus ponit. Ac Luna intus eſt bonus Sol, lucidus & ruber. Ac lapis albus in Mercurium proiectus interius eius foras trahit: eſtque Luna alba & clara, ac rubedinem eius intus ponit. Ita res omnis tincturam ſuam apud ſe habet ſiue in albo aut rubro, quamvis lapis albus & ruber nullam haberet tincturam quam de ſe mitteret, vt etiam mittit. Metalla tinctura lapidis opus nõ habent ſiue in albo ſiue in rubro. Omnis enim res in ſe habet quod ſibi opus eſt: atque res omnis ſatis tincturæ in ſeſe habet, ſine vllius rei adminiculo. Ac re omnis à Deo condita propriam medicinam habet, abſque vllius alienæ medicinæ additione, ſiue in vegetabili, animali, aut mi nerali, ad omnibus morbis in ipſam venientibus medendum. Ac niſi ita eſſet, opera Dei perfecta non eſſent. Nam quicquid Deus vnquam fecit, id omne ſine vitio erat, ac nulla ope aliarum rerum indigebat alienarum: habet omne in ſe quo opus habet quãvis id funditus non intelligamus. Deus nihil fruſtrà egit, ne minimũ quidem folium ex terra naſcens, vt in vegetabili docebitur. Quamvis in omnibus rebus perfectionem non cernamus, tamen in ſeſe cõcluſam habent. Nam artificioſã medicinâ ex rebus omnibus extrahere naturam eius reconditam poſſumus: ac ſecretum eius manifeſtum, ac

mani-

@

manifeſtum ſecretum efficere. Idque lapis noſter in metallis efficit. Ac ſcies lapidem album & rubrum nullam tincturam de ſe emittere in metalla in proiectione. Nam tinctura quæ in lapide eſt, ita vna eſt cum elementis ac cum viuis ſpiritibus, ita vt vnum corpus & vna ſubſtantia ſit, vt non ſeparentur. Eſt enim natura cœleſtis vt cœlum invincibile eſt, à quo Sol, Luna, Planetæ, Stellæ, ac quicquid in firmamento eſt ac ſtat, quodque ſecundum naturam ſuam, influentiam ſuam ſumit, quam in hæc inferiora oſtendit, vt quotidie præ oculis cernimus. Vi ac calore ſolis naſcuntur hîc flores variorum colorum, ac variorum odorum. Idq; omne fit calore ſolis. Quid cenſes Solem è corpore ſuo proprio infundere colores & odores in flores aut herbas? Minimè. Verùm natura cœleſtis eſt, habet in ſe talem vim ac influentiam vt eliciat colores, odores, guſtus ex ſemine, ex quo herbæ aut flores naſcuntur. Quamvis Sol mille annos ſplenderet: Sol nec colorem, nec odorem, nec guſtum infunderet. Sed Deus infudit, atque id omne ſemini incluſum eſt. Sed niſi Sol irradiaret, nunquam colores, aut guſtus, aut odores, nec fructus naſcerentur, nec ex ſemine orirentur. Sol corpus cœleſte eſt, habetque in ſe influentiam, vt calore ſuo eliciat omne interius quod in ſemine eſt, atque

Vi ac calore Solis flores variorum colorũ naſci, & quæ ratione id fiat.

odorem & guſtum & colorem foras educit, idque ex ſemine, ita vt per ipſum ad ſuam perfectionem creſcat. Atque efficit vt porrò alia ſemina copioſa naſcantur perpetuò ad finē vſq; mundi: ſed de corpore ſuo proprio non diſtribuit. Ita ſe prorſus res habet cum noſtro lapide albo & rubro, non partitur in metalla tincturam ſuam aut corpus: ſed corpus cœleſte eſt, vt de Sole dictum eſt, tincturam ex metallis educit, eamque ad eius extremam perfectionem ducit, ita vt ſemen fiant ad lapidem ex ijs conficiendum. Sed ſi Deus in metallis nullam perfectionem condidiſſet: quamvis millies lapis in metalla proijceretur, nulla mutatio fieret. Lapis enim rei conferre quod non haberet minimè poſſet. Scribebam tibi in multiplicatione lapidem cryſtallum in ſimilitudinem Rubini efficere; tamen Rubinus non eſt. Nihil aliud eſt quam lapis, qui cùm vitro cryſtalli vnus eſt, lucens per id, ita vt colore Rubinum referat. Ac ſi arte lapis ſeparari ex vitro poſſet, vitrum denuò vitrum eſſet, vt priùs erat. Ita lapis quod non habet conferre haud poteſt. Verùm transfert ex malo in bonum, ex immundo in mundum quicquid ſui ſimile eſt, ac non in rebus omnibus, ſed propriè in metallis.

Medi-

@

Medicina quædam ſecundi ordinis vera ac perfecta.

Cap. 92.

ITEM ad Venerem mundandam initio ab omni immunditie eius: ſumito Veneris 20 aut 30 ℔, ac tunde in tenues laminas inſtar calculorum, & candefacito laminas quinquies aut ſexies, atque in vrina pone, vt Venus munda & clara ſit, vt nulla ſcobs, aut immundities in laminis ſit: ſed mundæ, rubræ ac claræ ſint. Tum ſicca laminas in panno lineo mundo: deinde etiamnùm melius in ſole ſicca aut ad ignem. Tùm arſenicum admodum album & clarum habe, id in puluerem tunde. Tùm tere ſuper lapide cum oleo tartari tam ſubtiliter, quam ſaponem: ac eo laminas inunge Veneris, ac tum adhuc ad ignem exicca. Cùmque laminæ probè ſiccæ fuerint, denuò inunge, ac rurſum ſicca: Idque quater aut quinquies itera. Tùm habe ſal cõmune quale è mari venit, i. Sal populare, tunde ſubtiliter: ac tum 2 crucibulos paratos habe, ac pone ſtratum ſuper fundũ crucibulorum ſalis tui, ac ei laminas tuas impone Veneris tuæ: idque perſequere donec crucibulus tuus plenus ſit. Tùm crucibulũ tuum luto ſapientiæ cõpreſſè obtura:

atque

@

atque ita porrò omnibus crucibulis facito. Tũ omnes crucibulos tuos fornaci impone ad calcinandum: ac primùm puſillũ ignem adhibe, aliquoties magis magiſq; vehemẽtioré per gradus, id perſequens, donec optimè incandeat. Ac tùm ita etiamnùm ſtare ſinas ad horas 24 in candore: tum ſua ſponte refrigeſcere ſinas. Tum exime, ac vaſis confractis, cuprum illud aquæ bullienti immitte, ablue ac ſal inde ſolve, atque aquam ſalſam ſuperne effunde: ac identidem aquâ calidâ lava, donec cuprum tuum non amplius ſalis guſtum referat. Tum cuprũ tuum ſicca, ac in mortario contunde, cribroque cribra: tum tere ſuper lapide tam ſubtiliter ac ſi eo pingendum eſſet. Tùm 2 aut 3 magnas teſtas habe, ac ſingulis partem huius pulveris inde contriti: ac aquam mundam ſuperfunde: ac probè move, ac ſine ſubſidere. Nobiliſſimum & optimum metalli ſubſidet: & aquã illam ſupernè effunde in magnam cupam aut duas: ac rurſum aliam aquam recentem pulveri ſuperfunde, ac probè move, ac ſine ſubſidere: aquam ſupernè rurſus effunde priori addens. Idque effundere ac denuò infundere tandiu iterabitur, donec aqua tam clara dimanet, quam ſuperfundis. Tum pulverem tuum ſicca, eumque miſce cum ſale alcali, & borace, & ſalnitro, ac tali ſacco lineo immitte, qualem

hæc

@

hæc figura demonſtrat:

& vbi ſaccus plenus fuerit, ipſum conſue, ac paruam ligneam pennam ad extremum ſacci immitte. Ac tum vbique ſaccum obducito bono luto, quod ignem ferre poſſit ſpiſſitudine 2 digitorum. Tum ſinas ſiccefcere: cùmque ſiccum fuerit ſaccum vni ferro aut duobus impone: ac crucibulum ſub extremo ſacci pone in quo lignea illa pennula ineſt. Tum ignem circum ſtrue vehementem, ac facile liqueſcet, atque in crucibulum influet: ac ita retine donec omnem tuum pulverem in vnũ corpus habeas. Cùmque omne ſimul in vnum corpus habes, pondera quam grave ſit, ac in ſingulas marcas, ℥ puræ Lunæ cupellatæ addes: ac ſimul colliquabis in magno crucibulo, ac funde in virgas: atque ita corpus tuum paratum eſt, ac viuificatum ad medicinam alterius ordinis ſuper id iaciendam: ſecundum doctrinam Hermetis & Geberis.

Cap. 93.

Quomodo Luna paranda ad medicinam hanc 2 ordinis.

NVNC te docere volo quo pacto Lunam tuam parabis. Sume vitriolum Romanum, & ſalnitrum ana, atq; indè aquam fortem confice deſtillationibus cum alembico ſecundum artem, &c.

Item

@

Cap.94.

Luna ſolvenda in aqua alba.

ITEM in aqua illa alba Lunam ſolue, videlicet ad Marcam Lunæ, 2 marcas aquæ fortis ſumito, ac in ea Lunam tuam ſolue, vt fieri ſolet, tum cùm ſimul ſolutum eſt Luna tuam præcipita; aquam illam ſuperne à calce effunde, ac calcem Lunæ tuæ aqua communi munda, laua à ſalſedine quater aut quinquies. Tùm calcem ſicca ad ignem puſillum: ac tùm calcem tuæ Lunæ ponito in 5 aut 6 patellis terreis in fornace reuerberatoria: ac Lunam tuam reverbera tali calore vt non liqueſcat, donec Luna tua ſpongioſè intumeat in morem apertæ ſpongiæ. Idque ad ſummum octiduo fiet aut citius. Tùm ſinas ſpontè frigefieri. Tùm exime, ac ſuper lapide contere cum aceto deſtillato ad ſoluendum in balneo Mariæ. Duas partes receptaculi imple, ac tertiam vacuam ſinas: ātq; puſilla ſcādula leuigata aut vitro puſillo operi, ac ità ſtare ſinas noctem vnā calore temperato: ita vt vix manū tuam tenere poſſis in aqua balnei tui: ac inter diem & noctē ſume vitrum ſuperius: ac paululùm cōmoue, ita vt calx ſe permiſceat cum aceto: aut habe longum bacillum, ac ſupràin receptaculo immittito: ac attollito, & demittito, vt mulieres butyrum conficiunt: atque ita calcem Lunæ probè cū aceto permiſce. Atq; id facito quinquies aut ſexies inter diem &

Luna ſoluta præcipitanda.

Salſedo Lunæ abluēda, quater aut quinquies.

Luna reverberanda donec in morem ſpōgiæ intumeat.

nō-

@

noctem. Postremò, per diem vnum immotũ stare sine, ita vt calx benè subsidere possit. Tùm acetum viride subcæruleum erit. Sinas sponte frigefieri; tum exime, atq; acetum tuum coloratum supernè effundas in aliud vitrum: ac calci denuò aliud recens acetũ superfunde destillatum, vt priùs. Ponas denuò solvẽdum in balneo modis omnibus, vt prius doctum est. Idq; facito tandiu donec omnis calx Lunæ tuæ soluta fuerit. Ac possunt fæces aliquæ in fundo remanere, eas nihili facito, eæ ex Luna & eius sulphure combustibili remansere, ac nigredine eius, ac pulvere cinerum in reverberatione collecto. Poteris denuò aliquantum aceti super fæces fundere: ac vide an acetum non ampliùs coloretur: ac si acetũ non ampliùs coloretur, tùm abijce, tùm enim nihil prorsus valet. Tùm omne acetum coloratum congelandum pone, ac tibi vetus inpalbabilis pulvis remanebit: eum pulverem denuò solvendũ pone in aqua communi in balneo: pulvis tuus solvetur in munda aqua nitida. Ac si quid in fundo remaneret quod solui nollet, ei acetum denuò superfunde, atque omne simul solvetur. Tum denuò congela, ac rursum aquam communem superfunde, ac iterum in balneo pone: omne simul in aquam claram solvetur. Nunc te Lunam tuam parare docui, ad medicinã tuã alterius ordinis per-

Solutio pulveris in aqua cõmuni.

Luna parata.

@

perficiendam, benè cuſtodias in vitro mundo: ac ſi vis, aquam Lunæ tuæ congelandã ponere potes, donec pellicula eam tegat: tum ſinas refrigeſcere, ac vitrum obtura, ac depone in vſum.

Cap. 95.

Præparatio ſpiritus ad eandem medicinam.

NVNC te docebo tuum ſpiritum præparare ad medicinam tuam alterius ordinis conficiendam. Sumes itaque arſenicum mundum album pellucidum, in quo nullæ fibræ ſulphureæ ſunt: ac contunde in pulverem, ac cum ſale & *alumine rupeo dicto, contere, calcinato: aluminis partes 2 ſalis 1. Contere cum aceto ſuper lapide: ac munias te adverſus aërem: cùmque ſatis eſt: materiam eiuſmodi ollæ inde, atque os leviga ſuper æquali lapide, tum magnũ alembicum vitreum ſume, atque itidem leviga, vt alembicus ollæ quadret: vt hæc figura tibi demonſtrat; ac fornaci ſublimationis ſuper impone, ignem addens primum puſillũ, ita vt humiditas in receptaculum volet. Cùmque humiditatem omnem ex materia eduxiſti, ita vt nullum amplius vaporem vides in alembico: Tum paululum ignem auge: atque exiguo igni aſcendet ſubtilior quidam ſpiritus, ac ſylveſtris ſpiritus dicitur.

* Vulgò, alumẽ de rocca.

Ignis puſillus primùm adhibendus, ita vt humiditas in receptaculum volet.

@

tur: eſtque tam volatilis & ſubtilis, vt vbicunq; maneat, materia nullo vnquam tempore fixari poſſit. Ac propterea in arte noſtra prorſus eſt inutilis. Cùmque vides nihil illius ſubtilis amplius aſcendere, ignem auge, ac ſublima igni mediocriter vehementi 12 horas continuè. Tum ſinas ſponte frigefieri. Frigefactum exime, ac arſenicum ſublimatum invenies ſeorſim in olla, ac partem iacentem ſuper fæces clarè ſublimatam: tolle lentè, ac aliquid de fæcibus viuo carboni impone, ac vide an fæces fument: ſi fument amplius ineſt, tum pone denuò ſublimandas igni vehementi etiamnum 5 aut 6 horas continuè. Tùm ſinas refrigeſcere, exime ac fæces abijce: atque id quod ſublimatum eſt adde reliquis, pone denuò ſublimandum vt priùs. Ac quicquid volatilium ſpirituum aſcendit, tolle, opus corrumperent. Atque iſtam ſublimationem itera tãdiu, donec omnes ſylveſtres ſpiritus è materia amiſeris. Tùm materiã ſine fæcibus additis ſublima, donec materia nihil ampliùs poſt ſe relinquat: tum ſatis ſublimatum eſt. Nam iam omnes ſubtiles ſylveſtres ſpiritus amiſiſti, qui operi ſuam fixationem adimerent. Ac præterea craſſam terream materiam, ac omne eius ſulphur combuſtibile vnà cum craſſa materia terrea, quæ operi ingreſſum adimerent, ita vt medicina ipſam penetrare nini-

Sublimatio toties iteranda donec è materia omnes ſylveſtres ſpiritus amiſceris.

Sublimatio materiæ per ſe ſine fæcibus adiunctis.

@

minimè poſſet : ac materia media tibi remanſit, quæ in omnibus rebus bona eſt, & in arte noſtra vtilis, &c.

Cap. 96.

Prædicta quomodo miſcenda.

ITEM ſcies tibi ſumendas in ſingulas marcas ſpiritus eius præparati, 2 marcas Lunæ revaporatæ donec pellicula ſuperuenire incipiat. Ac tum ſume ſpiritum prædictum, ac ſuper lapide contere cum aqua illa Lunæ in denſam pultem : ac inde materiam eiuſmodi vitro puſillo: & pone ſuper fornacem in teſta cum cineribus, calorem Solis addens, donec ſiccum ac durum eſt, vt denuò puluerizari queat. Tùm denuo ſuper lapide contere, vt priùs cum aqua tuæ Lunæ vſque ad pultis craſſioris conſiſtentiam. Vitro puſillo prædicto denuò inde, atq; iterum in cineribus ſiccandum pone, vt priùs. Conteres verò & ſiccabis tãdiu, donec duæ illæ marcæ aquæ Lunæ à ſpiritu imbibitæ fuerint. Tum materiam admodum ſubtiliter pulverizabis, ac vitro indes : atque os huius vitri levigatum erit : ac tum etiam exiguum vitrúm rotundum tibi erit, quod ori quadret : id puſillum vitrum in fornace ſecreta pone : ac primum ignem puſillum adde, vt Sol media æſtate lucet, 8 dies continuè. Poſt ignem tuum inſigniter auge, etiamnùm 8 dies continuè. Poſtea ignem auge adhuc 8 dies cõtinuè; ita vt manũ tenere nõ

ſpo-

@

possis per foramen fornacis. Item 8 illis diebus exactis, sinas frigescere; exime, ac pusillum laminæ cupriæ cãdenti superijcito quæ nitidè levigata sit, ac vide an fixũ sit: an non fumet: ac si parum fumet, nondum omne fixum est: pone etiamnum dies 8 in fornace eodem calore, aut paulò maiore, tanto quantum addere potes sine candore. Ac eo calore certò fixabitur, ac cùm probas super lamina candenti, si fixum est, liquescet, ita vt fumum non emittat, ac diffluet per laminam, atque eam dealbabit vt Luna, ac tum satis est.

Proba fixionis.

Cap. 97.

ITEM si tũm medicinam tuam vis subtiliorem efficere, ita vt proiectio altior fiat: acetum destillatum admodum forte, sume: contere prædictum pulverem super lapidem cum aceto prædicto, ac in receptaculum evacua, & pone in balneo Mariæ: omne simul in aquam clarã resolvetur. Tum super cineres calidos congela: tùm denuò solve vt priùs. Et in quaq; solutione & coagulatione medicina tua adeò subtilior efficitur, vt lucrifaciat in proiectione, inquit Geber Philosophus. Ac si medicinam istam tam multis vicibus solveres & coagulares, consisteret in morem olei, ac oleum tum stillatum super Mercurium calidum factum in crucibulo, Mercurium converteret in pu-

Quomodo eadem medicina subtilior effici possit.

puram Lunam meliorem ex mineris petita. Atque ita cum medicina hactenus perducta foret, non iam medicina ſecundi ordinis eſſet, ſed tertij ordinis, ac perfecta medicina ad metalla in veram Lunam tranſmutanda. Ac ſi tu tùm ex oleo perfectum Elixir conficere velles, ſumeres de medio ſpiritu eius aut materia quam te antè ſublimare docui ex puro arſenico. Ac oleum ponderabis ac bis tantundem medij ſpiritus eius ſumes, ac cum oleo conteres ſuper lapide, ac huiuſmodi vitro immittes, ac in fornace ſecreta per 10 dies pones calore abſque candore. Materiam tuam exime, eſtq; mutata & congelata in lapidem, eſtque perfectum Elixir omnia metalla in veram Lunam transferens meliorem è mineris petita.

Theorica de tribus ordinibus Elixiris & lapide.

Cap. 98.

ITEM nunc te noſſe docebo opificium, quid vnumquodque opus ſit quod in arte adhibendum ſit: quare item quodque opificium repertum ſit, quodque opus primùm in ordinibus fieri debeat: ac deinceps in varijs alijs operibus quæ in Alchimia fiunt: atque etiam 3 locis vt in minerali, vegetabili, & animali, &c.

Scie-

@

Cap. 99.

SCIES ac intelliges quodq; opus cum eo quod in opere fieri debeat, ac alijs operibus ſequentibus: opus ſecundum, tertiũ, quartũ, quintũ: donec opus ad finem pervenerit: opus illud quod in tota Alchymia geritur. Ac quicunque Alchymiſta omnia iſta non intelligit antequam operari incipiat, is nec iam, nec vllo vnquã tempore quicquam in vniuerſa arte Alchymiæ producet: quamvis ſemper operaretur. Fortè fortuna ad aliquam artem peruenire poſſet, quemadmodum cæcus paſſerem ſagitta ferit: ſed aliter ad eam artem peruenire non poſſet. Quemadmodum ſæpè ignorantibus vſu venit, qui fortè fortuna ad aliquam artem perueniebant: cumque eam iterum ponerent, ſecundò eum agere non poterant: ac operam ludebant, & in deſperationem incidebant. Nam quod primùm facerent ſæpenumero poſtremo loco faciunt: ac etiam opus relinquunt vbi foret incipiendum: ac ad talem delirationem perveniunt, vt omnino ſtulti in arte fiant.

Cap. 100.

ITAQVE ad iſtam errationem deuitandam, te docebo, quid ſit ſublimatio, & quare inuenta, ac quomodo in quoq; opere ſublimandum ſit: ac deinceps quomodo calcinandum, ac quare calcinatio fiat: ac de

@

deſtillatione, & quare adhibenda: atque ita porrò multas alias rationes, quid in quoque opere faciendum ſit quod in arte fiet: Iſtamque lectionem iterum iterumq; perleges, ac memoriæ imprimes, ne in errorem incidas.

Cap. 101.

Quid Veteres fecerint intellecta generatione & incremento metallorum, atque etiam eorum morbis: quare item calcinatio & ſublimatio reperta.

ITEM ſcies, cùm Veteres ſcirent ac intelligerent generationem atq; incrementū metallorum, ac morbos metallorum intelligerēt, vnde illis morbi orirentur qui impediret quominus Sol nec Luna fierent, tum perſpiciebāt Veteres quibus modis illis ea vitia, & morbos demere poſſent, ac ad Solem & Lunam reducerent. Ac viam cōmodiorem invenire non potuerūt, quam vt corpora igni deſtruerent, & calcinarent. Et materiā quæ ea conſervaret, reperiebant: vt non in nihilum vrendo redigerētur, à ſuo ſulphure cōbuſtibili quod copioſè in ſe habēt, nec ab vſtione ignis comburerentur. Materia ea clavis erat: eius 2 aut 3 partes ſumebant in vnā corporis: ac corpora dura Martis & Veneris in limaturam ſubtilem limabant: Saturnum verò ac Iovem in cineres mouebant: ac tum miſcebant cum claue ac aceto, atque ita in vaſis luteis collocabant, ijſque probè lutatis in igni ad calcinandum: ac in ſuperiore parte illius vaſis lutei foramen habebant, per quod humiditas evaporare poſſet: cùmque omne

@

omne evaporatum esset, foramen illud luto claudebant: ignem per gradus augentes: ita vt modicè candere inciperet. Ac tum ignem retinebant in huiusmodi leni candore, vt clauis non liquesceret, ad horas 24. Tum sinebant sponte frigefieri: ac vase effracto eximebant: ac aquam communem bullientem superfundebant, ita vt clavis liquesceret. Tùm clauem aqua communi abluebant. Tùm corpora calcinata sumentes super lapide inpalpabiliter conterebant, ac tum aqua cõmuni abluebant omnes sordes, ac nigredinem. Ita vt calces corporum rubrorum resplendescerent: atq; etiam alborũ vt itidem resplẽdescerent, ac candidè ac clarè instar nivis. Atq; hoc pacto corpora imperfecta à sua immunditie repurgarunt: ac à suo sulphurè combustibili, ac nigredine, ac odore fœtido quem in mineris cõtraxerant: Atque ita metalla imperfecta mũdarunt ab immunditie. Sed cùm ea denuò in vnum corpus reducerent, non erant Sol nec Luna. Tùm rursum cogitabant quânam medicinâ aut materiâ, metalla mundificata ad Solem & Lunam possent reducere, ac tingere ijs coloribus qui in corpora ingressum darent. Cùmque omne sal aluminis atque aliud omne, ac species pervestigassent, nihil reperiebãt quod metalla tingere vellet: nec ingredi in ea, vt ad Solẽ ac Lunã reducerentur.

Tùm vlterius cogitabāt, quod nihil in orbe reperirent præter ſpiritus qui in metalla ingredi vellent, ac cùm ijs ſeſe permiſcere. Ita cognoſcentes naturam ſpirituum, atque eorum morbos quos in mineris contraxerant: tam multos morbos in ſe habere quam metalla: vt multas terreas ac fœtidas fæces, ac ſulphur combuſtibile, quod metalla comboreret: ac fœces terreas fætentes, quæ metalla denuò immundiora efficerent quam priùs fuerant. Atque etiam intelligebant Veteres, Spiritus in ſeſe habere quandam virulentiam, quæ tam corroſiua & venenata eſſet, ac tam volatilis, vt ſi ad metalla adducerentur, ea tam venenata ac corroſiua efficerent ac tam frangibilia, vt inſtar vitri frangerentur: atque etiam avolarent, cùm liquarentur, ac optimam partem metalli ſecum raperent, ac ſecum ſurſum veherent, ita vt metallum perderetur ac omnino corrumperetur. Cùm hæc omnia perſpicerent, cogitabant vlteriùs, quomodo & quâ ratione ſpiritibus omnes iſtos morbos prædictos demere poſſent: ac parare ſpiritus, vt in corpora ingrederentur: ac tingerent inſigni claro colore, qui in ijs & cum ijs manere poſſet in æternum: ac lenes ac molles manere poſſent: ac reducerent huiuſmodi ratione ad ſtatum Solis ac Lunæ. Omnibus verò naturis perſpectis, pro ſua ſapientia, 3

inue-

inuenerunt, quibus, ſpiritibus omnes iſtos morbos prædictos adimere poſſent, ac idoneos redderent ad prædicta corpora reducenda ad Solem ac Lunam. Repererunt itaque vaſa idonea, ac materiam cum qua miſcerent: atque id quo ſurſum pellerent ex materia, ac aſcendere facerent ſuprà, maximè venenatam ac volatilem partem, vt eam primùm tollerent: deinde vt ſurſum pellerent partem temperatam quæ nobis in arte vſui eſt, quæ poſt venenatam illam volatilem partem aſcendit. Tertiò materia cum qua ſpiritus permiſti ſunt apud ſe retinet craſſas partes terreas ingreſſum prohibentes: atque ſulphur album combuſtibile. Atque ita nullas alias rationes reperire poterant ad ſpiritus exonerandos & mundandos quam per ſublimationem, vt in corpora ingrederentur, ac ea inſigni claro ac reſplendente colore tingerent.

Cap. 102.

NVNC audiſti quare calcinatio corporum primùm ſit inuenta, ac porrò ſublimatio ſpirituum quare primùm reperta: ac poſtea verba faciemus, quomodo & qua ratione calcinandum ſit in quoque opere ac ſublimandum, quodque ſuo loco. Sed primùm de calcinatione ſpirituum agendum eſt, ac de ſolutione ſpirituum ac corporum iungenda, imbibitione, aut incerati-

@

ratione, ac quare primum inventa fuerit, vt scire & intelligere possis radicem artis Chymicæ. Nunc ad primum nostrum propositum redire volumus.

Cap. 103.

ITEM, cùm Veteres corpus & spiritum vtraq; mũdificassent, ac ab omnibus morbis liberassent, & munda ac pura essent. Tùm cogitabãt denuò quo pacto efficerẽt, vt in seinvicem ingrederentur. Nullam itaque rationem aliam reperire poterant, nisi corpus aut spiritum ad aquam redigerent, atque immergerẽt illud corpus spiritui: aut corpus solverent, atque imbiberent spiritum corpore; aut corpus & spiritum vtraq; solvere debebãt, ac aquas ambas simul iungere, estque hæc ratio optima. Atque hæc omnia funditus intelligentes, si spiritum & corpus copularent ac iungerent, non posse aliam rationem reperiri exceptis prædictis: tùm etiamnùm proprius reputabant cum animo, Spiritus & corpora primùm esse solvenda, & in aquam redigenda. Tùm nullam meliorem rationem tenebant, ad spiritus & corpora ad aquam redigenda, nisi primùm naturam clavis tenerent, si ad aquam reducerentur. Ita facilè intelligebant, si eò reducerentur vt naturam salis haberent: id igni fieri & calcinatione debere. Tùm vlterius

rius cogitabant, ac fornacem reperiebant quæ apta foret, in qua ſpiritus calcinare poſſent, ita vt ſpiritus ijs elabi non poſſent. Eamque Fornacem Sapientum dixêre: deinde vaſa invenere, in quibus commodè ſpiritus calcinarentur, ita vt non auolarent. Ac ſpiritus in vaſe patente calcinandi ſunt, ac igne nudo, alioqui naturam ſalis non adipiſcerentur ad ſolvendum. Si vaſe clauſo ac igne concluſo, aut calore ponerentur, ſolvi nollent, quamvis in æternum ſtarent. Tertiò huiuſmodi ignem ac calorem reperiebant qui ita regeretur, vt ſpiritus non auolarent.

Fornax Sapientum.

Ignis regimen.

Hiſce omnibus ſimul repertis, ſpiritus in fornace collocabant, in vaſe ad eam rē apto: atque ignem ſuum ita die & nocte moderabantur, 40 dies ac noctes naturales. Tum ſinebant ſpontè frigefieri; eximebant, ac ſuper lapide conterebant ſiccum, ita vt inpalpabile foret: ac tum ſuper lapide ſpargebant, ac lapidem in cella frigida ac humida ponebant: ac ponebant lapidem paululum inclinatum: ac vitrum ſupponebant: ac ſpiritus ibi ſoluti fuêre, ac ſenſim in vitrum illud ſtillarunt in inſignem claram ac nitidam aquam, ſine additione rei alterius. Atque ita hac ratione prædicta ſpiritus ſolverunt in inſignem, claram, pellucidam ac reſplendentem aquam:

Spiritus ſolverunt Veteres in aquam claram

@

quam aquam in forti vaſe vitreo ſeruabant probè obturato, donec ea vſus eſſet. Et ſi quæ fæces remanſerant in ſublimatione, manebant ſuper lapidem: fæces ſolui nolebant.

Cap. 104.

NVNC de calcinatione ac ſublimatione, & ſolutione ſpirituum dictum eſt. Iam te de calcinatione ac reuerberatione corporum docturus ſum. Scies Veteres fornacem quandem reperiſſe, in qua fornace commodum eſſet corpora calcinare, aut reuerberare, vt naturam ſalis adipiſcerētur: ac ea Fornax reuerberatoria dicebatur. Præterea vaſa reperiebant è luto cocta, quæ ad id apta forent, vt in ijs corpora calcinarentur aut reuerberarentur. Ad hæc ignem ad hoc idoneum reperêre, quo corpora calcinarentur aut reuerberarentur: huiuſmodi calorem vt corpora non liqueſcerent, nec ſimul coagularentur. Tũ corpora lota ſumebant, quæ fæcibus ſuis exonerata fuerant, ac ſulphure combuſtibili, ac vaſi illi terreo indebant, ac in fornace reuerberatoria ponebãt, vt ibi calcinarentur aut reuerberarẽtur, quò naturam ſalis adipiſcerentur. Ac ignem leni flamma accenderunt ſine liquefactione 21 dies & noctes. Tùm ſponte refrigeſcere ſinebant, atque eximebant: ac ſuper lapidẽ cum forti aceto deſtillato conterebant impalpabiliter. Pòſt acetum deſtillatum ſumebant

Fornax reuerberatoria.

@

mebant, ac corpora in mundam ac claram aquam ſoluebant: ac fæces interiores ſuper fundo vaſis remanebant: aquam illam claram ſupernè effundebant in vitrum mundum. Tum Veteres cogitabant vlteriùs de corporibus coagulandis: probè enim intelligebant, ſeſe aquam ſimplicem habere debere, ſi alioqui corpora & ſpiritus ſeinvicem complecterentur in fundo, vt ſimul maneant. Ac videbant acetum corporibus adeſſe, tum reperiebaut in ſua ſapientia, vt acetum inde ſicco calore evaporarent. Atque ita fecêre, ac acetum indè ſicco calore deduxêre, ac pulverem ſiccum retinebant: quem pulverem pòſt ſubtiliter candefaciebant abſque liquefactione. Tum porrò cogitabant puluerem ſoluere in aqua communi. Ac cernebant aceto & aquæ communi multas ineſſe fæces, quas vt ex aceto & aqua cõmuni educerent, vaſa idonea reperiebant, in quibus acetum & aquam communem aſcendere facerent, atque id quod aſcenderat deſtillare facerent per fiſtulam in aliud vitrum, ac deſtillationem nuncuparunt, ac tum primùm inventa fuit. Tum illius aquæ deſtillatę ſumebant, ac ſuper pulverem corporum fundebant, ac ſoluebatur in mundã claram aquam pellucidam: quam aquam corporũ in vitro mundo ſeruabant. Tum habebant 2 aquas ſimplices ſimul ſpirituum & corporum

Deſtillatio.

@

rum. Tum animo reputabant quantum ſpiritus ponerent apud corpora. Tùm facile pro ſua ſapientia intelligebant ſe plus aquæ corporũ debere ſumere quam ſpiritus: quia alioqui ſpiritus avolarent cùm ad ignem adducerentur, ac optimam partem corporis ſecum raperent. Itaq; partem vnam aquarum ſpirituũ, ac 2 aquarũ corporũ ſumpſere: ac aquas ſimul inter ſe permiſcuere in vaſe vitreo, idque cineribus calidis impoſuere, ac in puluerẽ ſiccum congelarunt. Cùm pulverem cernerent, facilè pro ſua ſapientia intelligebant, ſi ad ignem adducerent ad liquandum, ſpiritus avolaturos ab eo corpore, ac corpus illud in fundo crucibuli relinquerẽt. Tùm vlterius cogitabant quomodò & qua ratione corpora ac ſpiritũ, alterũ cum altero colligare poſſent & congregare alterũ in altero, vt ſeſe inuicẽ ita amplecti poſſent vſq; ad fundum eorum, vt ignis ea ſeparare non poſſet. Cum naturam omnem probè perſpicerent ac funditus intelligerent: tùm facilè intelligebant, ſi corpora & ſpiritus ita coniungerentur, ita vt ignis ea ſeparare non poſſet: etiam ſatis intelligebant coniunctionem nulla re quæ in orbe ſit poſſe fieri quam igni: Ita vt ſuper igni leniter eſſent regenda, eo pacto vt igni aſſuefierent. Tùm conſultabant de vaſe idoneo reperiendo, in quo ſpiritus cum corporibus includere poſſent

Coniunctio corporum & ſpirituum nulla re, niſi igni fieri poſſe.

@

ſent: ac fornacem in qua vas illud ponerent. Ac vas vitreum idoneum repererunt ei rei aptum, ac ei corpus cum ſpiritibus incluſere: vaſque illud Vas fixatorium vocarunt. Tum reperiebant fornacem ad eam rem aptam, ac in ea vitrum hoc impoſuêre: eamque fornacem fixatoriam dixêre. Ac tùm ignem idoneum inuenere quo ita leniter regerent ſenſim paulò ealidiùs per gradus, donec ignē feruentem ferre poſſent. Ac in tota arte nihil magis cauendum eſt, quam ne nimis feruens ignis adhibeatur, prius quam igni ita aſſuefiant vt ignem feruentem ferre poſſint; alioqui ſpiritus in eo ſeſe attolleret ex corpore: tum iterùm de integro incipiendum foret, &c. Atque hoc opus Fixationem dixêre, ac liquefaciebant ac puram Lunam reperiebant: ob quam rem omnes gaudio afficiebantur. Hocque opus vocarunt opus primi ordinis, quia primùm inuentū fuerat à Veteribus ac Sapientibus, &c.

Fixatio.

Opus primi ordinis & quare.

Cap. 105.

Item conſultarunt ad inquirendum an non alia via reperiri poſſet, ad rationem reperiendam conficiendi rem, vt corpora cum ſpiritibus permiſcere neceſſe non eſſet, nec fixanda ponere. Longum enim opus erat antequam ſpiritus ſublimarent, & corpora calcinarent & ſoluerent, ac tum mundificarent: ac tum corpora coniungerent,

@

ac ſimul fixarent: ad ea multo tempore opus erat. Cùmque iam omne fixatum eſſet, nihil præter metallum perfectum habebant, Solem aut Lunam prout opus ſuum poſuerant. Cùm autem Sapientes viderent ac intelligerent, metallum mortuum ſpiritibus, vt ratio poſtulabat, vivificari poſſe, ac perduci in eum ſtatũ, vt omnibus probis ac examinationibus reſiſtere poſſet: cogitabant vlteriùs poſſibile fore aliã viã reperire, quæ facilior eſſet, ad quam tanto tempore in arte opus non eſſet, ac vtilior. Sic igitur reputabant: Si impoſitione ſpirituũ corpora mortua vivificauimus: quid ſi ſumamus corpus viuum, ac calcinemus ipſum, ac in aquam ſimplicem redigamus, ac in ea ſpiritus ſublimatos immergamus, ac ſimul fixemus, ac proijciamus id ſuper corpus mortuum mũdificatum, ac ſimul fluere ſinamus, ac videamus quomodo ſeſe ſimul componerent, ac diſpiciamus quid inde futurum eſſet. Ac ita fecêre, ac corpus illud viuũ quod cum ſpiritibus permiſtum ac fixatum fuerat, ſumebant, ac ſimul fluere ſinebant, ac in maſſam fundebant, ac maſſam fragilem ac frangibilem reperiebant. Tum conſultabant qua ratione id fieret. Tum facilè intelligebãt, materiam ſpirituum cum vivis corporibus tam efficacem eſſe, vt corpus mortuum mundificatum ferre non poſſet. Tùm verò placebat,

Ratiocinatio Veterum.

@

bat, vt corpus illud mortuum denuò liquefacerent, eíque etiamnùm bonam quantitatem mortui mundificati metalli adderent, vt fecere, ac rurſum in maſſam fudere. Tùm verò adhuc frangibile invenerunt: ſed non erat tam frangibile quam prius. Ac tùm facilè cernebant ſe plus corporis mortui mũdificati addere ac ponere debere. Ac ſæpè ponendo ac denuò liquefaciendo, ad extremum molle effectum eſt, eratque perfectus Sol aut Luna, quare ſummopere gaudebãt. Tum opus hoc vocarunt alterum opus alterius ordinis. Idque ob eam cauſam fecêre, quod hac prædicta materia proiectionẽ facerent ſuper mortua metalla quæ mundificata erant. *Cap. 106.*

Opus 2 ordinis cur dictum.

PRÆTEREA Veteres cùm cernerent quod ſublimatis ſpiritibus fixatis cũ vivis corporibus, proiectionem facerent ſuper corpora mundificata, cogitabant vlterius an ratio reperiri poſſet reducẽdi corpora mortua ad Solem aut Lunam non mũdificata. Tùm facilè videbant, ſi id fieret: debere medicinã fortiorem confici, ſi corpora mortua tranſferrent. Ac facilè etiam intelligebant: ſi corpora mortua non mundificata transferrentur in Solem aut Lunã, ſe corpus illud mortuum prius vivificare debere, antequã medicina ſuper illa proijceretur. Tùm medicinam ſumebant alterius ordinis quam cõfecerant:

Quo pacto Veteres corpora mortua ad Solem aut Lunã non mundificata rationem reducendi, inuenerint.

@

cerant: qua proiectionem fecerant in metalla mundificata, de qua antè dictum est; ac eam soluebant in aceto forti destillato: ac rursùm acetum deduxére: ac medicinam congelarunt. Ac post medicinam rursum in aqua pluuiali destillata soluerunt. Atque iterùm tertiam partem sublimatorum spirituum sumpsere, ac aquam illam spiritui immersere, siccantes ac terentes denuò, ac rursum siccantes, donec spiritus corpus illud omne imbibisset. Tùm simul fixanda ponebant, quæ fixatio facilè fiebat. Cùmque omne fixum erat, tùm denuò soluebant, vt priùs fecerant, ac rursum sumebant tertiam partē spiritus prò quantitate prædictæ medicinæ quam habebant, ac rursum spiritui immersere, vt priùs faciebant, atque iterum fixanda posuere, vti priùs dictum est. Hisq; omnibus peractis eandem medicinā etiam semel in aceto destillato soluerunt, ac acetum rursum destillarunt, ac congelarunt. Ac tùm sumebant cruda ac immunda corpora mortua ac liquabant, ac vitam ijs indebant: & tum medicinā suam superijciebant, ac simul fluere sinebant, ac in massam fundebant: & perfectū Solem & Lunam inuenére omnes probas transeuntē ac examinā. Ac reperiebant proiectionem tam magnam & copiosam esse, prout fuerat in opere alterius ordinis. Quam altam proiectionem ad-

modum

@

modum mirabantur, atq; ea gaudebant: ac tùm opus hoc vocitarũt opus tertij ordinis, quia tertiũ opus erat quod inuenerant. Pòst cõsultarunt, ac reperiebant in ſua ſapientia naturam perueſtigantes: tum intelligebant altam proiectionem venire debere ſubtilitate medicinæ: qua intelligẽtia ac ſenſu quem hac de re habebant ac intelligebant, multiplicatio omnis medicinæ inuenta eſt. Atque ita rationem qua medicinæ ſubtiles efficerentur, multiplicationem vocarunt quia videbãt cùm medicina ſubtilis fieret, eam altam proiectionem facere. Ac quò ſubtiliorem faciebant, eò proiectio ſemper magis magiſque alta cadebat. Ita rationem inuenére omnes medicinas multiplicandi, &c.

Opus 3 ordinis, & quare ita dictum.

Quomodõ omnis multiplicatio medicinæ inuenta.

Cap. 107.

CVm ſapientes hæc omnia prædicta probaſſent, ac cernerent ſe omnia mortua immunda corpora ad Solem ac Lunã perducere, atq; inſuper altã proiectionẽ facere: Tum etiamnũ vlterius ratione inquirebant, vtrum foret poſſibile ſpiritus arte ac medicina reducere etiam ad Solem & Lunã: Qua de re conſultabant, cùmq; naturam omnem medicinæ perſpicerent, intelligebãt medicinã eſſe cõfectã ac coadunatam arte ſpirituũ ac corporũ, ac ſimul in vnũ ſimul fixata eſſe. Tùm etiam facile in ſua ſapientia intelligebãt, ſi ſpiritus ad Solem ac Lunã reducerẽt, debere

Ratio reducẽdi ſpiritus ad Solem & Lunam quomodo reperta à Veteribus.

@

debere etiam naturam medicinæ habere, alioqui medicina ſe cum ijs permiſcere nollet, neque cum ijs ingredi: nam ſpiritus corpora efficere non poſſent: nullam enim proportionem inter ſe habent. Medicina conſtat ex ſpiritibus & corporibus: atque hæc igni ita fixata ſunt, vt ignis ſeparare nequeat: atque alter eſt purus ſpiritus qui ab igni aſcendit. Ita facilè ex hac ratione prædicta, comprehendebant res duas. Vna erat, ſi ad id peruenirent, ſe primùm ſpiritus parare debere, vt eſſent eiuſdem naturæ cum medicina, ſi alioqui medicina cum ijs amicitiam contraheret, aut in ea ingredi vellet: ſimile enim amat ſui ſimile. Ita ſi ad artem peruenirent, principiò ac ante omnia ſpiritus debebant efficere corpora, ſi eiuſdem naturæ cum medicina forent. Deinde etiam facilè intelligebant, ſi ſpiritus corporeos ad Solem ac Lunam perducerent, ſe medicinã tam liquidam, tam ſubtilem, tamque penetrantem conficere debere, vt cùm proijcerent ſuper ſpiritus corporeos, ſtatim liqueſceret, ac penetraret, antequam ignis ita calidus fieret, vt ſpiritus à corpore non volaret; ſed medicina ſpiritum tegeret ac ſupernataret, quemadmodum oleum ſuper aquam natat: ita vt corpus à medicina capiatur antequam à corpore ſe ſubducat. Ac cùm medicina ſpiritum ac corpus penetrat, ac ea ſi-

mul

@

mul fixat, vt ad Solem ac Lunam perveniant. Atque ita fecere: medicinam in aceto destillato solvebant: ac tùm denuò congelabant: ac tùm rursum solvebant in aceto destillato. Atque id solvere & congelare iterabant toties idēdidem in aceto recēti; vt amplius congelare nollet: sed in forma densi olei consisteret. Ac spiritum Mercurij corpore induebant, ac ponebant in crucibulo super ignem, ac iaciebant aut stillabant super ipsum ex parata medicina, ac cōspergebant atque operiebant spiritum corporeū, quemadmodum oleum super aquam natat, atque eam operit. Ac tum etiamnùm fortiorē ignem adhibebant, ac flabant, ita vt medicina vnâ cum spiritu corporeo inter se inciperent circumagi ac fluere. Ac medicina corpus ac spiritum ita pervasit ac penetrauit, ita vt spiritus & corpus vnum in alterum ita compacta sint, vt ignis ea separare nequeat. Ac in massam fundebant, & perfectum Solem & Lunam reperiebant, qua de re permagnas gratias Deo agebant, ac mirum in modum gaudebant. Atque huic medicinæ nomen Elixiris indidere.

Medicina hæc nomen Elixiris accepit.

Cap. 108.

CVM verò isti Sapientes cernerent se omnia corpora ac spiritus hoc pacto perducere ad verum Solem & Lunam: tum vlteriùs etiamnùm cogitabant, an non ex re

Quo pacto Veteres quæsiuerint an non ex vna re medicinam conficere

@

possent, quæ corpora ac spiritus omnes possit transmutare in Solem aut Lunã.

vna medicinã conficere possent, quæ corpora ac spiritus omnes simul posset transferre in Solem, aut in Lunam. Itaque sedulò naturæ studuere: quid Deus naturæ infuderit, ac quomodò natura operetur in omnibus rebus inferioribus : ac cuius generis quæque res sit, ac vndè quodque genus primum ortum ceperit, vtrum ex materia simplici aut composita. Ac rebus omnibus probè perspectis, comperiebant ac intelligebãt omnia primùm originem duxisse ex aqua simplici, quæ aqua erat quædam essentia Mercurij, ac Deus terram suam in ea aqua collocabat: quæ terra in se naturam sulphuris habebat: quæ terra sulphurea aquam illam coagulabat: quæ 2 simul manere non possent, nisi per quoddam medium, quod ea contineret inter se, ita vt alterum ab altero non separaretur, quandiu mediũ illud apud ea maneret. Est verò sal quoddam, quod Deus ijs infudit, ad illa duo copulanda. Ac Veteres Sal illud, Sal Sapientum vocavere. Adhæc Dominus Deus his tribus, vt aquæ, & terræ incluſit etiamnùm duo alia, vt aërem & ignem. Ac Deus hæc 4 cum sale quod medium est, etiamnùm ex suo mandato ornavit, adhuc 3 nimis subtilibus spiritibus, qui 3 spiritus mixturam prædictam simul continent: ac mixtura à se invicem separari nequit, nec corrumpi, nec interire, quan-

Omnia originem duxêre ex aqua simplici.

Sal Sapiẽtum.

In omni mixto 4 elemẽta cõueniunt ad mixtionem: quorum 2 sunt inclusa, vt ignis & aër, & 2 includentia, vt terra & aqua.

@

quandiu isti 3 spiritus adsunt. Sed cùm isti 3 spiritus mixturam deserunt, tùm omnia pariter alia ab alijs separantur: atque istos 3 spiritus Sapientes essentiam coniunctam nuncupauere. Atque ita facilè assequebantur primum illud principium istam compositam mixturam fuisse, ex qua omne quod hic infrà in Orbe est, originem suam duxit: siue sint homines, pecudes, aves, pisces, arbores, herbæ: ac deinceps quicquid sensile aut sensus expers est. Sed ista mixtura in rebus omnibus æqualiter distributa non est, &c. Atque etiamnùm Deus hisce mixturis suo mandato infudit virtutem seminatoriam, ad porrò producendum quodque sui simile, prout natura harum mixturarum componitur. Atque etiamnùm Deus aliam virtutem infudit per influentiam cœli ac stellarum, & planetarum, per infusionem suarum influetiarum quas addunt ex mandato diuino: essentiam, statum & declinationem, donec iterum separentur, ac denuò ad suam primã naturam perueniant, ex qua primùm composita sunt, prout res ea fuerit. Vna res crescit diu, antequam ad suum statum perueniat: alia breui tempore adolescit antequam ad suum statum perueniat. Alia multo tempore in suo statu permanet; alia non permanet diu in suo statu, &c.

Essentia coniuncta quid Veteribus.

Virtus seminatoria à Deo mixtis infusa.

Item alia virtus per influetiam cœli, stellarum & planetarum.

@

Cap. 109.

Sicuti res omnis initium habuit, ita etiam medium habet ac finem.

ATQVE etiam probè intelligebãt quemadmodum res omnis initium habet, ita quoque eam medium habere debere, cuius hoc loco mentionem fecimus: ac poſt illud medium finem ſequuturum. Ita intelligebant omnibus rebus divinâ providentiâ creatis nullum vitium ineſſe poſſe: omnia perfecta eſſe debere. Probè itaq; intelligebant cùm omnia ad ſuam primam eſſentiam redijſſent, ad quam Deus condidit, quod tùm inſtaurabit: ac omnes res creatas in ſuam extremam virtutem perducet: ita vt poſteà in rem illam creatam nulla mutatio cadere poſſit: ac in æternum in ſua eſſentia permanebit. Probè etiam intelligebant quod Deus eaſdem res creatas mutabit abſque alterius rei extraneæ additione. Sed eadem illa res creata mutabitur in ſuam perfectionem ac virtutem ſupremam. Ita facilè ex eo intelligebant, vnamquamque rem creatam medicinam ſuam propriam in ſe habere, per rationem prius demonſtratam. Ita liquidò conſtat nihil peregrinum adhibere ei opus eſſe, quod ad ſupremam ſuam Potentiam perducere velimus: ſed tantummodò rem ſumendam eſſe, ad rem perfectam efficiendam; ſiue in minerali, vegetabili, aut animali. Cùm Veteres iſti Sapiẽtes omnes haſce rationes prædictas, ac plures alias quas com-

cõmemorare nimis longum foret, probè intelligerẽt ac funditus, facilè sentiebant, idq; certò, se acumine ingenij facilè rem repertu-
ros ex qua rem producerent qua spiritus & corpora in verum Solem ac Lunã transferrent. Tum cõsilium inibant ex qua materia rem illam perfectam extrahere possent, quæ virtute transferẽdi corpora, & spiritus in Solem, & Lunam prædita esset. Tùm pro sua sapientia facilè intelligebant, si Solẽ ac Lunam haberent, res ea debebat esse de eorum natura ac genere. Vnumquodque enim sui simile gignit. Equus equum producit, avis avem, &c. Ita reperiebant in sua sapientia: Deum ex omnibus his inferioribus nihil auro perfectius cõdidisse: Ignis enim ipsum destruere non potest, nec quicquam in orbe: ac in suo statu permanebit vsque ad diem novissimum absq; declinatione: quod nulli rei in orbe fiet, non enim diu in suo statu perseverabit, quin rursum declinet ac ad suam primam materiam redeat, qua de re antè doctum est, nisi aurum solum. Atq; per hoc planum fit ratione ante demõstrata, aurum esse rem perfectissimam quam Deus creavit, ac condidit. Ita conveniebat inter ipsos vt sumerent Solem, vt ex eo cõficerent id quod eam potẽtiã haberet spiritus & corpora in Solem ac Lunã transferẽdi. Ac quia Deus nihil solitarium creavit, sed duo crea-

Vnumquodq; sui simile gignit.

Deus ex omnibus inferioribus nihil auro perfectius cõdidit.

Conveniſſe inter Veteres vt ſumerent Solẽ, vt ex eo conficerent rem illã quæ potentiã

@

Haberet ſpiritus & corpora in ſolem ac Lunam transferendi; ſed vt naturâ generationemque eius ſequerentur, Solem & Lunam ſumpſêre.

uit vt maſculũ & fæmellam, in hominibus & pecudibus, in avibus & piſcibus, & in ſenſibilibus atque inſenſibilibus, in herbis, in plantis, &c. DEVS ſingulorum duo creauit, vt maſculum & fœminam. Et vt opus ad ſuam extremam virtutem perducerent, ſumpſerunt Lunam tanquã fœmellam Solis, ac vtraque ceperunt vt lapidem ſuum ex ijs educerent: quamvis ipſum ex ſingulis per ſe facilè extrahere poſſent. Sed quia naturam generationemque naturæ ſequi vellent, quantum poterant: vtraque maturâ deliberatione ſumpsêre, quia Sol tam perfectus, tam purus, tamque ſubtilis erat, vt metuerent ne clàm avolaret cùm ipſum in opere haberent: & Lunam cuius partes nonnihil craſſæ & terreæ ſunt, ita vt multum terræ habeat, ac quia ſeſe invicem amant ac amica ſunt, vt maritus & vxor, ac quia alter calidus, altera frigida eſt, vt ſeſe invicem temperarent in ſubtilitate & craſſitudine, in volubilitate ac terreſtritate: ac vt alterum contineret alterum, vtraque ſumpsêre ſimul æquali proportione, vt alterũ temperaret alterum, vt antè traditum eſt. Cùm vtraq; hoc pacto ſumpſiſſent, conſultabant quibuſnam operibus hæc duo tãquam marem ac fœminam inter ſe copularent. Tùm facilè intelligebant ea eſſe 2 dura corpora, in quæ natura ſuam extremam virtutem

adhi-

@

adhibuiſſet, atque opus extremum, vt amplius in ea operari non poſſet. Natura enim non vlterius in his duobus mouetur. Nam hæc duo Sol & Luna, in ijs natura ita operata eſt, vt in nulla re creata in orbe, ita ſit operata, nec vnquam operabitur, vt in his duobus corporibus fecit, in Sole & in Luna. Hæc enim duo corpora in ſtatu permanebunt, vt natura ea tradidit in ſanitate, vſque ad diem noviſſimum: donec Deus omnia in ſupremam virtutem perducet, & potentiam, ad eum finem ad quem omnia creata & facta ſunt. Et quicquid Deus creauit in mundo, exceptis his duobus corporibus, omne ſimul mutabitur, poſtquam adoleuerit, ac in ſtatu conſtiterit, quodque ſecundum naturam, aliud brevius aliud lõgius; tum ad extremum declinabit & abolebitur, ac redibit ad ſuam primam naturã, ex qua Deus id primùm produci voluit. Atq; hæc duo corpora in ſanitatis ſtatu permanebũt, & ſine retrorſum eundo, ac quicquam declinando, ad diem vſque noviſſimum. Quare nihil in orbe hominibus præſtantius eſt. Natura enim hominũ ea eſt, vt ſemper optimum quodque amet, eſtq; hoc donum quod Deus animæ noſtræ infudit; eſtque vna ſupremarum virtutum animæ noſtræ, quòd ſemper optimum quodque diligemus ac amabimus. Atque ita nihil

Homo naturã optimũ quodque amat.

@

in orbe præſtantius eſt quod in ſtatu permanebit, quam hæc 2 corpora. Facilè etiam intelligebant quamvis natura in ijs ita operata fuerat, vt in ſtatu ſanitatis permanerent vſque ad diem noviſſimum: Deum naturæ talem virtutem non infudiſſe, vt natura tale opus operata fuerit in his 2 corporibus, vt deſtrui non poſſent. Ita vt facilè ad ſuam primam eſſentiam reduci poſſint. Itaque natura ijs eam virtutem non dedit vt deſtrui non poſſent. Sed ſine arte Sapientum hæc 2 corpora ſua ſponte non retrocederent, nec in primam ſuam naturam declinarent ante diem noviſſimum, cùm Deus omnia perficiet. Quemadmodum Deus Adamum immortalem condidit: ſed Adamum non cõdiderat talem, quin facilè mori poſſet.

Cap. 110.

Ad hæc corpora tranſmutanda partim naturam eſſe ſequendam, partim tranſmutationem Dei noviſſimã ſpeculandam perſpexêre Veteres.

ITA Veteres Sapientes facilè intelligebant ſe hæc duo corpora arte poſſe deſtruere, ac ad ſuam primam naturam reducere, in aquam ſimplicem. Ac facilè itidem intelligebant, ſi hæc 2 corpora perducerent, ex propria natura in meliorem naturam, aut in aliam: in primis & ante omnia eſſe tollẽdum quicquid natura in ijs operata eſt, ac reducendum in eum ſtatum in quo erat cùm natura primùm in eo operari inciperet.

Tum

@

Tùm facilè intelligebant ſe debere retexere quicquid natura fecerat, ac operata fuerat. Tùm conſultabant, ſi ad id peruenirent, ſe naturam ſequi debere. Ac natura omnia produxit, ac creſcere fecit, ac pòſt illud incrementum, in ſtatu ſanitatis còtinuit, aliud breuius aliud longius, provt quodque erat, vt ante dóctum eſt. Ac poſt ſtatum ſanitatis cæpit declinare, donec ad ſuam primã materiam perueniret, vt prius dictum eſt. Ac ſi ad id peruenirent etiam in hoc naturam ſequi debebant, ac rètrocedere gradatim, donec hæc 2 ad ſuam materiam primam perduxiſſent, id erat, in ſimplicem aquam: ac tandiu naturam ſequi debebant. Ac ſi tùm hæc 2 corpora perducere in ſupremã virtutem ad quam Deus ea coniunxit, vellent: tùm naturæ imitationem deſerere debebãt, ac ſpeculari tranſmutationem Dei nouiſſimam, atque opera poſt hoc ſeculum, quomodo omnia mutabit ac perficiet, ac opera naturæ ſinet. Ita facilè præuidebant ac in ſua ſapientia intelligebant, ſibi hoc pacto naturam eſſe ſequendam, ac declinandam donec ad primam materiam peruenìſſent. i. in aquam ſimplicem, vti priùs dictum eſt: ac tum naturã eſſe deſerendam, vt antè dictum eſt. Tùm conſultabant, quomodo primùm operari deberent in hæc 2 corpora, ac facilè intelligebant, omnia opera operata operibus

Omnia opera operata contrarijs deſtruenda.

@

bus contrarijs esse destruenda, ac omnia dura, mollia efficienda, ac omnia sicca humida, & contrà, ac omnia leuia, grauia, ac omnia grauia, leuia, atque omnia calida, frigida, ac omnia amara, dulcia, & contra: atque ita deinceps, &c. Quare Aristoteles ait: Ex leui fac graue, & ex graui leue: fac ex aëre terrã, & ex terra aërem, ex igne aquam, & ex aqua ignem, dulce amarum, & amarum dulce efficito, ac omnes artes habes. Itaque intelligebant isti Sapientes, se hæc 2 dura corpora, mollia efficere debere, Natura enim dura fecerat, si opus naturæ dissoluerent. Idque ita debere fieri opere eo quod destruere appellauere, &c. Eo peracto, facilè intelligebãt naturam corpora ea arida finxisse, ac humiditatẽ eorum intrinsecus clausisse: ac tã firmiter concluisse, vt ignis inter eius partes peruenire non posset, ita vt ignis in ea vi operari non posset. Ac si hæc 2 dissoluerent, debebant siccitatem humidam efficere, ac in aquam soluere. Ac si aperirent solida eorum corpora quæ natura clauserat, id debere fieri per opus quod putrefactio dicitur. Cùmq; hæc opera ad eum modum intelligerent, ita fecêre. Ac post etiamnùm duobus operibus intenti fuere, quorum alterum solutio dicitur, quod per destillationem fiebat. Alterum opus dicebatur coagulatio. Hæc 2 iterabant tam sæpè ac frequenter

Aristoteles.

Solutio.

Coagulatio.

@

ter ope materiæ vegetabilis, donec hæc duo corpora ad primam ſuam materiam perduxiſſent, in qua erant cùm Natura primùm in ijs operari inciperet.i. in aquam ſimplicem. Cùm hæc 2 corpora hactenus perduxiſſent, viam naturæ ſequi omisêre: ac tum aliam viam perſpexêre. Probè intellexerunt Deum ex aqua terram feciſſe, ita vt aqua & terra vtraque vnum fierent, ac ex aqua terram fecére. Facilè etiam intelligebant, Deum ſpiritum è corpore educere, ac ſpiritum igni purgare: ac ſpiritu per ignem purgato, ſpiritus aſcendit in cœlum, ac corpus deſtruitur, ac etiam mundificatur in materiam claram ac ſubtilem, atque idipſum, iſtamque viam ita ſequuti ſunt, idq; duobus operibus perfecere. Opus quo ſpiritum è corpore educebant, ac mundabant ſpiritum, opus illud ſublimatio dicebatur. Reliqua 2 opera quibus corpus purgabant, horum alterum vocabant Reuerberationem aut Calcinationem, ac alterum Solutionem. Ac cùm vtraq; mundaſſent ab omnibus peccatis eorum igni & aqua, tum opera Dei perſpiciebant, quomodo animã denuò die nouiſſimo infundet ſuo corpori proprio glorificato: ac tùm nullã mutationẽ fore, tam fixum Deus corpus cum ſpiritu faciet; ita vt poſt illam fixationem nunquam à ſe inuicem ſeparari poſſint, ac ſimul manebunt in ſecula.

Sublimatio.

Reuerberatio ſiue calcinatio.

Solutio.

Cum

@

Cum iſta probè intelligerent funditus, etiam facilè intelligebant, ſi ad perfectionem lapidis ſui peruenirent, vt ipſum etiam ad talem glorificationem ac æternitatem perducere poſſent, ac perfectionem, ſe Dei opera futura facere debere, ſi lapidem ſuum ad talem perfectionē perducerent. Atque etiā facilè intellexêre, ſi lapidem ad talem perfectionem perducerent, vt eodem gradu ſtaret quo res omnes pòſt diem nouiſſimū, ſe proiectionem eo nō poſſe facere. Nam tùm ad finem peruenisſet, ad quem Deus ipſum condidiſſet. Nam poſt illud tempus nulla erit generatio, nec vlla virtus ſeminaria. Tùm cōſultabant vt ei virtutem ſeminariam imprimerent. Ac partem vnam vtriuſque corporis ſumebant Solis ac Lunæ, cuiuſq; tantundem ſubtile effectum, ac vnâ cum corpore glorificato cōglutinarunt, quod mundificatum erat: eamq; compoſitionem Fermentum dixêre. Tùm porrò Dei opera futura proſequebantur, ac ſpiritum corpori illi infudêre debita proportione, atque habent ita omnes ſimul ſpiritum apud ſe ac in proprio corpore. Idq; duobus operibus fecêre, quorum alterum Inceratio, alterum Fixatio dicebatur. Ac lapidem perfecêre, & ad virtutem extremam perduxêre.

Poſt hoc ſeculum nulla erit generatio, nec virtus ſeminaria.

NVNC

@

Cap. 111.

NVNC te modum ſublimationis docere volo, quomodò & quâ ratione, vnuſquiſque ſpiritus ſublimari debet, & quare, ac per quid quodque ſublimandũ eſt. Nam in 3 ordinibus omnibus ſublimari debet; atque etiam in Elixire, atque etiam in lapide. Atque ob id neceſſe eſt, veram naturam ſublimationis noſſe. Nam ſublimatio fit multifariam. Nam ſublimatio eſt inſtituenda ſecundum opus in quo ſpiritus ſublimatus adhibendus eſt, ſiue ad 3 ordines, aut Elixir, aut in alia omnia opera, quæ multa ſunt, atque ad rubrum ac album, ac potiſſimùm in lapide. Atque ob id neceſſe eſt intelligere ſublimationem, quia ſublimationes toties mutandæ ſunt. Nam ſecundum quodquo opus quod facere velimus, ſublimationes alijs, atque alijs modis ſunt mutandæ. Ideò neceſſe eſt tibi de ſublimatione ſcribam ob rationem iam dictam, &c.

Sublimationis cognitionem neceſſariam eſſe, & quare.

Cap. 112.

SCIES principio ſublimationem arſenici & auripigmenti, quorum alterum ad rubrum, alterum ad album. Eſt etiam rubrum arſenicum aut croceum. Sed ſimul vnum genus eſt auripigmenti aut arſenici. Arſenicum enim naturam auripigmenti habet. Ita natura eadem ſunt, ſed non colore: nam alterum ad album, alterum ad rubrum ſeruit.

Sublimatio Arſenici & Auripigmenti.

ſeruit. Atque hi 2 ſpiritus nimis ſubtilem ſpiritum in ſe habent: ac ſpiritus ſolertiâ ſeparandus eſt; nam ſi huius ſpiritus ſubtilis quicquam vſquam apud 2 lapides maneret: ſpiritus operi ſuam fixationem adimeret: ita vt opus nunquam fixari poſſet. Atque etiam apud ſe habent ſulphur combuſtibile, quod opus omne ſimul combureret ac deſtrueret, cùm ad ignem adduceretur.

Cap. 113.

Craſſæ fæces & ſicca terreſtritas lapidi adimenda, & quomodo.

ADHÆC 2 iſti lapides etiamnùm materiam habent quæ itidem ijs adimenda eſt: ea enim etiam opus corrumperet: ea eſt craſſæ eius fæces atque terreſtritas. Nam ſi quid horum in his lapidibus remaneret, aut fæces aut ſicca terreſtritas, impediret quominus medicina ingredi poſſet. Quare opus eſt ad hæc omnia adimenda, vt hi 2 lapides miſceantur cum fixa fæce quæ attrahat, quæque etiam ſpiritus non fiat. Quare debet eſſe fixa? quia res fixa rem volatilem ægrè à ſe dimittit, quando cùm ea permiſta eſt: quia fæx fixa apud ſe retinere poteſt ſpiritum medium, qui nobis in opere eſt neceſſarius, donec ſubtilis ſpiritus abierit; antequam ſpiritus medius à fæcibus ſeſe ſeparet. Quare fæx fixa etiam attrahens aut ſtiptica eſſe debet, quia ſpiritum non nimis

mis altè aſcendere in vaſe ſinet: ſed altiſſimè latam manum ſupra fæces, aut vt maneat ſuper fæces, &c. Ac quare fixa fæx nihil de ſe mittere debet, quia cum ſpiritu medio ſecum non ſubuehet, ſed purus & mundus futurus eſt. Ac vt nihil extraneum in opus adducat. Nam in opere nihil extraneum eſſe poteſt. Prætereà fæx frigida & ſicca naturâ eſſe debet, per quam duo iſti lapides erunt ſublimandi. Quare frigida? ad calorem quem ſulphur combuſtibile in ſe habet ita cohibendum, ne in ſublimatione ſpiritum deſtruat, ac à ſpiritu ſe ſeparet. Quare ſicca? Vt fæx ſua ſiccitate, calorem ſulphuris combuſtibilis ita temperet, ac apud ſe retineat, ita vt cum ſpiritu medio nõ ſeparet ſe, nec aſcẽdat ex fæce. Ad hæc opus eſt alto & oblongo vaſe in quo hi duo lapides ſublimentur. Quare alto vaſe? Vt ſubtilis ſpiritus volatilis qui calorem nullũ ferre poteſt, aſcẽdere in ſuperiorem partem illius vaſis longi poſſit, vt frigus ibi reperiat: vt ibi manere poſſit, ad eò melius ſe à ſpiritu medio ſeparandum. Debes etiam duos iſtos lapides admodum puſillo igni ſublimare. Quare igni puſillo? Vt ſubtilis ſpiritus volatilis primùm ex fæcibus volare poſſit vſque in ſuperiorem partem vaſis: antequam ſpiritus medius ex fæcibus exire incipiat.

@

Cap. 114.

Subtilis ſpiritus eximēdus, antequam ignem in ſublimatione augeas,& quare.

NVNC ſcies antequam ignem in ſublimatione augeas, te alembicum demere debere, ac ſubtilem ſpiritum eximere. Idque ob hanc cauſam, ne cùm vehementem ignem adhibes, ſpiritus ſubtilis iterùm decidat: aut cùm omne ſublimatum fuerit, ac tùm ſubtilis ſpiritus volatilis rurſum ſuper fæces decidat, nec ſuper ſpiritum medium, ac ne iterum inter ſe permiſceantur. Spiritu verò ex alembico ſumpto, alembicū denuò ſuperimpone: ac tùm ignem adde, vt ſpiritus medius ex fæcibus exire poſſit. Cùmque iam è fæcibus ſublimatum fuerit, exime, ac rurſum cum fæcibus tuis permiſce, ac fac modis omnibus, vt priùs doctū eſt. Iſtamque ſublimationem itera tandiu ac toties, donec nihil amplius de ſubtili ſpiritu aſcendat. Tùm ſpiritū medium per ſe ſublimandum pones, vt videas, an nihil ſpiritus volatilis ſit adiunctum. Ac ſi quid ſit adiunctū, id identidē eximes, ac etiam circumſpicies nunquid de ſulphure combuſtibili ac fæcibus remaneat, &c. Ac ſublimationem iterabis tandiu, donec reperis nihil amplius aſcendere de ſubtili ſpiritu volatili, ac nihil relinquat in fundo vaſis. Tùm certus es, te ſpiritum medium mundum ac purum habere, eſtque paratus vt in opere colloces.

Ad

Ad Mercurium ſublimandum.

Cap. 115.

SVMES Mercurium ac probè mundabis, cum ſale & aceto benè conterens in mortario ligneo, piſtillo ligneo. Ac vbi diu contriueris cum ſale & aceto, Salem à Mercurio ablue aquâ mundâ bulliente, donec aqua pura defluat. Tùm Mercurium ſicca panno lineo mundo. Ac tùm denuò ſal mundum recens atque acetum recens adde, & rurſum in mortario ligneo contere 4 aut 5 horas continuè. Tùm denuò aqua munda bulliente ablue, vt priùs. Ac tùm iterùm recens acetum & ſal adhibe, ac contere ad illud vſque tempus, donec Mercurius nullam nigredinem, nec ſordes de ſe mittat, ac Mercurius mundus ac clarus maneat inſtar ſpeculi: tùm ad ſublimandum paratus eſt. Ac tùm ſume in vnam libram Mercurij ſalis communis ℔ 2 ſemel in aqua frigida ſoluti, ac denuò in balneo congelati ad ſpiritus ſuos retinendos. Ac tum in 2 illas libras ſalis prædictas 2 ℥ ſalis armoniaci ſumito toties ſublimati, vt nihil poſt ſe relinquat, ac probè inter ſal contere: ac tùm Mercurium inter ea tere ſiccum ſuper lapide, ita vt Mercurius non videatur. Tùm ſimul ſublimanda pone in vaſe apto, alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo ad roſtrũ lutato. Ac initio ignem

Modus ſublimandi Mercurij.

@

Ignis primùm puſillus adhibendus ad horas 24.

puſillum adde ad horas 24. Deinde adhuc fortiorem adhibe horas 24. Pòſt adde ad horas 24 ignem tam vehementem, vt certus ſis omne ſimul eſſe ſublimatum. Tùm ſinas refrigeſcere. Tùm ſublimatum ex alembico ſume, ac denuò cum ſale communi recenti contere, præparato, vt priùs dictũ eſt, ac denuò ſublimandum pone, modis omnibus, vt priùs doctum eſt. Atque iſtam ſublimationem itera toties ſemper cum ſale recenti præparato, donec Mercurius tam clarus ſurſum ſublimatus fuerit, quam cryſtallum pellucidum. Tùm ſatis ſublimatum eſt. Item tùm eundem Mercurium iam ſublimatum ſumes, ac ſiccum ſuper lapide conteres in puluerem ſubtilem. Tùm Mercurium communem pone in vitro lato aut vaſe lapideo in fornace in qua ſpiritus calcinantur. Atque ad 6 hebdomadas calorem adhibe tam vehementem, ita vt manum tenere non poſſis ad interiorem concauitatem fornacis. Ac 6 illis hebdomadis elapſis ſponte refrigeſcere ſine: exime, ac ſacco inde, eumque in cella humida ſuſpende: ac ei vas vitreum ſuppone, ac prædictus Mercurius omnis ſoluetur in aquam claram pellucidam. Item hæc aqua Mercurij omnia metalla ſoluit, adque extremam perfectionem perducit hoc pacto. Item in ea ſolue corpus quodcunq;, fæces metallorum ſtatim ſubſi-

Sublimatio Mercurij toties iterãda, donec Mercurius tam clarus ſurſum ſublimatus fuerit quam cryſtallum pellucidum.

dunt

@

dunt. Nam hæc aqua Mercurij, nihil niſi ſui ſimile ſoluit, & quicquid naturæ eius non eſt fundum petere ſinit. Ac tùm clarum ſenſim effundere potes, aut philtrare, ac fæces tollere, ac aquã clarã ollæ vitreæ indere, ac alembico ſuperimpoſito ac receptaculo roſtro addito, humiditatem deſtillare: ac tùm ignem tuum augere, ac tùm Mercurium ſurſum in alembicum ſublimare, atque ita Mercurium tuum denuò habes, verùm aliquanto factum leuiorem. Ac tùm metallum ex olla exime & in corpus reducito, habeſque metallũ tuum clarum, purum & mundum extremè, ſiue Venus, Saturnus, Iupiter aut Luna ſit, &c. Eſtque hoc tam magnum ſecretum quam ſit in arte vniuerſa. Tùm Mercurium ex alembico denuò ſume, ac rurſum ſuper lapide ſiccum contere, & iterum in ſacco pende, ac denuò ſoluetur in aquam claram pellucidam. Atque habens tuum Mercurium, cum hac aquà potes omnia metalla ſimul conglutinare quodcunque ſit: ac item omnia metallorum quæ fracta ſunt, fruſta denuò coniungere, ita vt videri non poſſit vbi fracta ſint: ac eo loco tam fortia ſunt quam alibi. Atque etiam plures virtutes reconditas quas hæc aqua in ſe habet, quas ob certas cauſas non ſcribo. Sed magnum ſecretum in natura eſt.

Hæc aqua Mercurij nihil niſi ſui ſimile ſoluit.

Magnum ſecretum.

@

Lapis tantummodo ex Sole.

Cap. 116.

Lapis ex ſolo Sole omnes alios ſuperat.

NVNC tibi deſcribere volo lapidem qui ex ſolo Sole conficitur: qui lapis omnes lapides ſuperat, qui manibus hominũ confici poſſunt. Ac tenebis loco ſecreti, Solem ſuâ naturâ eſſe ſpeciem metalli in quo nullæ partes inſunt. Simplex eſt & purum, tamen vnius generis fæx ineſt, eaq; in eo abſcõdita eſt. Et quamvis Sol eſt corpus ſimplex abſq; diſcretis partibus, tamẽ arte ei color detrahi poteſt, tam ruber quã albus, ſed ſine arte id fieri non poteſt. Quamvis vnam materiam eſſe aſſero, tamẽ Sol diuidi poteſt in 2 partes quæ ſibi inuicem contrariæ eſſe videntur. Sol ſpecies eſt quæ virtute naturę effecta eſt. Nã Natura in eo ita operata eſt, ita vt Natura in eo extremas ſuas vires oſtenderit. Imò natũra ita in Sole operata eſt, vt in toto orbe nihil Sole præſtantius ſit. Sol enim mundus ac purus eſt, ac Natura tam prope naturam ſimplicem ipſum perduxit, quam potuit. Ita vt in toto orbe nihil tã prope ad ſimplex accedat, quam Sol. Nam Sol igne deſtrui non poteſt, nec in terra computreſcere nec ſordeſcere, nec in aëre corrumpi.

Sol quamvis vna materia ſit, tamen in 2 partes diuidi poteſt, quę ſibi contrariæ videntur.

Sol nec igne deſtrui, nec in terra computreſcere, nec in aëre corrumpi poteſt.

Cap. 117.

Natura nihil fixum nec ſimplex producit.

SCIES in toto Orbe nihil quod Natura operata eſt, fixum eſſe. Sed arte Sol fixus effici

@

effici poteſt, ac alia plura. Sed naturæ à Deo non eſt conceſſum, vt quid fixum produceret, aut naturam ſimplicem. Fixum enim æternum eſt, id neque iam neque vllo vnquam tempore mutari poteſt in melius aut peius: ſed in æternum permanere debet in ea natura in qua eſt. Cœlum fixum eſt, id in æternum in ſua fixa ſimplici eſſentia permanebit, in qua eſt. Ac poſt diem nouiſſimum Deus omnia quæ condidit fixa efficiet, atque ita in æternum ſicuti ſunt, permanebunt. Itaque Natura nullam rem fixam operatur: retexi quidem poteſt quod natura operata eſt arte, vt in hoc libro docebitur. Scies naturam in Sole ita operatam, vt non poſſit vna pars eius ſurſum ſublimari, ac altera infrà relinqui. Nam in Sole nulla terra eſt. Ea terra quæ in Sole eſt, ita coniuncta eſt cum reliquis 3 elementis, ita vt vnum elementum alterum ſit, omnia munda ſunt, in ijs nulla corruptio, nec contrarietas quæ partes diſiungat. Terra tam ſubtilis eſt, quã ignis, aut aër ſint: ac inter ea nulla eſt corruptio, quæ partes eius diſiungat. Itaque aut ſimul aſcendere aut ſimul infrà manere debent. Quare Sol omnis ſimul aſcendit, aut omnis ſimul infrà in fundo fixus manet. Ita Solem arte totum aſcendere facere poſſumus, aut arte fixare, vt totus in æternum infra maneat, vt nunquam effici poſſit vt aſcendat, ſed

Sol aut omnis ſimul aſcendit, aut omnis ſimul in fundo fixus manet.

in æternum fixus maneat. Ex Sole 4 elementa ſeparare non poſſis, quemadmodum ex reliquis rebus omnibus ſeparantur: quia inter elementa nulla contrarietas eſt, quæ partes eius diſiungat, vt ſuprà oſtenſum eſt, &c.

Cap. 118.

Modus parandi lapidem ex ſolo Sole.

NVNC cum verum lapidem philoſophorum, qui nobiliſſimus ac ſummus lapis eſt conficere vis: ſcies tu qui verum lapidé ex ſolo Sole vis parare, qui verus lapis ſit: quod ſumes puri Solis marcas 2, ac tūdes in tenues laminas, ac fruſta ſecabis magna aut parua provt libet, ac pones in cæmento Regali, ac adde aliquantum ſulphuris ac ſalis armoniaci, ac cæmentabis 24 horas continuè. Exime, ac liquefacito, ac rursùm tunde in laminas tenues, vt priùs faciebas, ac pone denuò cæmentandum, vt prædictum eſt: liquefacito iterum, ac denuò in tenues laminas tunde, ac rurſum cæmentandum pone, modis omnibus, vt antè dictum eſt. Idque minimùm ter aut quater itera, donec certò ſcias Solem tuum mundum ac purum eſſe. Tùm conficito aquam fortem ex ſalnitro, vitriolo, ſale armoniaco. Salnitrum quantitate reliqua duo æquabit .i. ſalnitri 2 partes ſumes, & vitrioli ac ſalis armoniaci ana, ſingulorum partem vnam. Atque ex his aquam fortem confice quem-

admo-

admodum ſecundum artem confici ſolet. Aut poteſt aqua illa confici ex vitriolo & ſalnitro ſolis, ac pòſt in ea Sal armoniacum diſſolui. Tùm ſolue 2 illas marcas Solis in ea aqua forti, quemadmodum Sol ſolui ſolet. Simulatque ſolutus eſt, aquam cómmunem ſuperfunde ter quatérve deſtillatam: ac ſuper ignem pone, ac ad ſemihoram bulliat. Tùm ſpontè ſinas refrigeſcere, ac per 2 dies ſtare ſinas, ac Sol tuus fundum petet. Effunde aquam deſuper ſenſim, ac rursùm aliam aquam ſuperfunde, ac pone denuò vt bulliat, vt antè dictum eſt, idque ter aut quater itera, donec certus ſis, tuum Solis puluerem probè ablutum à ſpiritibus aquæ fortis. Tùm puluerem tui Solis ſicca ad ignem puſillum, aut ad Solem, aut ſuper cineribus calidis. Tùm pulverem tuum in duabus partibus appende, æquali pondere.

Cap. 119.

NVNC ſcies duo opera tibi peragenda ſibi invicem contraria futura: vnam partem pulveris ſpiritualem efficies ac volatilem: alteram verò partem illius pulveris corpoream ac fixam efficies: atque vtramque partem pulveris ſubtilē efficies quamque in ſuo gradu, ita vt nihil ſubtilius effici poſſit. Debes vtriuſque partis pulveris

Opera 2 ſibi invicem contraria agenda.

@

interius foràs producere, antequam ſubtilis fiet. Interius eius foràs producendum, vt lapis indè effici poſſit. Nam in eius parte interiore eſt ſpecies quædam fæcis craſſæ, caque educi nequit, niſi interius foràs producatur. Ac tùm lapis ſubtilis effici poteſt, &c.

Cap. 120.

Pulueren primùm ſpiritualem efficiendũ, & quomodo.

ITEM opus illud quo puluis ſpiritualis eſt efficiendus, primum erit opus quod aggrediemur. Aperiendum quod natura clauſit, ac omne retexendum, quod natura fecit aut operata eſt; ac puluis conficiendus eſt eo ſtatu, in quo erat, cùm natura in eo operari inciperet. Tùm primùm puluis aut materia parata eſt ad lapidem conficiendum.

Cap. 121.

Altera parte pulueris quæ corporea ac fixa erit efficienda, quid agendum.

IN altera parte pulueris quæ corporea aut fixa erit efficienda, primum opus eſt perficere, vbi natura reliquit. Itaque hoc opus rectum eſt, alterum verò contrarium. Nam in illo opere omne ſimul retexendum, quod Natura operata eſt: & in hoc opere incipiendum, vbi Natura reliquit. Quod Natura efficere non poterat, id porrò arte perficiendum eſt. Natura enim non mouetur vlteriùs ad operandum, quam donec rem perduxerit in eum ſtatum, ad quem Deus ſecundum voluntatem ſuam ordinauit, &c. Atq; ita illud nobis incipiendum eſt vbi natura reliquit, ac adducendum ad perfectionem

atque

@

atque ſupremam virtutem. Hoc eſt, eius exterius intrò perducemus, ac interius foris collocabimus, ac tùm exterioribus ac interioribus fæcibus exuemus, & ſubtile ac fixũ efficiemus, ita paratum eſt ad lapidem ex eo conficiendum. Itaque hæc 2 opera ſibi inuicem contraria ſunt, idque eſſe debet, ſi alioqui lapis Philoſophorum producetur. Ratio enim hæc eſt: Sol omnis ſimul aſcendit; aut omnis ſimul infrà fixus manet. Sol nullam terram relinquit, vt te ſuprà docui. Itaque hæc 2 contraria opera tibi in lapide facienda ſunt: alteram partem ſpiritualem ac volatilem, alteram verò corpoream ac fixam efficere debes, ſi alioqui lapidem ſis productus. Ac quicunque alias vias quærit, errabit, ac mentem Sapientũ non capit. Scies Solem non poſſe ſeparari niſi in duo, .i. in albedinem & rubedinem. Cùm Sol eſt in ſua craſſitudine, rubedinem ei arte demere potes, ita vt Sol omninò candidus ſit futurus. Cùmque Soli interius foràs inverſum eſt, albedinem ei detrahere potes, ita vt omnino ruber ſit manſurus. Nam Sol tinctura ac colore extrinſecus ruber, intrinſecus verò albus eſt. Nam Sol interiùs Luna eſt, ac Luna interiùs Sol. Sed Luna ægra, & infirma ac imperfecta. Ideò lapis ex Luna haud facilè confici poteſt, qui perfectus ſit futurus. De quo nihil hîc ſcribendum eſt, nam id

Sol interius Luna eſt, ac Luna interius Sol.

nos

@

nos à propoſito abduceret. In hoc enim opere tantummodo de Sole, ac non de Luna ſermo eſt,&c.

Cap. 122.

Opus quomodo auſpicandum.

ITEM nunc te docere volo, quomodo & quâ ratione opus auſpicaberis. Ac principiò aquam fortem conficies ex ſale armoniaco, & ſal nitro ana, ac ſal nitrum in pulverem ſiccum ſiccabis. Tùm probè ſal armoniacum inter pulverem ſalnitri miſce, ita vt benè inter ſe permiſta ſint, ac incorporata alterum in altero. Tùm deſtillanda pone, nec receptaculum ſtrictè ad roſtrum luta, antequam deſtillare incipiat. Nam ſi initio receptaculum ad roſtrum alembici lutas, ſpiritus ſylveſtres ventoſi inſunt materiæ qui receptaculum diſrumperent. Sed cùm aliquantiſper deſtillauit, luta intrepidè ad roſtrum, atque aquam ſecundùm artem deſtilla. Item fac facilè quartarium Colonienſem aquæ cum dimidio: nam multa aqua tibi opus erit. Aquâ cõfectâ vitrum in hunc modum conſtructum ſume, ac ei

vnam partem pulveris tui Solis inde: alteram verò partem ſerva donec te doceam quid ea ſis facturus. Ac Solem tuum ſolve,& in balneo pone, alembico vitro ſuperimpoſito: nec balneum magis accendas, quam vt manum tuam

@

tuam in eo ferre poſſis, ac receptaculum roſtro admodum ſolidè adglutina. Et ſuprà in alembico erit puſillum foramen, ei infundibulum vitreũ impone, per quod dennò alia aqua fortis infundi poſſit, cùm opus eſt. Ac balneum in eo calore retine, quo dictum eſt antè, die nocteque, cumque vides aquam tuam fortem ad tàm parvam pervenisſe quãtitatem, ſicut erat cùm ſolveres in ea Solem: ita ſinas ſenſim deſtillare diem ac noctem ex balneo. Cumque iterum ſpiſſeſcit, rurſum aquam fortem materiæ ſuperfunde, modis omnibus, vt antè dictum. Id ter itera, ſemper aquam fortem recentem ſuperfundens. Tertiò verò liberè ſiccum deſtilla. Tùm ſine corpus illud refrigeſcere, ac receptaculum à roſtro tolle, ac cerâ ſolidè obtura. Alembicum ab olla aufer. Ac tùm ſume drachmam aut ſcrupulum ex olla, materiæ, ac ollæ vitreæ inde, ac aquã communem deſtillatam ſuperfunde, ac ſuper fornacem colloca in teſta cum cineribus, & aqua illa ad ſemihoram bulliat. Tùm ſinas ſponte refrigeſcere: ac ſtare ſinas diem vnam ac noctem, ac pulvis in fundo vaſis ſubſidet. Aquam effundas ſenſim ſupernè, ac aquam reliquam ſuper igni tepido evaporabis, ita vt pulviſculus tuus ſiccus fiat. Cùm verò ſiccus fuerit, exime, ac laminam argenteam candefacito, ac paululum

tui

@

tui puluiſculi laminæ candenti ſuperjcito: ac ſedulo vide an pulvis non fumet: ac ſi fumare videris, caue tibi à fumo: fumus enim te enecare poſſet. Tàm ſubtilis eſt fumus Solis cum apertus & ſpiritualis eſt. Ac ſi ita fumet, vt omne ſimul aſcendat à lamina candenti, Sol tuus ſatis apertus eſt, ac ſpiritualis ad ſublimandum. Si verò non fumet, aut parùm, ita vt paululum maneat ſuper lamina candente, Sol nondum ſatis apertus eſt, nec ſatis ſpiritualis ad ſublimandum. Debes iterum alembicum ollæ ſuperimponere, ac receptaculum ad roſtrum lutare, ac rurſum aquam fortem ſuperfunde, modis omnibus, vt antè dictũ eſt; ac denuò deſtilla, ac iterùm proba ſuper lamina argentea candente: cùmque omne ſimul aſcendit, ſatis apertum eſt & ſpirituale ad ſublimandum. Tùm ollam illam vitream ſume cum materia ex olla in magno vitro, ac aquâ communem ter quatérve deſtillatam ſuperfunde, vt aquæ illius nihil remaneat, ac pone ſuper fornace in teſta cum cineribus cribratis per horam vnam. Tùm ſinas ſponte refrigeſcere, ac per duos dies, ac 2 noctes quieſcere ſine, ac puluis in fundo ſubſidet. Tùm aquam ſupernè effunde ſenſim per inclinationem aut per philtrum. Tùm denuò aquam communem recentem deſtillatam puluerí ſuperfunde, moue, ac probè cum a-

Proba Solis.

qua

@

qua permiſce, ac ſine denuò ſuper fornace bulliat, vt priùs. Sinas denuò ſponte refrigeſcere, ac rurſum ſubſidere, vt antè dictũ: effunde iterum ſenſim, aut philtra, vt priùs dictum. Ac rurſum aliam aquam recentem prædictam ſuperfunde, ac bulliat, ac facito modis omnibus, vt ſuprà dictum eſt. Atque ſuperfundere, bullire, ac effundere debes, ac denuò quater aut quinquies iterare ſemper aqua communi recenti deſtillata, donec certus ſis, puluerem à ſpiritibus aquæ fortis probè repurgatum eſſe. Tùm puluerem in patera vitrea munda exicca ſuper cineribus tepidis, aut in Sole, ac ſicca tam aridum, vt puluereſcat. Tùm puluis tuus paratus eſt ad ſublimandum, eſtque apertus & ſpiritualis effectus. Atque eſt in tali ſtatu, quali erat cùm Natura in eo operari inciperet: ſed non in eodem gradu. Nam quamvis haberemus materiam ex fodinis, cùm Natura primùm in ea operari inciperet, ex ea lapidem producere non poſſemus. Quamvis materia eo ſtatu ſit, quo erat cùm Natura in ea operari inciperet, non eſt eodem gradu in quo materia tùm erat. Quamvis materia iam aperta ſit ac ſpiritualis effecta: eſt meliore gradũ, quam tùm erat, cùm Natura primùm in ea opus ſuum inciperet. Nam materia fuit corpus perfectũ quod percoctum ac perfectũ erat vſq; ad extremã eius perfectionem;

ita

@

ita vt natura nullam vim haberet amplius in ea operãdi. Ac tametſi nos iam denuo reſolvimus ac ſpirituale effecimus quod Natura clauſerat: ac natura ita clauſerat vt omni igni reſiſteret, adeò omnibus probis & examinationibus reſiſteret quæ de eo fieri poſſent. Et quamvis iã reſolutũ ſit, habet tamẽ in ſe omnem perfectionẽ ac potentiã, quam habebat antequã reſolutum eſſet, ac ſpirituale effectum. Nihil enim amiſit, ſed plus viriũ acquiſivit, quãvis ſit ſpirituale. Ac niſi perfectũ corpus fuiſſet, in quo nullus eſſet defectus: quomodo lapidẽ ex eo educere poſſemus, qui eam potentiã habeat, vt omnia corpora mortua viuificet? ac immunda corpora munda & pura efficiat? ac omnia dura corpora, mollia; ac omnia mollia corpora dura? Fieri nullo modo poſſet, vt tam efficax lapis produceretur, qui tantam virtutem ac potentiam haberet, vt antè dictum eſt, ac effectus & eductus eſſet ex corpore aut alia materia in qua vllus eſſet defectus. Impoſſibile eſt rem bonã ac perfectam educere ex re quæ ipſa mala ac imperfecta ſit, quamvis multi homines putent lapidem extrahere ex rebus quæ ipſæ immũdæ & imperfectæ ſunt. Quare omnes ſtulti errant qui operantur in metallis imperfectis, in quibus vllus defectus, aut in vllis materijs alijs: ex ijs extrahere volunt quod in ijs nõ eſt. Ita intellige, lapidem ex nullis rebus extrahi poſſe, aut pro-

Impoſſibile eſt rem bonã ac perfectam educere ex re quæ ipſa mala ac imperfecta ſit.

@

ducere, præterquã ex omniũ perfectiſſimo corpore aut materia quã Deus in orbe vnquã condidit, aut eſſe ſiuit. Imò materia aut corpus vndè lapis Philoſophorũ producitur tã perfectũ & omnib. numeris abſolutũ, vt eadem materia aut corpus ſui ſimile in Orbe non habeat, inter omnia quæ Deus in orbe eſſe voluit. Imò tã perfectũ ac numeris omnibus abſolutũ eſſe debet, vt eadem materia aut corpus nulla re mundi quæ vnquã fuit, aut eſt, aut futura eſt, deſtrui poſſit, aut aboleri. Sed quò materia magis deſtrui putatur, eò nobilior, potentior, ac ſubtilior fit. Nec aqua, nec ignis, nec terra, nec aër, nec ſulphur, nec antimonium, nec marchaſitæ: nec vlla res quæ in orbe ſit, quæ omnia quæ in rerũ natura ſunt, deſtruunt & abolent, nihil in illud corpus aut materiam quicquã poſſunt: ſed quò magis cum eo permiſcẽtur, eò corpus aut materia nobilior ac fortior euadit: ac eò ad rem ſimplicem proprius accedit. Nam ſexangulus eſt ſimplici propior quam octangulus, ac quadrangulus propior quam ſexãgulus, &c. Igni hoc corpus omnino ſimplex efficeretur, aut alijs fortibus materijs, quæ omnia alia deſtruũt, eæ materiã iſtã facilè ſimplicẽ ac perfectã efficerẽt. Hoc enim corpus aut materia eſt ſimplici propior, quam vlla alia materia in rerũ natura. Quẽadmodum monangulus rotundo propior eſt quam

Marchaſita, Plinio Pyrites, lapis gratus.

id

id quod 10 aut 12 angulos habet: Ita corpus Solis ſimplici proprius eſt, quam vlla res in rerum natura. Non enim plures quam 2 angulos habet. i. Sol non poteſt diuidi in multas partes, quemadmodum omneſ reliquæ materiæ poſſunt, aut corpora. Sol in plures partes quam in duas diuidi non poteſt, .i. in rubedinem & albedinem, vt antè doctum eſt. Ac ſi res eò perducta eſſet vt Sol in 2 partes diuidi non poſſet, Sol omninò ſimplex eſſet: ita lapis ex eo extrahi minimè poſſet. Ideò neceſſe eſt, vt Sol in duas partes ſecari poſſit, ad lapidem ex eo extrahendum. Ita pro certo ſcies, ex nulla re alia in rerum natura lapidem Philoſophorum produci poſſe, qui magnam illam potentiam ſit habiturus omnia metalla in Solem & Lunam transferendi, quam qui ex Sole confectus eſt ſolo, abſque vllius alterius additione aut commixtione, quicquid etiam ſit. Nam quicquid in Orbe eſt, à Sole alienum eſt. Deus enim nihil in toto orbe eſſe ſiuit quod Soli ſimile ſit, aut quod partem cum Sole habeat, aut quod de genere Solis ſit. Quamvis multi ſtolidi dicant eſſe quaſdam ſpecies minerales, aut genera minerarum quæ de natura ſolis ſint. Mentiuntur, Solem non nouêre. In toto Orbe nihil eſt quod partem cum Sole habeat, ſiue in fodinis, aut extra fodinas. Omnino peregrinum eſt, ac

nullam

@

nullam partem cum Sole habet. Itaq; benè tibi caue vt cum Sole, quando lapidem conficis, omnes res quibus lapidem reſolvis ac claudis ab eo ſepares, vt certus ſis nihil peregrinum apud lapidem manere: alioqui errabis ac operam ludes,&c.

Cap.123.

ITAQVE quæras: an igitur ex Luna lapis vllus produci non poteſt? Maximè: ex Luna quidem lapis produci poteſt; atq; ita etiã ex omnibus rebus creatis in Mũdo, ex ijs lapis quidẽ produci poteſt arte, ſed lapis Philoſophorum nõ erit, qui omnia metalla imperfecta in verum Solem ac Lunam transferat, nec qui proiectionem illam infinitã facturus ſit, quæ ob infinitatẽ ꝓiectionis ſcribi non poteſt. Longo tempore ac ingenti labore medicina quidẽ ꝓduceretur ex Luna aut Elixir, quod proiectionem faceret ſuper Venerem probè mundificatã calcinationibus & ablutionibus, ac liquefactionibus: ſed nũquam ex Luna medicina, aut Elixir, aut in ordine quid ſimile producetur, quod proiectionem faciat in metalla cruda, imperfecta, ad extremum adulterinum & fraudulẽtum erit, aut fiet. Sed Venus ita parari poteſt, vt transferatur in veram Lunam medicinâ quæ ex Luna confecta eſt. Ac ſi ex Luna medicinam ſis producturus, inprimis &

Ex Luna lapidem Philoſophorum educi non poſſe.

antè omnia Lunæ omnes ægritudines demere debes. Luna enim ſicuti reliqua metalla omnia, duobus morbis eſt obnoxia, eos tollere debes, ac omnem eius nigredinem. Ac antequam eò pervenias, facilè dimidium tui ponderis amittis. Hoc facto porrò ipſum percoquere debes. Noſti Lunam eſſe crudum, frigidum & humidum corpus non percoctum in mineris: ac ſi ab artifice percoquetur, id eget longo tempore, ac multo ſumptu. Cumque iam Lunæ omnes morbi adempti ſunt, ac deinde percocta eſt, tum primùm Luna parata eſt, ad medicinam ex ea conficiendam, aut Elixir, aut ad convertendam in lapidem. Atque hîc tanti ſumptus faciendi eſſent, in diminutione Lunæ, ac tãtum laboris ac temporis impendendum. Cumq; iam omnino perfectum eſſet ac probũ, ac artifex opus illud ritè paraſſet, ac proiectionem, ac omnium ſubduceret rationẽ, ſumptus, temporis ac laboris, parum lucri reperiret. Ita liquet per rationẽ prædictam, ex nulla re in rerum natura Lapidem Philoſophorum produci poſſe, quã ex Sole: eiuſque rei ſedulò ratio eſt habenda.

Cap. 124.

Regreſſus ad opus.

ITEM nunc denuò ad opus reverti volumus. Sumes ollam vitream 5 aut 6 quartarios continentem, in modum ſequentem factam: ac ex vitro denſo confici fine, vt cõcuſ-

@

cussum ferre possit. Ac sine fornacem ad eam constrúi, ita vt nõ sit latior, quam vt testa in ea stet ritè omnibus partibus fornacis inclusa, ita vt ad latus inter fornacem & testam nullus calor possit transire, sed vt nusquam calor venire possit quam tantummodo infernè; vt eò melius ascendere possit spiritus in sublimatione Solis. Tùm testam cineribus cribratis imple, ac pone vitrum in testa in cineribus altitudine lati digiti, vt vitrum à latere quam fieri possit parum caloris recipiat. Ac tum materiam tuam aut pulverem tuum ei inde: ac tũ magnum ac latum alembicũ superimpone, ac solidè luto operi: ita vt certus sis nullos spiritus lutum penetrare posse. Sunt enim adeò subtiles spiritus, vt tibi scribi non possit. Nã si spiritus penetrarent, tuque aërem recipe-res, moriendum tibi esset. Ac luta ingens receptaculum ad rostrum alembici: ac lutũ illud vbiq; probè sinas siccescere. Tùm ignem fornaci subijce, primùm ignem admodũ pusillum: ac aliquoties per gradus ignem auge, donec materia tua sursũ sublimare incipiat: quod igni pusillo fiet. Cumque materiam ascendere vides, sedulò adverte, vt ignem eodem statu retineas, vt admodum leniter sublimet: quod facilè fiet. Nã materia sublimatur ac ascendit igni admodum pusillo.

Fornax quo modo struẽda.

Cùmque iam non æqualiter ſublimat, quod oculis facilè ipſe cernes : ignem paululum augere poteris, provt res poſtulat. Cùmque non ampliùs ſurſùm ſublimat, ignem tuum ita adauge, vt fundus vitri candeat : ac ſi ne tùm quidem quicquam ampliùs aſcendere videas, ſinas refrigeſcere, ac deme, ac ex alembico exime: ac materia tua aſcendit tam candida quam nix, ac lucida in morem vitri, atq; interius tuæ materiæ iam foràs productum eſt, idque eſt albedo eius: idq; quod foris fuerat iam intrò perductũ eſt : infrà in olla vitrea invenies paululum pulveris cineritij, qui in interioribus partibus latuit, eſtq; nihil aliud quam fæx, eſtq; tam puſillum vt ponderari non poſſit: id verò tolle, nihil valet, nihil eſt præter fæcem : ritè perquiſitum fuit, ſed nihil præter fæcem in eo repertũ fuit. Tùm denuò id quod ſublimatum eſt, ollæ inde, ac fac iterùm vt priùs, modis omnibus vt antè feciſti, ad ſurſum ſublimandum, &c.

Cumque denuò ſurſum ſublimatum eſt, rurſum exime ex alembico, ac ſi quid infrà in fundo reperis ollæ vitreæ, aufer : ſed exiſtimo te nihil amplius reperturum. Pone iterum ſublimandum modis omnibus, vt ſuprà. Iſtam ſublimationem itera toties, donec materia tua tam clara & pellucida eſt quam cryſtallus; Ac albedo eius omnem albedinem in Orbe ſuperat. Tùm ſatis ſubli-

ma-

@

matum eſt. Ac quò ſæpius ſurſum ſublimas, eò facilius igni puſillo aſcendit, ac eò materia ſpiritualior ac ſubtilior fit: ac quò ſpiritualius ac ſubtilius efficis, eò proiectio eius pòſt maior eſt futura. Nam in ſublimatione ac poſt in deſtillatione, ſæpè ſurſum ſublimando, ac poſt ſæpè deſtillando: eo ipſi multiplicationem addis. In quaque enim ſublimatione centum in proiectione lucrifacis. Quare potes lapidem tuum tam ſubtilem reddere ſæpè deſtillando, ita vt vitro continere nõ poſſis, id penetraret quamvis pedis menſuram ſpiſſum eſſet. In lapide nulla eſt multiplicatio alia, quam vt frequẽter ſublimando ſubtilem efficias: ac poſt ſæpè deſtilles: ad lapidem ſubtilem efficiendum frequẽter ſurſum ſublimando, ac poſt ſæpè deſtillando ad lapidem ſubtilem efficiendum. Nulla multiplicatio alia reperitur, quam eo pacto multiplicare & ſubtile efficere. Et qui alias vias quærit, aut aliter putat, is artem non intelligit. Porrò cùm materiam hoc pacto ſurſum ſublimaſti, eam calcinandam ponere debes, in hunc modum ſequentem.

Quę ſit multiplicatio in lapide.

Cap. 125.

SVMES materiam ſublimatam, ac eam impalpabiliter pulveriſabis ſuper marmore. Tùm pateram vitream habe fundo plano, ex vitro bono quod ignem ferre poſſit:

Modus materiam iam dictam calcinandi.

@

ſit: ei tuam materiam inde, ac latè ponas ſuper fundo vitri, ac obline penna aut pede leporino: ac pone pateram cum lapidis materia, in fornace ſecreta, in qua ſpiritus calcinantur: ac operculum interius quod teſtæ quadrat ſuperimpone: ac luto bono firmiter obtura, quod ab igni non ſcindatur nec rumpatur, ac benè ſicceſcere ſine. Tùm alterum illud operculũ ſuper hoc impone quod fornaci quadrat, ac id ipſum etiam firmiter luta, ac ſine ſicceſcere. Cùmque ſiccum fuerit, impone operculũ illud quod oræ fornacis quadrat, quod reliqua omnia opercula operiat: idq; etiam firmiter luta, ac ſine ſicceſcere. Cumq; ſatis ſiccum eſt: ignem fornaci ſubijce, primùm ignẽ tepidũ ad 6 horas continuè: quibus exactis ignẽ tuũ auge adhuc ad horas 6: quibus exactis ignẽ tuũ etiãnùm auge ad horas 6: quibus finitis ignẽ tuũ tam fortiter auge, vt manũ tuam ingeras per foramen illud quadratũ quod in fornace eſt ad latus, atq; extremũ digiti madefacias, ac tãgas vas in fornace pẽdens ſi ſtrideat ac ſonet: perinde ac ſi lapis admodũ ferveat, ac ſuper ipſum ſpurũ iacias, iſq; ſtrideret: ita hoc vas ſtridere debet quod in fornace pendet: cùm humor inſpergitur: in tali calore diẽ ac noctem retineri debet. Bacillum verò tenuem tibi parabis, ac ad extremũ eius panniculum lineum alligabis ſextuplũ aut ſeptuplum, &

ipſum

@

ipſum firmiter circum cõſues, ac extremum in aqua tinges ac humectabis, ac lapidẽ ex foramine quadrato tolles quod in medio fornacis eſt, ac per id bacillũ illud ingeres vſq; ad vas extremitate humida: ac ſedulò attendes an vas ſtrideat, ac ſi emittat ſtridorem, cùm bacillũ vas attingit: tum ſat rectè eſt: ac ſi non ſtrideat clarè aut fortiter, perinde ac ſi frigidam ſuper lapidem ſtilles: ignem ita adauge, donec ad eum modũ ſtrideat. Atq; ita die nocteq; retinere debes in eo calore. Ac ſæpè inter diem ac noctẽ bacillo illo humido probare poteris, per foramen illud in medio fornacis, num ignis tuus commodè calidus ſit: ſed vbi probaris, lapidẽ denuò foramini quadrato quòd eſt in medio fornacis, ſemper ingere. Ac in tali calore id retinere debes 40 dies ac noctes continuè: quibus exactis, ſpontè 3 aut 4 dies refrigeſcere ſine. Tùm exime, ac materiam lapidis probè calcinatam reperis, ac præparatam ad ſolvendum in aquam claram, in aëre frigido ac humido. Ac per calidam ſiccitatem lapis tuus denuò congelabit. Ac neceſſe eſt, vt materia lapidis eam naturã in calcinatione acquirat. Nam materia lapidis cõverti nõ poſſet in aquã ſimplicẽ, niſi eam naturã haberet vt in aëre frigido & humido ſolveretur, ac in calida ſiccitate congelaretur: materia lapidis eò reduci nõ poſſet, vt poſt deſtillaretur,

Ac materia lapidis deſtillari debet, ſi alioquí ſubtilis efficietur. Ac niſi ſubtilis eſſet, nullam proiectionem faceret. Ita materia lapidis ſæpius mutanda eſt ex vna natura in aliam, ita vt in frigida humiditate ſolvatur, ac in calida ſiccitate congeletur. Ita arte ex vnâ naturâ in aliam ducendus eſt, donec materia tam ſæpè ac toties ex vna natura in aliam ſit perducta, vt ei omnia ſint adhibita, quæ in eius regimine ſunt adhibenda. Ac denique perducetur ad tam perfectam naturam, ita vt poſt nullo vnquam tempore deduci poſſit ex perfecta illa natura in peiorem aut meliorem. Sed in æternum in perfecta natura permanebit, &c.

Cap. 126.

Materia calcinata in aqua communi deſtillata ſoluenda, aut ſuper menſam ſpargenda, &c.

NVNC materiam lapidis calcinatam ſume, ac in aqua communi deſtillata ſolve: aut ſi materiam ſpargeres ſuper menſam vitream, aut marmor: ac in cella frigida ac humida poneres, ac vitrum ſub lapide poneres: ac lapidem paululùm inclinares, ita vt ſolutum in vas ſtillare poſſet: materia lapidis 8 aut 10 diebus facilè in aquam claram ſolveretur, ita vt nihil remaneret. Sed hic modus non eſt probandus, ob pulverem ac alias ſordes ſurgentes in eo, atque etiam ex aëre provenientes: atque etiam humiditas quæ ex cella in materiam lapidis attrahitur,

@

hitur, quæ vt ſoluatur, efficit, ea itidem munda non eſt,&c. Itaq; ad materiam lapidis puram ac mundam ſeruãdam, materiam lapidis receptaculo indes in hunc modum fabricato, atque os receptaculi leuiga ſuper lapide, ac etiam vitrũ puſillum ſuper leuiga quod ori receptaculi quadret, quod firmiter ſuper os receptaculi lutare poſſis, cum tibi lubebit.

Ac materia lapidis in vitro exiſtente, aquam communem habe toties iterum iterumque deſtillatam, vt nihil remaneat poſt deſtillationem: ac interdum paululum illius aquæ ſuper materiam lapidis funde, ac perpuſillo aquæ ſoluetur ob ſubtilitatẽ. Subtilis enim materia multò facilius ſoluitur ac minore quantitate humiditatis, quam craſſa ac grauis materia, quæ craſſa & immunda eſt. Ac cum materia ſoluta eſt, materiam lapidis in aquam ſimplicem redegiſti, ac talis eſſe debet, ſi alioqui lapis ad perfectionem peruenire poſſit, & ad ſupremam virtutem, ac ſine vlla peregrina corroſiuitate addita. Ac iam materiam lapidis ad eſſentiam illam perduxiſti. Item materiâ tua lapidis hoc modo ſolutâ in aquam communem ſimplicem, ſume receptaculum cum materia reſoluta, ac fornaci ſuperimpone, in teſta cum cineribus,

bus,ac vitrum illud puſillum firmiter ſuper os receptaculi luta, ac iguem fornaci ſubijce, ac aquam illam communem rurſum deſtilla, donec materia tua iterum ſicca ſit: ac tùm receptaculum à fornace remoue, ac in balneo pone, ac vitrum puſillum ab ore remoue: ac tum acetum forte ex vino confectum habe, multis vicibus deſtillatum, ſaltem vt nihil remaneat. Tùm tantum aceti illius deſtillati ſuper materiam lapidis funde, vt materia lapidis verè ſoluatur. Cùmque omne ſolutum fuerit, puſillum illud vitrum denuò ſuper os vitri luta, ac rurſum acetum deſtilla calore tepido. Cùmque iterum ſiccum fuerit, denuò aliud acetum recens materiæ lapidis ſuperfunde, donec iterum in aquam claram ſoluatur. Luto iterũ obtura, iterumq; deſtilla, donec ſiccum ſit. Id verò ſuperfundere, ac materiam lapidis identidem ſoluere, ac tùm denuò deſtillare, facito tam frequẽter, donec materia lapidis amplius cõgelare nolit, ſed cõſiſtat in morẽ inſignis olei albi: albedo enim eius foris, ac rubedo in interioribus eius eſt, &c. Ita materia lapidis ſæpè ac multis vicibus mutari debet, nunc terra, nunc ſpiritus, nunc calx, nunc aqua, nunc oleum eſſe debet: ac ſæpè ex vna natura in aliã transferenda eſt. Nam niſi initio reſoluta & aperta fuiſſet, quomodo eam ſublimare potuiſſes: ac niſi calcinaſſes,

@

ſes,quomodo in aquam ſimplicem ſoluere? Ac niſi iam materiam lapidis in oleum conuertiſſes, quomodo deſtillare ac ſubtilẽ efficere poſſes? vt potentiam acquireret omnia metalla in Solem ac Lunam transferendi? Quare materia toties cõverti ex vna natura in aliam debet, ad omnia facienda quæ in regimine eius ſunt,ad eam ad perfectionem perducendam. Quare Sapientes lapidi multa nomina indidêre;poſtquam materiam lapidis reſoluiſſent ac ſpiritualem effeciſſent, dixêre materiam eſſe rem vilem. Cùmq; ipſam ſublimaſſent, Serpentem vocarunt ac beſtiam venenatam. Cùmque eandem calcinaſſent,dixére eſſe ſal,& huiuſcemodi. Et cum ſoluiſſent vocarunt aquam,ac in omnibus locis reperiri dixêre. Cùmque ad oleum perduxiſſent, materiam rem viſcoſam dixêre,ac paſſim vænalem. Cùm verò congelaſſent terram nuncuparunt, ac eam tam pauperes quam diuites habere dixêre. Cùmque ei albedinem exuiſſent, lac virginum, ac album quid dixêre. Ac cùm rubedinem eius ſurſum ſublimaſſent, ignem dixêre, ac rubrum quid. Atque hoc pacto provt materia lapidis conuerſa erat in peculiarem naturam, nomen illi indidêre, donec ad finem perductus eſſet.

Materia res vilis.

Serpens ac venenata beſtia.

Aqua.

Res viſcoſa ac paſſim vẽalis.

Terra.

Lac virginum, ac album quid

Ignis,ac rubrũ quid.

Mate-

@

Cap.127.

Quid materia ſit agendū cùm iam congelari abnuit, ac conſiſtit in morem clari albi olei.

MATERIA igitur lapidis ita ſe habente, ac iam ampliùs congelari abnuente, ac conſiſtente in morem clari albi olei: vitrum tuum è balneo ſume, ac ſuper fornacem pone in teſta cum cineribus: ac luta receptaculum ad roſtrum vitri admodum ſtrictè, atque vitrum puſillum ſuper os vitri luta. Ac receptaculum quod ad roſtrum vitri eſt, etiam roſtrum in ventre habebit: quemadmodum vitrum cui materia lapidis ineſt, habet: ac roſtrum receptaculi ad eius extremum probè obtura, ne quis aër per id eſpiret. Non iam amplius alembicis deſtillare poteris, verū omnes deſtillationes quæ iam fiunt, per magna receptacula roſtra in ventre habentia fieri debent, ne vltrò citroque ſæpius ſit transfundēdum. Sed cum ex vno vitro in aliud deductum eſt, vitrum illud ex cineribus ſumetur, ac vitrum illud ponetur in eo in quod deductum eſt, ſuper fornace in teſta cum cineribus, ac luta rotundum illud vitrum ſuper os: atque alterum illud vitrum roſtro appone: ac extremum roſtri luto obtura, ac luta firmiter iuxta roſtrū quod adiunctum eſt vitro, ſuper fornace ſtanti. Omnino in huiuſmodi receptaculis vitreis deſtillandum eſt, quibus roſtrum in ventre additum eſt, vt tantummodo ex vno vitro in aliud depromere opus ſit, ita materiam ſæpius

@

pius transfundere non eſt neceſſe. Ac cùm lutum probè ſiccum eſt, ignem fornaci ſubijce, primùm puſillum, ac paulatim ignem tuum auge paululum per gradus: ac videbis aſcendere ſpiritum candidiſſimũ, ac tranſibit, ac in receptaculum deſtillabit. Quo viſo ignem in eo calore retine, donec nõ amplius deſtillare videas. Tùm etiamnùm ignem inſigniter auge, ac ſedulo circumſpice an nulli albi ſpiritus aſcendant, ac cùm nõ ampliùs per roſtrum vitri ſtillat, ſponte ſinas refrigeſcere, & receptaculo dempto id ſolide obtura: habeſque ibi ſpiritum album ab oleo rubro ſeparatum: ac materiam diuiſam in 2 partes. Nunc quamque partem per ſe deſtillabis ad ſubtilem efficiendam. Nam multis vicibus deſtillando, vtramq; partem lapidis, partem albam ac rubram tàm ſubtilem reddes, vt proiectio eius infinita ſit futura. Nam hæc deſtillatio vtriuſque partis lapidis, multiplicatio eius eſt. Lapide enim perfecto nulla in eo multiplicatio. Nam lapide ad ſummam eius virtutem perducto, nulla mutatio in eo eſt. Poſtquam lapis perfectus eſt, manere in eo ſtatu debet nunc, & in ſecula. Pòſt perfectionem nec in melius nec in peius mutari poteſt, ſed in æternum Rex permanebit. Quare ſi quis verum lapidem Philoſophorum parauit, nulla pòſt ſequitur multiplicatio, vbicunque poſt perfectio- Vbicunq; poſt perfectionem

@

Sequitur multiplicatio, lapis Philosophicus non est.

fectionem multiplicatio sequitur, lapis Philosophorũ non est, nec verus lapis est: Medicina esse potest, aut alius, cuiusmodi multi sunt quibus proiectio fit; verũ lapis Philosophorum non est, de quo hic nobis sermo est. Cùm prædictus lapis perfectus est ac paratus, in æternũ in eo statu permanere debet. Ita nunc destillatione multiplicationẽ eius facere debes, sæpe multisque vicibus vltrò citroq; destillando quodq; per se. Spiritum album per se, ac oleum rubrũ per se, quodque super fornace peculiari, ac tum subtile efficere ac tam spirituale, vt proiectio eius sine fine sit futura: eaq; lapidis multiplicatio erit. Quare mentem meam funditus intellige.

Cap. 128.

Quid vtráque parte lapidis agendum.

NVNC ambas partes lapidis destillabis quamq; super fornace peculiari. Ambas simul in opere pones. Pars candida, igni pusillo facilè ascendit. Sed pars rubra ignem vehementem habere opus habet, si ascendet ac destillabit: verùm vbi ter quaterve destillatum fuerit, paulatim facilius destillabit calore pusillo. Nam quò sæpius destillata fuerit, eò spiritualior ac subtilior fit, ita vt ad extremum destillet igni pusillo. Ac tibi cauere debes. Cùm igni pusillo destillat, materia admodum tenuis & subtilis erit, ac tùm materiam tàm frequenter vltrò citroq; destillabis,

@

labis, vt materia ſpiſſeſceret, ac iterum in deſtillando tarda fieret. Ac ſi tùm adhuc eam deſtillare perſeuerares vltrò citroq;, materia tua tàm alba quàm rubra, iterùm ſpiſſeſceret: ac ad extremum rurſum indureſceret, ac ſi tùm ignem fortem adhiberes, tua materia liqueſceret, antequam volaret: ac liqueſcens volaret, ac maxima eius pars vitrũ penetraret præ magna eius ſubtilitate: ac ita maximã partẽ materiæ tuæ amitteres. Quare circumſpectus eſto in vtrâque materiâ lapidis, tam in vnâ quã in alterâ: nam in vtrâq; contingeret materiâ. Quare cùm vides materiam tuam igni puſillo deſtillare, ac materiam tua admodũ tenuem ac ſubtilem eſſe: ac poſteà cernis materiã tuam aliquãtò denſiorem fieri: ac ignem aliquanto vehementiorem debere facere: deſine. Materia tua tam ſubtilis eſt, quam eam efficere potes. Nam ſi portò deſtillare pergeres pòſt etiamnum octies aut decies, partem tuæ materiæ amitteres, vt priùs dictum eſt. Remoue ab igni ac quamque vitro peculiari inde, ac obtura ſtrictè, ac ſepone donec ego te doceam quid eâ ſis facturus. Nunc partem vnam pulueris Solis tui paraſti ac ſpiritualem effeciſti, ad lapidem ex eo efficiẽdum. Nunc alteram partẽ ſumes pulueris tui Solis quam tibi ſeruare iubebam, quum alteram cum altera ponderaſſes, &c.

Item

@

Cap. 129.

Quid agendū alterā illā partē ſolis corporeā ac fixā efficiendā.

ITEM nunc alteram illam partem ſumes pulueris tui Solis, quam tibi ſeruare iubebam, quam corpoream efficeres ac fixam: eamq; ſume ac reuerberandam in fornace reuerberatoria pone: ac ibi retine die nocteque ſemper flammam circumvolantē materiam, vt flamma ac candor non extinguatur, donec puluis tuus intumeat, vt ſpongia. Tùm ignem ſua ſponte refrigeſcere ſine. Tùm exime, ac cōtere materiam ſuper marmore cum aceto ex vino deſtillato, ac probè rectificato in balneo: ac vbi impalpabiliter contrita fuerit, magno receptaculo vitreo inde, ac in calido balneo pone: ac bonam partem aceti ex vino deſtillati ſuperfunde: ac moue, ac contritam materiam lapidis probè cum aceto permiſce: ac benè vitrum inter manus tuas agita 3 quatérve: ac materiam benè cum aceto permiſce: ac identidē in balneo calido repone. Ac materia lapidis ſenſim ſoluetur. Denique poſt quatuor aut quinq; dies, ſine balneū ſpontè refrigeſcere, ac benè in fundo vaſis ſubſidere ſine. Tùm vitrum mundum habe, ac ei ſenſim deſuper infunde de materia quod ſolutum fuerit, ac firmiter operi. Tùm denuò materiæ tuæ lapidis acetum recens ſuperfunde, ac moue, & materiam probè cum aceto permiſce: ac denuò pone in balneo calido, ac fac modis omni-

@

omnibus, vt ſuprà. Ac rurſum effunde ſenſim quod ſolutũ, priori addens. Ac illud infundere ac effundere iterabitur, donec materia ſimul omnis ſoluta eſt, ita vt nihil remaneat. Tùm id quod ſolutum eſt ſimul omne ſume, ac pone ſuper fornace in teſtâ cũ cineribus, ac igni tepido coagula tam ſiccũ, vt pulvereſcat. Tùm materiam ex olla vitrea ſume, ac rurſum reverberandam pone, donec materia intumeſcat, idque octiduo aut minori temporis ſpatio fiet. Tùm ſponte refrigeſcere ſine; exime, ac materiam ſuper lapide marmoreo cõtere, cum bono aceto deſtillato: ac denuò materiam ſolvendam pone in balneo tepido cum aceto deſtillato, modis omnibus, vt priùs faciebas. Cumque iam omne ſimul ſolutum fuerit, cõgela denuò vt priùs; pone iterum reverberandum, vt antè, donec materia lapidis iterùm intumeſcat, idq; triduo aut quatriduo ad ſummũ fiet. Ac ne tam vehementem ignẽ aut flammam adhibe, vt materia tua liqueſcat. Cumque inflatum eſt, ſine denuò frigefieri; exime, ac rurſum ſuper lapide cũ aceto deſtillato contere: pone denuò ſolvendum, vt priùs, ac ſtatim ſolvetur: congela iterùm, ac rurſum reverberandum pone, donec infletur; ſine frigefieri, ac exime, ac ſuper lapide cum aqua communi deſtillata contere: ac ſolvendum pone in aqua communi deſtil-

@

lata. Ac materia lapidis facilè ſolvetur in clara aqua communi. Et tùm materiã lapidis redegiſti in aquam ſimplicem, abſque vlla corroſivitate addita: ac ſolvitur in humiditate frigida: & congelat in calida ſiccitate: atque ita materia lapidis eſſe debet.

Cùm materia lapidis in aquam communem ſolvitur, tùm exterius intus poſitum eſt, & interius foris. i. rubedo eius nunc intus eſt, ac albedo foris eſt. Cumq; materia hoc pacto in aquam ſimplicem ſoluta eſt, pone in olla vitrea in fornace, in teſta cum cineribus congelandam, donec humiditas abierit, ita vt pellicula ſuper eam venire incipiat. Tùm ſine frigefieri, ac à fornace depone: aut vitrũ ſuper fornacem diem vnum ac noctem ſine: aut pręſtaret vt in cella frigida poneres, lapillabit quaſi ſalnitrum, alumen, aut mel arũdinis eſſet, album ac clarum, in morem nivis, pellucidum ac durum. Sume id quod in lapillos excrevit, ac rurſum ſuper fornacem pone, ac iterùm humiditatem evapôra, donec iterum pellicula ſuperveniat. Tùm iterum in cella pone, ac rursùm lapillare ſine, ac ſume quod lapillatũ eſt, idq; itera donec omnis materia tua lapidis omnis ſimul lapillata fuerit. Tùm ſume ſimul omne quod lapillatum fuerit: ac omne ſimul pateræ inde, ac cineribus calidis impone ſuper fornace: ac continuo rursùm aqua fiet, ſimulatq; calere incipit, ac iterum evapôra in pulverem

@

ſiccum, ac pulverem albū habes. Pone pulverē in fornace reverberatoria, ac ignē adde vt pulvis verè ruber fiat, vt candeat orationis vnius, aut duarū, aut triū ad ſummū ſpatio. Sine ſponte frigefieri, tùm exime, ac ſicca in olla vitrea, ac aquā cōmunem ſuperfunde, ac facilè ſolvetur etiamſi in balneo non ponas: ſinas tantūmodo diem vnū ac noctem ſtare, ac in aquam claram ſolvetur: ſinas quieſcere puſillā fæcē ponet, eaq; fæx eius interior eſt, eam materia de ſe nō mittit, antequā interius eius foràs inverſum eſt. Fæcē aufer, prorſus inutilis eſt: ſatis enim pbātum eſt, nihil præter fæcem eſſe. Tolle etiā quicquid infra in quaq; ſolutione reperis, nihil enim itidem præter fæces eſt. Tam arctè cavere nōn potes in opere, inter candefaciendum, in fornace reverberatoria, ac in ſolvendo & congelando, quin ſemper pulvis incidat: ac vbi tùm ſolutum fuerit per philtrum deſtilla, ac rurſum aquā recentem deſtillatam ſuper fæces funde, ac fæces probè cum aqua permiſce, ac ſine denuò ſubſidere: rurſum deſtilla per philtrum: iterùm aquā recentem ſuperfunde; moue ac ſine ſubſidere, deſtilla per philtrū, ac fæces ablue. Nam ſemper aliquid de materia lapidis apud fæces manet, ac nequid de materia amittas, fæces toties aqua communi deſtillata laua; donec certus ſis nihil de materia Lapidis in fæcibus ſupereſſe.

Aquas verò omnes quibus fæces lauiſti cõfunde, ac cõgela cum eo quod primum è fæcibus deducebas. Et cùm congelatum eſt, denuò vt cãdefiat, pone in fornace reverberatoria, vti dictum eſt priùs, 3 aut 4 orationum dominicarum ſpatio. Tùm ſinas ſpontè refrigeſcere; eximè, ac ſolve iterum, vt priùs: ſine reſidere, deſtilla per philtrum: Laua fæces, vt priùs. Id verò ſolvere, ac congelare, ac iterùm candefacere itera quoties libet. Nam iſtud ſolvere ac denuo congelare, materiam lapidis tam ſubtilem efficit, ita vt ad extremum vitrum tuum penetraret, ſi ad 3 aut 4 dies ſolutam ſtare ſineres in vitro, ac in quaque ſolutione lucrifacis. Ita 16 aut 17 ſolvere potes, ac tùm denuò congelare, ac tùm iterùm candefacere: ac ſæpius facere author tibi non fuerim. Timẽdum enim eſſet, ne materia lapidis præ ſubtilitate ollam tuam vitream penetraret in congelatione. Hoc facto, ſume pulverem, ac in pyxide vitrea ſerva. Paratus enim eſt ad ſpiritus cum eo permiſcendos ac vniendos.

Puluis paratus ad ſpiritus cũ eo permiſcendos, & vniendos.

Cap. 130.

NVNC te vtramque materiam præparare docui ad lapidem conficiendum, vnam partem ſpiritualem ac ſubtilem: alteram corporeã ac fixam: quia Sol nullã terrã relinquit, vt antè in opere doctum eſt: quiq; aliter operatur, ac alias vias quærit ad verum lapi-

@

lapidem Philoſophorum conficiendum, errabit ac fruſtrà ſudabit: nec intelligit ſemetipſe nec mentem Philoſophorum. Ex Sole multiplex medicina confici poteſt qua proiectio fit, in qua multum vtilitatis, ac lucri ſit: Verum lapidem cõficere, magnum illud opus Philoſophorum, hoc modo inſtitui debet, ac non aliter. Ex Sole quidem oleum confici poſſet ita præparato corporaliter ac fixo, ac tum calcinandus poni ad dies 40 in fornace in qua ſpiritus calcinãtur: ac ſi tùm eximeretur ac in aceto deſtillato ſolveretur, ac denuò cõgelaretur; idq; toties iteraretur, donec materia cõſiſteret in oleum candidũ ac ſplendens: Ac ſi tum lamina Veneris candefieret, ac de oleo illo ei inſpergeretur oleũ ſepararet, ac penetraret per eam, quemadmodum oleum corium ſiccum penetrat: ac laminam Veneris omninò Lunam fixam efficeret, quam longè ſeſe oleum ſparſiſſet. Ac ſi oleum ſuper Mercuriũ ſtillaretur calefactum, in Lunam fixam ipſum conuerteret: ac ſimiliter Iouem, Saturnum, &c. cum ſuper ea ſtillaretur cum liquefacta ſtarent. Ac ſi oleum inderetur vitreo vaſi ad eam rem cocto, ita vt ex vitro forti conflatum eſſet, ac poneretur in digeſtione, in calore ſicco temperato: ſi oleum illud tandiu in eo haberetur: tandem in oleum rubrum converteretur, interius eius denique foràs educeretur,

atq; exterius intrò longa digeſtione: ac tùm omnia metalla in verum Solem transferret, vt priùs in Lunam fixam transferebat. Sed Lapis non eſſet, oleum fixum Solis foret, & medicina quædam ac Elixir. Verum ad lapidem conficiendum, Sol in 2 partes dividendus eſt, ac vna pars ſpiritualis ac ſubtilis eſt efficienda, ac altera corporea & fixa, ac ſubtilis vti antè dictum eſt: ac tum duo illa cõtraria coniungenda, vt doceberis. Quamvis nunc ſibi invicem contraria ſint, tamen ex re vnâ & ex vna materiâ confecta ſunt: ac nunc rurſum in rem vnam coibunt, ac vna materia fient; ac deinceps vna materia in æternum permanebunt: ita vt neque iam, neque vllo vnquam tempore ſeparentur: ac ſint res abſolutiſſima & perfectiſſima quæ vnquam in terris fuit, aut vllo tempore futura eſt. Ac perpende, ac probè opus circũſpice: in hunc modum fieri debet ad lapidem conficiendum, nec in alium modũ. Poteſt quidem lapis cõfici, quo proiectio fieri poteſt, ſed lapis Philoſophorum non eſt, de quo Philoſophi loquuntur, &c. Nunc denuò ad opus redire volumus, vt duas iſtas materias contrarias rursùm coniungamus, & rursùm in corpus perfectum reducamus, quod priùs non fuerant, quamvis antè vna materia, ac vnum corpus eſſet, tamen perfectum non erat. Nam ſi corpus perfectum

fuiſ-

fuiſſet, non potuiſſet corpus illud in 2 naturas redigi, vt ſuprà doctum eſt. Ita priùs perfectum corpus non erat, nec materia: ei enim ineſt albedo & rubedo, quæ à ſe invicẽ arte ſeparari poſſunt. Sed iam poſt coniunctionem iſtam quam nunc docebimus, fiet omninò vna materia, unus color, & vnum corpus: ita vt nunquam in vllas partes à ſe invicem ſeparari poſſit. Tum dici poteſt: Eſt materia vna, color vnus; eſt res corpuſq; tale, vt in hoc mundo inferiori ei ſimile non ſit reperire. Eſt enim omnino rotundum inſtar circuli, nec angulos nec extremitates habet: eſt prorſus rotundum, ac ſimplex, vt cœlum invincibile. Poteſt calentem refrigerare; frigẽtem calefacere; humidum ſiccare; ſiccum humectare: tamen in ſe nec calidũ, nec frigidũ, nec humidum, nec ſiccũ eſt. Nihilominus cuiq; rei ſuppeditat quo illi opus eſt, hoc fit, quia pfectũ eſt ac ſimplex: tamẽ 4 elementa perfectè inſunt, ſed ſibi invicem contraria nõ ſunt: vnũ corpus ſunt, vna materia, vnus color, vnũ corpus ſimplex, quod in partes ſeparari nequit. Idcircò cœlũ omnia neceſſaria ſuppeditãdi potẽtiã habet. Pari modo ſe res habet eũ noſtro lapide cùm perfectus eſt, & ad vnũ corpus, ac ad vnũ colorem, & ad vnã materiã perductus eſt, etiã calidũ refrigerabit, &c. ac im mũdũ mundabit, ac cuiq; quo opus habet, ſuppeditare valet.

Confert lapidẽ cum cœlo.

@

Itaque nunc 2 iſtas res contrarias coniungamus, vt virtutem prædictam habeant.

Cap. 131.

NVNC corpus tuum præparatum accipe, ac lapidi valdè mūdo ac claro impone: ac tùm ſume vitrum in quo alba tua materia lapidis ineſt, aut tuum lac virginis, vt nominare placet, ac idipſum imbibe conterendo ſuper lapide in corpore ſuo proprio. Tùm ipſium vitro inde: ac vas admodum ſolidè luto obtura, ac ſine lutum probè ſiccescere, ac fornaci fixatoriæ impone, ac ignē admodum tepidum adde, vt Sol in Martio ſplendet, ac die nocteq; in hoc calore retine, donec materiam tuam nigreſcere videas inſtar picis, etiamnùm magis. Tùm ignem tuum exiguum gradum auge, ac non multum: ita vt paulò calidior eſſe quam antè percipiatur. Ac retine ignem in eo calore, donec videbis alium colorem qui ſubrufè cinericius eſt, quaſi eſſent cineres. Tùm ignem tuum etiamnùm paululum auge, ac non nimium, ita vt Sol in Aprili ſplendet, atq; ignem in eo calore retine donec ſubviridem colorem cernes, qualis eſt color plumæ pſittaci. Tùm adhuc ignem paululum auge, donec videbis colorē, qualis cauda Pauonis, quæ centum colores habet. Tum ignem tuum auge eo calore, qualis eſt Solis in Iunio, nec maiore, Et ignem iſtum non augebis, donec per-

@

perfectam albedinem videris, ac lapidem album perfectum esse. Ac colores quos cernes quasi essent cauda Pavonis sese sæpè ex vno colore in alium mutabunt, donec omnes colores sese ostenderint qui in orbe cogitari possint. Imò multo plures. Nam ibi sese ostendunt omnes colores quos Deus in natura dedit, plures quam mens hominis imaginari potest. Ac colores omnes simul interibunt, ac ad extremum pervenient omnes simul ad insignem quendam clarum colorem album. Priusquam verò clarus splendens color veniet, multam insignem albedinem conspicies: ita vt tibi videatur: hæc est vera albedo. Sed vera albedo non erit. Priusquam vera albedo veniat, videbis in circuitu ad margines vitri, in materia lapidis quasi essent gemmæ Orientales vitro insignes, tanquam oculi piscium. Cùm id vides, sis certus in paucis diebus perfectam albedinem sese manifestaturam: cumque materiam instar nivis albam esse vides; ac splendorem habere vt gemmæ Orientales quæ aqua valdè insignes sunt, vt materia quæ in vitro est: gaude: Lapis enim albus est perfectus. Sinas sua sponte refrigescere; sume vitrum ac confringe, ac proba paululum super Mercurio præparato, mutabit ipsum in Lunam fixam. Ac tùm album lapidem sume, ac rursum super marmore pone: ac tum

Omnes colores hic se ostendunt quos Deus in natura dedit.

rubrum

rubrum illud oleum ſume, quod tibi ſervare iubebam, poſtquam ſubtile deſtillãdo effeceras: ac imbibe terendo in lapide albo. Ac vbi ritè conglutinatum fuerit, tùm vitro inde tali, quale in quo lapidem album perfeciſti: ac vitrũ illud in fornace pone. Quare Sapientes dicunt: *Vnum eſt vas, vna fornax tam ad album quam ad rubrum, &c.* Ac ignem adde eundem, quo lapidem albũ percoxiſti, donec videbis materiam colorem cinericium adipiſci. Tùm ignem tuum auge paululum tantùm gradulum vnum, donec cernes colorem heluum, perinde ac ſi eſſet coagulum quo alutarij coria ſua præparant. Tum ignem tuũ etiamnùm gradulum 1. auge, ac illud regimen ignis ſerva, donec colorem cernes perinde ac ſi eſſet contritus later inter rubrum & ruſſum. Tùm ignem tuum auge etiamnùm exiguum gradulum, donec rurſum videas colorem cinericium; quaſi glauci cineres forent. Ideò Sapientes aiunt: *Ne contemne cineres in fundo iacentes.* Ac tùm ignem tuum auge etiamnùm exiguum gradulum. Color verò cinericius eſt poſtremus colorum omnium reliquorum ſeſe oſtendens. Ac iam ignem tuum non amplius augebis, priuſquã lapis perfectus ſit. Primus color quem poſt hunc colorem cinericium cernes, erit rubidus color, quaſi eſſet Roſa; ac paulatim co-

lor

@

lor interdum altior fiet, ac paulatim magis magisq; rubebit: adeò vt materia tam rubra ac tã alti coloris sit evasura, vt nunquã talis rubedo vllis oculis humanis conspecta fuerit. Tùm cum Philosophis exulta, Lapis perfectus est. *Cap.* 132.

Lapis perfectus.

ITEM pulchra cœlesti rubedine conspecta, vt priùs dictum est, sinas sponte frigefieri, ac exime, atq; admodum circumspectè serva: atque huius drachmam 1 sume, ac tum 20 drachmas auri puri ter quaterve cæmentati, ita vt admodum purum sit. Tùm sume 20 illas drachmas auri, ac pone liquandas in crucibulo. Cumq; liquefactũ est, drachmam illam pulveris tui lapidis superijce: ac pulvis ille continuò se permiscebit cum auro illo, ac vnum corpus fiet: sine refrigescere, ac exime. Tùm optimũ crucibulum terreum habe, qui benè ignem ferre possit: ac tum habe crucibulum vitreum, qui terreo quadret, qui ex vitro ita sit confectus vt ignem ac flammam ferre possit, ita vt nec liquefiat nec rumpatur in igni. Tum crucibulum vitreũ crucibulo terreo impone. Ac tũ speciem furni venti habe, ac ei vtrumq; crucibulũ impone, ac ei crucibulo aurũ inde, in quod drachmã illã pulveris pieciſti tui lapidis. Ac liquefacito, atq; ita liquefactũ retine 3 dies ac noctes cõtinuè, vt omne in vnã stet liquefactione. Sine refrigescere, ac exime.

Quid agendũ cœlesti rubedine cõspecta.

Tum

Tùm ſume auri puri mille partes, ac in crucibulo liquefacito, ita vt fluat. Tum huius materiæ accipe partem 1, quæ per 3 dies in furno venti ſtetit, ac proijce ſuper illud argẽtum quod fluit, ac vnâ cum eo fluere ſine 3 aut 4 orationum dominicarum ſpatio. Tùm ſine refrigeſcere, ac aurum purum ſuperans omnes probas habes, melius eo quod ex fodinis eſt.

Cap. 133.

QVÆRI poſſet: quî fit vt pars 1 illius coloris mille partes in aurum ſit cõverſura? Scies, argentum interius aurum eſt, ſicuti aurum interius argentum eſt. Ac lapis noſter cùm perfectus eſt, omnibus metallis interius foris ponit, ac exteriùs intus: ac omnia metalla in ſupremùm eorum gradum perducit: ita vt in nullum aut altiorem gradum pervenire queant; niſi ex ijs lapis Philoſophorum conficeretur. Ita fit vt vna pars eius mille partes argenti trãsferat in Solem, quamvis vna pars eius nullam tinctura aut colorem haberet: Si nullam aliam potẽtiam in ſua natura haberet quam tantummodo argento interius foris ponendi, ac exterius intus, argentum illud in ſuum aurum converteretur, ac tinctura eius permaneret. Cumque metallo interius eius foris poſitum eſt, ac exteriùs intrò converſum eſt, abſolutum ac perfectum eſt.

Argentum interius aurum, ſicuti aurum interius argentum eſt.

Nunc

@

Cap. 134.

NVNC iterum loqui volumus de iſtis mille partibus argenti. In hunc modũ conuerſis vna parte firmati lapidis, argẽtum fortè frangibile erit ac fragile: ac ſi frangibile reperis, vna pars illa lapidis nimis eſt efficax, amplius argenti poſtulat. Itaq; iſtas mille partes denuò liqua, ac plus argenti adde, tantum vt malleabile, ac molle ſit. Fortè vna illa pars facilè bis aut ter mille partes argenti in aurum purum cõvertet. Cumque molle eſt, vna pars illa opus ſuum peregit; Id experientia te facilè docebit, vt priùs dictum.

Cap. 135.

NVNC cùm illas bis aut ter mille partes habes, ſatis auri ad lapidem tuum totum fermẽtandum habes. Ac ſcies, cùm lapis tuus perfectus eſt, vt hoc loco docuimus, nullam proiectionem eo facere potes, niſi priùs auro fermentes, vt te docui. Nam niſi lapidem fermentares, nullam proiectionem faceret. Virtutem enim generationis iam non ampliùs habet: eâ iam finem habente. Nam lapis ad ſummum gradum eius eſt perductus, ita vt lapis nullo vnquã tempore, ne quidem poſt diem noviſſimum ad altiorem ſtatum aut gradum pervenire poſſit. Ita liquet rem perfectam nullam generationem in ſe habere.

Res perfecta nullam generationem in ſe habet.

Itaque

@

Itaque constat lapidem nostrũ nullum metallum trànslaturum ex sua natura in aliam naturam, nisi virtus ei insit per quam potentiam eam haberet. Ita necesse est, si lapis potentiam sit habiturus, omnia mortua immunda metalla viuificandi, ac liberaturus ab omni immunditie, ac sui similia in vnam partem facturus, vt lapis fermentetur corpore omnium puriſſimo, quod in toto orbe sit, ac cum eo conglutinetur, ita vt corpus illud sit lapis, ac lapis corpus illud: ita vt in secula in vnum, ac simul, & in vnâ substantiâ sint permansura, ac nunquam separentur.

Cap. 136.

De coniunctione quam Philosophi fermẽtationem, ac opus 3 dierum dixere.

ITEM coniunctionem Philosophi fermentare dixere, atque hoc est opus illud 3 dierum. Ac istud fermentare stolidi non intelligunt: ac putant fermentum corporis crudi adducendum ad opus lapidis, cum lapis in opere stat. Sunt capita insana, verba Philosophorum non intelligunt, sed verba Philosophorum ad suam stultam opinionem pertrahunt: vt quod corpora imperfecta, ac crudum Mercurium simul ponunt, ac cum in eo insano sunt opere, aliquid corporis perfecti addunt, atq; id fermentum vocant. Nam lapidi fermẽtum addi non potest, donec omnis simul perfectus sit: ac tùm additur eo modo, quo hic doctum est, atque etiam nùm

@

amnùm docebitur. Ac loquuntur etiam de lapide multiplicando vbi perfectus fuerit, id dictum eſt de fermentando. Lapidem fermentare volunt in opere ſtantem: ac lapis non poteſt fermẽtari niſi cum perfectus eſt. Ac lapis multiplicandus eſt, cùm eſt in opere, ſublimationibus ac deſtillationibus, ac lapidem ſubtilem efficiendo. Atque ita manifeſtò intelligere potes, omnem opinionem eorum falſam eſſe, ac fraudulentam.

Cap. 137.

CVM 2000 auri habes aut eo amplius confecta, ſatis habes quo totum tuum lapidem fermentes. Tùm lapidem tuum pondera, ac vigeſies tantum auri tui ſume, quantum lapis ponderarit: ac cape crucibulum fortem, ac in eo aurum tuum pone, & ſine liquefieri. Tùm ignem ei tam calidum ſubijce, vt fluat: tùm ſenſim ac cunctanter puluerẽ lapidis tui ſuperijcito, donec omnẽ pulverem lapidis aurũ illud imbiberit. Tùm ſinas etiãnùm 5 aut 6 orationũ dominicarũ ſpatio fluere. Tùm effunde, ac ſine frigefieri. Tùm pulueriza, ſinet ſe puluerizari in moré vitri, tã fragile eſt. Tùm magnũ crucibulum habe qui igni ferendo ſit. Tùm habe admodum fortẽ crucibulum vitreũ ex vitro duro cõflatum, quod à calore ignis liquefieri nequeat. Ac crucibulus vitreus quadrabit crucibulo terreo: ac puſillũ cineris cribrati inter

vtrum-

@

trumque crucibulum ſparge: ita vt crucibulus vitreus firmiter in crucibulo terreo ſtet. Tùm crucibulum firmiter operi, & in furno venti pone, ignem ſubijciens talem, vt lapis cum auro liquefactus ſtet, ac liquefactum retine per dies 3 ac noctes. Tùm ſines ſua ſponte frigefieri. Tùm exime: lapis tuus fermentatus eſt & paratus ad proiectionem eo faciendam. Ac cùm proiectionem facies, ſumes eius paululum, ac in puluerem contundes, ac ſuper argẽtum proijcies, vt ſuprà doctum eſt. Author tibi ſum vt ſuper argentum ſemper proiectionem facias: nam id metallum eſt proximum: ac ſuper id lapis tuus altiorem proiectionem eſt facturus, quam ſuper metallum imperfectum. Aut proijce ſuper Iouem, ſuper ipſum lapis tuus altiorem proiectionem faciet quam ſuper Mercurium: ac ſuper Venerem lapis tuus maiorem proiectionem eſt facturus, quam ſuper Saturnum, ac ſuper Saturnũ altiorem quam ſuper Martem. Ac ſi ſuper Mercurium proijcis ei lapis tuus, non adhæreſcet: nam Mercurius avolaret antequam lapis liqueſcat: lapis leniter eſſet calefaciendus. Sed tua nihil refert, quamvis proiectionem ſuper Mercurium non facias. Metalla imperfecta ſatis multa ſunt ad proiectionem faciendam, &c.

Lapis fermentatus & paratus ad proiectionem faciendam.

Nunc

@

NVNC te materiam noſſe docui, ac quo pacto lapidem ex eo conficias. Ac iam quæſo mẽtem meam probè intellige. Nam omne ſimul mutabitur quod Deus creavit, ſolo auro excepto, hoc nõ computreſcet. Ita nulla res eſt in orbe quæ ſit eius generis: ac ob id nõ eſt quicquam pretioſius in orbe quam Sol: atque ob id Reges ſuper pectus geſtant. Ita te veram artem docui, gratia Deo.

Libri primi finis.

@

Operum Mineralium M. Ioannis Isaaci Hollandi, siue de *Lapide Philosophico*, Liber Secvndvs.

Cap. I.

In hac præfatione docetur à quo opere sibi quisq; cauebit. Multũ erroris esse in Alchymia, potissimũ in opere vegetabili, ac multo magis in animali.

SCIET filius meus in hac arte multũ esse erroris, in opere vegetabili potissimùm, atque etiam magis in opere animali. Ratio hæc est.

Cap. II.

IN vegetabili multum destillandum, solvendum, congelandum, & rectificãdum: ac spiritus accuratè asservandi ne in aërem evolent: ac variæ aquæ fortes parandæ, multique spiritus humidi fixandi: ac opus est multo regimine atque cura, ne spiritus tui vitrum tuum fixatorium disrumpant, copiosiore aut vehemẽtiore igni adhibito, antequã ferè fixentur: tùm enim sese attollunt, ac vitro fixatorio concluſi tenentur, ac per elevationem vitrum disrumpunt, ac tum omne quod inerat, pditur. Itaq; sedulò advigilandum est, magnum enim periculum in hoc situm, quod norunt illi qui fecêre; estque multum laboris & temporis impendendum in vinis rectificãdis, quemadmodum

dum etiam in aquis fortibus parandis, ac ſpiritibus probè aſſeruandis, ne euaneſcant.

Cap. 3.

TVM etiam in digeſtione & putrefactione magno acumine opus eſt, atque ignium mira regimina adhibenda. Itaque ſemper vigilare opus eſt, ac magnâ cura cauendum, vt illi norunt qui idipſum quotidie experiuntur, &c. Preterea magna curâ adhibenda eſt ad corpora & terram calcinanda & reuerberãda, ne in vitrum vrendo redigantur, ac nimis ſicca efficiantur: quare magna ignis ratio habẽda eſt, atq; magna cautio adhibenda. Adhæc terræ clarificandæ ſunt, ac aquæ deſtillandæ, ac prætereà omnia opera ad hoc neceſſaria efficienda. Prætereà in cõiunctione ſi vel nimium vnius aut parum alterius adhibes, aut humiditatem tuam initio malè aſſeruaſti, medicinæ tuæ ingreſſum non habent, ac timẽdum eſt ne opus tuum corrumpatur. Itaque multa cura, onus, tempus, ingenſque ſumptus eſt adhibendus; ac putãtes nos omnibus rebus probè perfunctos, ſi nobis vitrum rumpitur, aut quid prædictorum, ac nos ad finem perueni-entes volumus proiectionem facere, ac nihil proficimus, neſcimus quid nobis deſit, ac quî id accidat, atq; id fit vitio noſtri opificij. Quare, mi fili, ne hoc opus vegetabile aggrediaris, ſuadeo, ob rem enim quamlibet exiguã opus perditur. Prætera nunquam aggrediaris opus

facere in animali ob ſeparationem elementorum; eſt enim etiamnùm multò maiùs onus, & cura ob ſeparationem & rectificationem, quæ in ea fieri debent, ac multam incertitudinem, cui ea eſt obnoxia: eſtque tempus adeò longum, vt finis operis ignoretur: ac ſi initio tuæ humiditatis naturalis aliquid amittis, opus tuum in compoſitione nimis aridum evadit, ac ſi amittis vllos ſpiritus per aërem in deſtillando, vitio vaſorum aut lutamentorum, altas proiectiones ſimul amittis: ſiquid ignis amittis, tua medicina altè non colorat, ac ingreſſum amittit: ſique nimium aëris habet, in aërem evolat, & ſi nimium aquæ, ſpiritus ſubmerguntur, ita vt fixari nequeant, ac ſi nimium terræ habet, nimis ſicca eſt, ac nullam liquefactionem, neque ingreſſum habet. Itaq; ſeparatio elementorum nimis eſt periculoſa; nimis enim facilè fit, vt quid alicuius elementi deperdatur, tum opera, tempus, impenſa, ac ſimul omne perijt. Itaque ſi me audies, ſeparationem elemẽtorum devitabis, ſiue in Mercurio operis mineralis, aut vegetabilis, aut in lapide quem nobis DEVS gratis donat, vbicunque de eâ re fit ſermo, ac dicitur elementa eſſe ſeparanda, vita omnia ea opera ob incertitudinem. Nimis enim facilè fit, vt quid ex humiditate eius deperdatur, in initio, in medio, aut in fine, ac cùm quid humiditatis eius amiſ-

Separatio elementorum deviranda.

@

amiſſum eſt, opus omne perijt & corruptum eſt. In compoſitione enim opus coniungi nequit, atque ingreſſus ei eſt ademptus, ac omnino deperditus. Fuêre tamen artifices nõ pauci qui omnia hæc opera fecére, ad naturã perveſtigandam, verùm opus magnum prius perfecére, &c. Nam qui opus magnum perfecit, ſumptus nihil curat.

Fuêre item nonnulli qui mirificis amalgamationibus, ac fixationibus, multiplicationibus, atque multis alijs mirandis operibus fuere occupati: ac habebantur ea admodum bona per menſem, aut 7 aut 8 hebdomadas, aut etiam 10. atque interdum adeò longa ſunt, vt ad finem pertingere nequeant, ob vitia quæ in opus incidunt. Nam in initio, medio, aut fine, genuinam humiditatem non ſervant, ita vt nimis ſiccum fiat: aut nimis calidè aut nimis diu ad ignem coquunt, vt ingreſſum amittat ac ſolutionem. Ita nihil proficiunt, verùm opera, impenſa, ac tempus illis perit.

Ita, mi fili, iſtas amalgamationes, aut multiplicationes ac fixationes devita, quamlibet enim ſpecioſæ & probæ eſſe videantur, tales ſunt, vt ad finem perveniri non poſſit, atque etiam incertum eſt ob ablutionem & mundificationẽ, quæ fieri debet: nulla enim fixio fieri poteſt, quin ſpiritus purgentur ab omni ſua immunditie, atque fæcibus careant:

@

alioqui nulla mixtio aut fixatio fieri poteſt: ſiq̃ue in mundificatione aut ablutione quid tuæ humiditatis amittis, omne tuum opus corrumpitur. Itaque, mi fili, tibi ſuadeo, devita omnia opera mũdificationis, & ablutionis, aut in quæ ſeparationes elementorum ingrediuntur, aut deſtillationes, aut calcinationes, aut ſolutiones, & coagulationes, aut opera peregrina, in quæ cura & regimina ignis incidunt, ob cũcta pericula quibus ea obnoxia eſſe poſſunt, quæ partim hîc omnia recenſuimus, exercentibus ea quotidiè probè nota. Quocirca, mi fili, ne nimium properes aliqua horum operum facere aut incipere: nam ſexcenta præterea vitia incidunt, quæ hîc non cõmemoramus. Quare adhæreas arti magnæ, aut magno Elixiri, vt maiores tui fecêre, quo facto omnem naturã perveſtigare poteris, ſin aliter feceris, conſilium meum non ſequêre. Ante omnia in opere magno labora, in eo enim nulla cura, nec deſtillatio, nec congelatio, nec mundificatio, nec opera peregrina, nec res peregrinæ, nec immũdæ, fæces habẽtes; nec calcinas, nihil enim opus: non ſeparas elementa, munda quippe ſunt: nulla re opus habet: vnum eſt genus, res vna, & vas vnum, fornax vna, ac vnum opus ad album, ac rubrum, ac nullum periculum in opus poteſt incidere. Vnde Veteres dicunt, opus non eſt, niſi opus muliebre, ac ludus puerilis, ignari percipere nequeunt, quia

Cõmendatio operis magni ob facilitatẽ, ſecuritatẽ, ac ſimplicitatem.

@

quia opus tam eſt ſimplex. Opus enim magnū ſemetipſum ſolvit, ſemetipſum ſublimat, ſemetipſum fixat, ſemetipſum liquidum in modum ceræ efficit, ſemetipſum perficit, &c.

Ecce, mi fili, nunc omnia tibi vitia patefecì quæ in omnia illa opera varia poſſunt incidere, quæ ſingula non recenſui. Quare ſapias, ne in deſperationem incidas, ob vitia quæ tibi in prædictis operibus obvenire poſſint. Verbis apertis te allocutus ſum nullis parabolis vſus. Si tibi verba facerem de Selbach, Kalkabria, Manneſſi, ac de quadam re rubra, ac de cæruleo Muerach, Illabar, & Cafaria, & huiuſmodi, haud facilè caperes, ſed tibi viam aperui, atque omne obſtaculum removi, nequid erres. Quare magno operi adhære, in eo nullus error, nec cura, nec labor, nec vigilia, nec corrumpi poteſt, niſi data opera velis corrumpere: neque ad id vllum peregrinum inſtrumentum, aut vitrum vſurpare opus habes; vnum vas, nec amplius, vna fornax eſt, nec amplius; vnū genus materiæ, nec amplius. Quare Geber Philoſophus ait: Noſter lapis eſt vnum genus, res vna, vndè ignari artem capere nequeunt, nec adipiſci, ac rebus noſtris ſpecies, aut materiæ peregrinæ nō permiſcētur: ac illi aſſumunt res peregrinas quæ eius naturæ non ſunt, atq; eas volunt eius naturæ efficere, quod ipſis impoſſibile eſt: tumque in ijs fixandis elaborant: ac cùm ea fixa habent, tàm profece-

@

runt quàm priùs, tum enim nihil niſi terrà eſt, quæ humiditatem ſuam amiſit, nec poteſt liquefieri, ac nullum ingreſſum habet, tumque opus deſerunt, genus eius ignorantes. Nam ſi genus eius noſſent, ac patrem matremq; eius, ſorores ac fratres, ipſumque cum matre, ſorore & fratre in lecto collocarent, componentes brachia brachijs, atq; oribus ora, eodem momento morerentur. Acſi noſſent atque intelligerent hæc, in hac arte voti compotes fierent, ac omne opus eorum feliciter cederet. Atque hæc, mi fili, verbis apertis tibi nota feci, ac proinde nulla opera peregrina incipias, antequam magnum illud opus abſolveris, tùm quicquid libet, incipe; tum enim nullus ſumptus obeſſe poterit, nec tempus, in omnibus enim compos voti factus es, &c.

Cap. 4.

SCIES item, mi fili, nos cõmemoraſſe multa vitia operi accidentia: ac multa millia plura ſunt quam recenſuimus, &c.

Regula quædã ſimplex, de qua omnes Sapientes mirè loquuntur.

Scies verò, mi fili, ac intelliges eſſe regulam quandam ſimplicem de qua omnes Sapientes admodum mirè loquuntur, cuius tam multa diuerſa ponunt nomina, atque ijs omnibus magnum illud opus denotant. Illi capere poſſunt qui nôrunt, quique omnes eorum parabolas & ænigmata intelligunt. Ac proinde filius meus, de iſtis operi-

bus

@

bus intelliget ac tenebit; omnibus rebus à Deo conditis veram artem ineſſe. Vnde Veteres aiunt, *artem eſſe in rebus omnibus*, & verè. Id verò aliter intelliges. Item, *omnis res determinata habet ſuam perfectam medicinam in ſeſe, ſed imparatam, ſiq; eam parare noris, medicinam quærere aut petere nihil opus habes, cuique in ſuum uſum:* id alium habet ſenſum. Homini nullus morbus accidere poteſt, quin habeat perfectam medicinam apud ſe, ad ſeipſum certò ſanandum, ſi parare poſſit, atque à ſeipſo ſumere poteſt ac parare ſine diminutione ſui, aut detrimento corporis. Quod eodem modo de omnibus animantibus, auibus, omnibus plantis, ac cunctis quæ DEVS creavit, intelligendum eſt. Idque ita ſe habet: verum imperiti opera Veterum non capiunt, atque ex omnibus rebus medicinam in metalla facere putant. Ita pilos, oua, ſanguinem, cochleas & ſimilia ſumunt, atque ex ijs medicinam ſe parare poſſe putant ad imperfecta metalla in perfecta reducenda: ac cùm iam egregiè deſudarunt, nihil profecerunt, in errore permanentes.

Omnibus rebus à Deo conditis ars vera ineſt. Varia dicta Veterũ cum explicatione.

Sciet autem filius meus, quod homo hominem, equus equum, vulpes vulpem gignat; ex piſce fit piſcis, ita ſimile ſui ſimile gignit. Rationi omni atq; adeò naturæ repugnaret, quòd ex vllis ſpecieb⁹ peregrinis, cruore, pilis, ovis, aut cochleis, metallum poſſet fieri: nihil enim tale

Simile gignit ſui ſimile.

@

tale ineſt: quantò minus ex huiuſmodi rebus medicina confici poteſt, quæ metalla imperfecta reduceret in Solem aut Lunam: profectò rationi omnino repugnat, atque etiam impoſſibile eſt: ac demiror aliquem ad tales errores peruenire poſſe. Si vim naturæ caperent, profectò in tales errores minimè inciderent. Itaq;, mi fili, ſcies ac noſces cuius generis res ſit, aut quid ei inſit, priuſquam pares, ita non errabis.

Omne oleum metallorũ, ſicuti etiam Sal eorum eſt Elixir.

Sciet filius meus omne oleum metallorum eſſe Elixir, atque itidem omne ſal, ac ſi omne oleum metallorum eſt Elixir, planum fit omnia metalla perfecta propriam medicinam in ſe habere: Quantò melius igitur eſt oleum Solis & Lunæ quæ vtraque ſunt perfecta, &c.

Cap. 5.

Ex omnibus metallis perfecta medicina cõfici poteſt abſq; elementorum ſeparatione.

NORIT filius meus ex omnibus metallis perfectam medicinam confici poſſe, quæ reliqua omnia metalla in Solem & Lunam transferre poſſit, abſque ſeparatione elementorum, aut deſtillationibus, ſolutione, ſublimatione, aut fixatione; ſeipſum ſoluit, ſeipſum purgat, ſeipſum coagulat, ſeipſum deſtillat & ſublimat, ſeipſum fixat & perficit, ſeipſum incerat, ſeipſum liquidum efficit, &c.

Præterea ex omnibus metallis oleum conficere potes, abſq; elementorum ſeparatione, atque ita ex omnibus ſal potes conficere ſine ſeparatione elementorum: ac res prædictæ variis modis fiunt, atque ita ad opus magnum per-

@

pertinent. Adhæc potes ex Sole & Luna perfectam medicinam facere abſque elementorũ ſeparatione, ac ſine labore vllo, aut metu, ſine periculo: præterea perfectam medicinam facere potes ex duobus lapidibus gratis nobis à Deo donatis, abſque elementorum ſeparatione, atque etiam abſque magno apparatu, &c.

Intelliget itaque filius meus omnia prædicta pertinere ad magnum opus ſine multo apparatu, ac magno ſumptu, atque abſque additione vllarum rerum peregrinarũ: egent quidem longo tempore, ſed tuta ſunt. Adhæc, mi fili, cùm magnum illud opus vis adornare, ipſum ipſiuſque genera omnia noſſe debes, ac potiſſimùm patrem, matrem, ſororem ac fratrem, atque nudum conſtituere in claro & puro corpore inſtar cryſtalli, ac ipſum mundare ab omnibus peccatis, atque ita facito patri, matri, ſorori ac fratri: tùm in lecto cum patre, matre, ſorore atque fratre collocabis, componens brachijs brachia, atque oribus ora, in conclaui, tùm eodem momento morietur: tùm mortua illa corpora aqua limpida paradiſi perfunde, atque vni probè hac aqua, atque hæc aqua aſcendet ad cœlum intra circulum Lunæ, atque in rorem conuertetur, ac rurſum guttatim decidet ex conſilio artificis, atque terram humectabit, ita vt flores varij coloris enaſcãtur, qua virtute florum reſurget filius generis cum rubro diademate, eritque

Impe-

@

Imperator in omnes tribus terræ, ac ſuam dominationem in æternum non amittet, omneſque eius hoſtes pacem cum eo inibunt, &c.

Cap. 6.

Nunc ſermonẽ inſtituit de magnis operibus Veterum.

NVNC, mi fili, de magnis operibus quæ Maiores noſtri fecêre nobis ſermo erit. Scies autem, mi fili, ipſos in arte laboraſſe varijs modis, atque ita ad vnum eundemque finẽ peruenêre; verùm lapis eorum non æquè magnam proiectionem fecit: hic altam, ille longam, provt opera acutè fecêre, aut alti coloris. Nonnulli diu deſudârunt, antequam lapidem produxêre: alij acumine ingenij tempus abbreuiârunt, vt iam quotidie fit, multo ſudore ac labore. At noſtri maiores alij tres annos, alij quatuor laborauêre antequam lapidem produxêrunt. Illis enim temporibus aqua fortis erat incognita, ac non niſi aceto deſtillato vtebantur. Nunc eorum poſteri aquas fortes adinuenêre, quod opus multùm abbreviavit. Ac tenebis, mi fili, opus facilè abbreuiari poſſe; prima præparatione materia ſubtilis efficiatur, ita vt ſpecies probè vniantur, vt natura ſola eam concoquere opus non habeat; atq; humidum cum ſicco adeò ſubtiliter commiſceatur, vt ſit vnum quid, vt anima corpori ac ſpiritui ita vniatur, vt ſint vnum quid. Quamobrem Hermes Philoſophus noſter ait: *In initio operum tuorum ne ſis lentus in omnibus probè*

Opus facilè abbreviari poſſe ac quo pacto.

probè mundificandis, ac clarificandis, ac ſubtiliter conglutinandis, vt poſtea gaudeas. Geber, Dantynus & Morienus etiam dicunt: *Aquam probè cum terra coniunge, ac humidum cum ſicco, vt pòſt videas maris nigredinem*.i. atrum colorem eius, quem in eius putrefactione conſpicies, quæ fiet 29 dierum ſpatio ad ignem puſillum, quod perfectum ſignum probæ coniunctionis eſt. Perfectum ſignũ probæ cõiunctionis.

Ita, mi fili, initio ſedulus eſto, vt omnes tuas materias ritè ac diligenter præpares: ijs enim in igni collocatis, omni labore perfunctus es, ac tantummodo ignem regere opus habes.

Scies item, mi fili, me commemoraturum poſthac varia opificia quæ omnia ſimul perfecta ſunt. Principio laborârunt noſtri Maiores circa amalgamationes Solis ac Lunæ, quod eſt opus perfectiſſimum, quamvis longum ſit: verùm tutiſſimum eſt, & minima in eo cura. Iſtas etiam amalgamationes varijs modis poſuêre, & tamen omnes ad vnum certum finem peruenêrunt, ſed non ad æquè magnam altitudinem proiectionis. Alij etiam acumine ingenij opus multùm abbreuiârunt, vt poſthac in opere docturi ſumus. De amalgamationibus Solis ac Lunæ Veterum.

Cap. 7.

SCIES, mi fili, nonnullos fuiſſe qui lothones 3 Lunæ ſumpſêre, & 1 Solis, atque Lunam ſuper teſtam purgârũt ac reſlârunt de Saturno

in

in crucibulo, tumque ſubtiliter limârunt in naturam ſubtilem : Solem cæmentarunt in cæmento Regali, ac tùm etiam limârunt : quo facto Mercurij lothones octo ſumpsére, ac ſimul in mortario ferreo amalgamârunt piſtillo chalybato: præterea conterebant per diem integrum, ac veſperi vaſi terreo aut lapideo immittebant, aut vitreo, in hunc modum facto,

ac in teſta cum arena ſuper fornace collocabant: ignem lentum addebant, ita vt digitum tuum arenæ immiſſum tenere poſſis, ac vas patere ſinebatur ad humorē extrahendum, mane materiam reperis duram: tùm iterum mortario ferreo immitte, ac adde rurſum 4 lothones Mercurij aut ſaltem tãtum donec materia iterùm molleſcat, idque opificium perſequere donec materia tua per duplicem pannum lineum tranſmitti poſſit, tùmq; materiam tuam per 8 dies & noctes in teſta cum arena repone, ac ſingulis diebus eam tere per dies 6 in mortario ferreo, piſtillo chalybato indeſinenter, vt aquam cum ſpiritu ſaltem

probè coniungas, vt corpus ritè veniatur ſpiritui : ac 8 diebus exactis materiam in huiuſmodi vitrum euacua, acue os vitri ſuper lapide cum rotũdo operculo vitreo, quod ſuper os vitri pones, Saturni pondere ſuperimpoſito, colloca in tri-

pode,

@

pode, atque eiuſmodi ignem adde, vt manum tuam tenere queas inter parietes Fornacis & conclaue. Retine in eo calore ad 6 hebdomadas dies noctesque: pòst ignem auge paululum, ita vt tantummodò plumblum liquefactum ſervari poſſit, ita vt non concreſcat, & verè ſolutum maneat: atque ita liquefactum retine, in eo calore. Eſtque hæc putrefactio eius, ac intereà perfectam eius nigredinẽ conſpicies, quâ conſpectâ, gaude: nam ſub eâ nigredine albedo latet, ac certum indicium eſt, materiam initio ritè coniunctam, ac vnitam fuiſſe. Scies autem quoque triduo exacto tibi operculum à fornace tollendum, ac vidẽdum, an ad margines vitri vllæ margaritæ aſcenderint; quo viſo, vitrum quaties, donec illæ decidant, ac ſi decidere nolint, operculum deme, atque pluma circumcirca à vitro abſterge, donec decidant ſuper materiam in fundo: tùm verò denuò vitrum obturabis, pondus ſuperimpones, fornacẽ rurſum operies: idque quoque triduo aut quadriduo iterabis. Præſtat autem vt tam puſillum ignem addas, vt ſurſum non ſublimet, quamvis tempus lõgius ſit, tuâ nihil refert, certum incerto præfer. Nam magno calore opus tuum perdere potes, verùm igni puſillo nunquam. Ac caue ne tantum ignem ei adhibeas, vt rubrum colorem pro albo acquiras.

Ignis puſillus adhibendus.

Noris, mi fili, vnum colorem ſeſe in alium mu-

Cum varij colores ſe-

@

& ostendãt, 3 tantum ratio est habenda, nigri, albi & rubri.

mutare: sunt multi ac varij colores, quorum ratio non est habenda: tres verò sunt colores qui sese in opere debent ostendere, primus niger, alter albus, postremus ruber, ac inter quemque colorem, colores varij sese ostendunt, imò plures quã cogitari possint, eorum verò colorum nullam rationem habe; sunt spiritus volatiles nondum fixi, atque hi sunt venenosi: quandiu varios illos colores vides, caue tibi ab eorum aëre, etenim te necaret. Duo colores illi qui primi sese ostendunt igni pusillo suscitantur, eundum ignem paulatim augendo.

Ignis pusillus adhibendus.

Tenebis, mi fili, in hac arte nihil esse periculi quam in igni regendo: verùm si certus esse cupis, ignem pusillum adhibe, ita errare non poteris, quamvis tempore aliquanto longiore fit opus.

Multaque dico tibi & doceo, mi fili, ne ignem adeò augeas, vt rubrum colorem pro albo acquiras. Nam rubedo ea esset materia tua quę in vitro esset, ac fieret quasi esset later puluerizatus redactus in massulas instar tritici, ac pars instar exigui pulveris lateritij, cũ parvis gemmis viuis Mercurij, ac vbique vitro adhæresceret ita vt in eo subsideret, ac ingressum in vitrum daret, atq; tum opus tuum penitus esset corruptum, ac aliud tibi ponendum esset: verùm id tibi non accidet nisi igni vehementiore. Sed color ruber perfectus non apparet ve-

lut